פרשת **נשא** תשפ"ב לפ"ק | גליון תתנ"ב שנה כ"ה

קול התאחדותינו

יו"ל ע"י התאחדות האברכים דחסידי סאטמאר

בנשיאות ב"ק פרן רבינו הגה"ק שליט"א

בני ברק יצ"ו

שובו לכ"ם לאהליכם

כשבוע ימים עברו מזמן מתן תורתינו, בו זכינו לקבל את ההארות וסגולת החג הקדוש ולטעום מנועם אור זיו עליון, ואם בכל מועד ויו"ט מעידין אנו בקידוש"א רבא, אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון וקדשנו במצותיו, הרי יאכו"כ ביום זה יום חג השבועות אשר בו נהיינו לעם ה' להיות סגולה מכל העמים והבחיר"ה אשר בחר בנו ה' נתקיימה ונהייתה ביום זה.

ומובא בספר קול יעקב (פ' אמור) בשם הגה"ק מהרמ"מ מרימנוב זי"ע **ד"ביום טוב בא למטה הארה גדולה שהשי"ת נותן לנו מתנה ביום טוב שיש לכל איש ישראלי מוחין הגדלות, וכל אחד בא לשכל חדש בידיעת הבורא, אך אחר יום טוב יוצא אותו השכל מהאדם, והאיש המשכיל יראה שמיד ביציאת יום טוב ילמוד בתורת ה', דאורייתא וקוב"ה חדא הוא, ואז ישאר לו אותו המתנה שנתן לו השי"ת ביום טוב ולא יצא ממנו אחר יום טוב".**

ורבים המה מליצותיה"ן של קדושי עליון נבג"מ על ימי השנה אחרי כל מועד וחג, אשר במתיקות לשונם יצאו לפרש את פסוקי הקודש, לכ"ו בנים שמעו לי, צ"א ולמד, שוב"ו לכם לאהליכם, כי העיקר היא שגם אחרי אשר כבר קיבלנו כל ההשפעות וההארות, נרים ונישא אותם עמנו לצאת על הדרך דרך המלך בכל ההשפעות אשר קבלנו בהאי חגא קדישתא.

וכאן קנה מקומו דברותיו בקודש של מרן רבינו שליט"א אשר האריך בנועם זיו אמרותיו על תכלית כל המועדים והימים טובים אשר העיקר היא שיזכור האדם בקדושתן להרגיש עריבות ונעימות עבודת השי"ת על כל ימות השנה ובצוף נועם אמרותיו המליץ בדברי פי חכם חן: "**ועלינו לדעת דהאי עלמא כבי שוקא דמיא, וכמו שאמרו חז"ל** (אבות פ"ג מט"ז) **החנוני מקוף והפנקס פתוח, וכמו בעולם המסחר יודע כל סוחר שבאם אינו מקיים הבטחותיו עלול הוא לאבד אישורו, ולא ירצה עוד שום סוחר לישא וליתן עמו, כן הדבר לגבי כל הקבלות טובות שקבלנו עלינו בשמירת התורה והמצוות, שצריכים אנו לקיים כל זה כדי שנוכל להקוף עוד, ולכן בעת כאשר אנו עומדים להיפרד מהימים הקדושים יזדרז כל אחד מנער ועד זקן לקיים כל הקבלות טובות שקיבל על עצמו, ונמשיך את קדושת החג על כל ימי השנה הבעל"ט**".

וחן מבואר בספרי הקודש בהא דתנינן הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מאי טעמא יום שניתנה בו תורה, שהוא על דרך שאמרו (ביצה כה:) לכ"ם לכל צרכיכם, כי בעת מתן תורה נפתחו ארובות השמים ובא שפע רב לכל בית ישראל בגשמיות וברוחניות, וזהו שובו לכ"ם לאהליכם כי בעת שיחזרו לבתיהם אחרי החג נקח איתנו כל ההשפעות של לכ"ם שנשפע בחג השבועות, לכ"ם לכל צרכיכם בכל העניינים, ויופתחו ארובות השמים להשפיע על כל אחד ואחד די מחסורו אשר יחסר לו בבני חיי ומזוני רויחי וכט"ם.

תוכן העניינים

לקח טוב ..... א
דבש תמרים - לקיטת תמרים ..... ב
קדו"ש יא"ר בי' ..... ג
שרגא דנהורא ..... ג
בשמתי צדיקים - לשון חכמים ..... ד
פרפראות לחכמה - דורש טוב ..... ה
חוקים להורותם ..... ו
שעשועי תורה ..... ח
לוח ההילולא ..... ט
דבר בעתו ..... י
נועם שיחתן ..... יא
למען ציון לא אחשה ..... יג
פשוטלהן פלכים ..... יג
דברי הקודש ..... יד

אגרת פרק א'

להכנסת מודעות, מזל טוב, הנצחת שם, לע"נ, אפשר לפנות:
להר"ר **אלטער אשר אנטשיל אילאוויטש** הי"ו
052-7648437

כל הזכויות שמורות ©

אחד המרכה ואחד הממעיט, רק ישמר מעצבות

נשא את ראש בני גרשון וגו'. בלשון זה נאמר גם לעיל אצל בני קהת (פסוק ב): **"נשא את ראש בני קהת".** וצריך טעם למה לא נאמר כן גם אצל בני מררי (בפסוק כט), שבהם לא כתוב אלא: **"בני מררי למשפחותם לבית אבותם תפקוד אותם".** וי"ל בדרך רמז, כי **"בני קהת"** רומז על תלמידי חכמים, נושאי הארון, בעלי אסופות שיושבים אסופות אסופות ועוסקים בתורה (חגיגה ג:), והוא מלשון הכתוב (בראשית מט, י) **"ולו יקהת עמים"**, ו**"בני גרשון"** הם הסוחרים העוסקים במשא ומתן, ועל ידי זה המה מגורשים מעבודת ה', **ואף על פי כן פורשים עצמם מטרדותיהם לעסוק מעט בתורה ועבודה, והמעט שלהם חשוב כעבודה המרובה של בני קהת,** שעל כגון זה אמרו (מנחות קי:) **"אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשמים".** ולכן נאמר בשניהם נשיאות ראש, להורות שעבודת שניהם שקולה יחד ועולה למעלה. אבל **"בני מררי"** רומז לבעלי מרה שחורה, ההולכים תמיד בעצבות, שהיא מדה מאד לא טובה, **אין בעבודתם נשיאות ראש ח"ו.**

ארון עדות

כח ברכת צדיק, אף כשאין נותן שום ברכה מעצמו רק שאומר 'שירחם הש"י' או 'שיעזור הש"י'

כה תברכו את בני ישראל אמור להם. יברכך ה' וישמרך. "בא לפאר מעלת הצדיקים אשר להם עוז ותעצומות לברך את זולתם ויסכים השם על ידם, **ויותר מזה אף אם לא יברכו בפירוש בלשון תפילה, רק שאומרים לזולת עתיד השי"ת לברכך** כו', יקיים השי"ת דבורם ויברך אותם כאשר דיבר וכאשר הבטיח, על דרך הכתוב 'ותגזר אומר ויקם לך'. ויותר מזה אף אם לא יזכיר שום ברכה (מעצמו, רק שיאמר שהש"י יברכהו ויעזרהו כו') יבורך גבר הלז מאתו ית"ש. וזה שאמר הכתוב: **כה תברכו את בני ישראל,** כלומר אף בלשון זה יתברכו: **אמור להם יברכך ה',** אף אם תאמרו להם, עתיד השי"ת לברכך. וכן: **'ושמו את שמי על בני ישראל'** ולא לשון ברכה, גם כן: **'ואני אברכם',** וכנ"ל, ונכון הוא".

הרי בשמים

בשבועות ממשיכין תורה וגדולה לבני ישראל

ביום השביעי נשיא לבני אפרים. ובמסורה: "ביום השביעי כטוב לב המלך ביין" (אסתר א, י). וי"ל, דהנה בחג השבועות ממשיכין מלמעלה השפעות של תורה ושל פרנסה, תורה וגדולה יחד, ע"ד שאמרו חז"ל (פסחים סח:) **"הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מאי טעמא יום שניתנה בו תורה הוא".** וזה רמז המסורה: **"ביום השביעי"** רומז לעצרת, שהרי הכל מודים שבשבת ניתנה תורה לישראל (שבת פו:), **"כטוב לב המלך ביין"** רומז למתן תורה, ע"ד **"מרתף גדול של יין זה סיני"** (מדרש שהש"ר ב, ד), **אזי: "נשיא לבני אפרים"** רומז לפרנסה, ע"ד **'ואת שם השני קרא אפרים כי הפרני אלקים בארץ עניי'** (בראשית מא, נב), רצ"ל **כי בעצרת היא עת רצון ומוכשר להמשיך שפע פרנסה.**

עטרת ישועה

גודל פעולת ברכת הנהנין בכונה ראויה

ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן לכהן לו יהיה. פסוק זה על כרחך אומר דרשוני וחיו, כי לפי פשוטו אינו מובן. וי"ל על פי מאמר חז"ל (ברכות לה) **אסור לו לאדם שיהנה מן העולם הזה בלא ברכה** כו', וכאילו מעל בהקדש כו', וכאילו גוזל אביו ואמו כו', **"ד' לוי רמי, כתיב 'לה' הארץ ומלואה',** וכתיב **'השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם'. לא קשיא, כאן קודם ברכה כאן לאחר ברכה",** עיי"ש. ולהבין הטעם במה נשתנה אחר הברכה מקודם הברכה. אך יש לומר, **"דהנה נודע שבכל הנבראים ובכל מיני מאכל יש בהם ניצוצין קדישין, וזהו טעמן של המאכלים וריחן וטובן, וברכות הניצוצות נתרבה הטעם וריח הטוב"** (עי' ליקו"ת להאריז"ל פר' עקב). והנה, ניצוצי הקדושה **'כל היכא דאיתנהו בי גזא דרחמנא איתא'** (ר"ה ו.) והמה הקדש, ולפיכך אסור לאדם ליהנות מהם והוא כאילו מעל, כי אין לך הקדש גדול מזה. **ואמנם כאשר איש הישראלי מברך על איזה דבר ברכה הראויה לו בכוונת הלב ובדביקות ואהבת ויראת שמו ית', בזה מעלה הניצוצות קדושות למקורן ושורשן הרמה בקודש, וממשיך שפע טוב וברכה לכל העולמות,** כי 'ברכה' הוא מלשון בריכה, בסוד נח"ל הממשיך שפע לכל העולמות, ועל כן זכה אותו המברך בדבר המאכל הזה או המשקה ההוא ונעשה כשלו, **להיות כי הוא העלה הניצוצין הק' שבו למקורן ושורשן, ועל ידי זה הממשיך מלמעלה שפע טוב ביתר שאת, ולזה: והארץ נתן לבני אדם".** וזה מרומז כאן בפסוק: **"ואיש את קדשיו",** היינו ניצוצות הקדושה שבכל דבר שהעלם למקורן ושורשן **"לו יהיו"** הם כשלו ממש, ואין בהם מעילה ולא משום גזל, והטעם לדבר, לאשר **"איש אשר יתן לכהן",** היינו להשי"ת הנקרא בסוד 'כהן' כביכול כמבואר בזוה"ק (ח"ג מט:), ולכן **"לו יהיה", היינו לאשר נתן שבח והודיה וברכה להשי"ת ברעותא דלבא כנ"ל, ולזאת זכה בהן ובקדשיהן.**

אוהב ישראל

[וזל"ק של רבי חיים ויטאל ז"ל (בשער רוה"ק דף יא) בשם האריז"ל: **גם אמר לי מורי ז"ל, כי עיקר חשוב האדם אל רוח הקדש. תלויה ע"י כונת האדם וזהירות בכל ברכת הנהנין. לפי שעל ידם מתבטל כח אותם הקליפות. הנאחזות במאכלים החומריים. ומתדבקים בהם באדם. האוכל אותם. וע"י הברכות שעליהם. הנאמרות בכונה. הוא מפיר מהם הקליפות ההם. ומזכך החומר שלו. ונעשה זך. ומוכן לקבל קדושה. והזהירני מאד בזה**]

תורה ותפילה

זהרורי אורה למספרים הקדושים, בפרשה יפה נדרשים

לאמץ ידים בכוחות איתנים בתורה ותפילה עמודי עולמים, הצריכים חיזוק כל הימים

תורה

ע"י קדושת עפק התורה, יוכל לתקן ימים הראשונים

וחזיר לה' את ימי נזרו וגו' והימים הראשונים יפלו כי טמא נזרו. וזאת תורת הנזיר ביום מלאת ימי נזרו וגו'. פירש"י ז"ל: **"וחזיר לה' את ימי נזרו יחזור וימנה נזירותו כבתחלה".** וצ"ב מה שייך לומר כאן **"וזאת תורת הנזיר"**, הלא מדבר כאן בנזיר שנטמא ונסתרו ימי נזירותו, ותורת הנזיר הלא היא שיהא קדוש וטהור. וי"ל, דהנה דוד המע"ה אמר: **"אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני. כי הטה אזנו לי וביומי אקרא"**, פירוש, שדוד התנצל לפני השי"ת ואמר: "אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני" הן אמת שהתשובה היא טובה ומועילה מאוד ומתקבלת לרצון, **אך עדיין לבי דוי על אותם הימים שחטאתי בהם והפסדתים יען שלא עבדתי אותך בהם "וביומי אקרא"** ועליהם אני קובל, על הימים שעברו. **ואמנם האמת אשר גם ימים עברו אלו אפשר לתקן**, והוא אם באותם הזמנים שהאדם פטור בהם מלימוד התורה, כגון זמן שינה ואכילה וכדו', יקדישם לתורה ועבודה, **דהיינו ע"י שימעט מהשינה והאכילה אשר היה רגיל עד כה ויקדיש יותר זמן ללימוד התורה, אזי יצטרפו ביחד זמן זמנים טובא ויעלו לימים שעברו בלא תורה.** וזהו הרמז בפסוק: **"וחזיר לה' את ימי נזרו" "יחזור וימנה נזירותו כבתחילה"**, דמוסב על זה שחוזר בתשובה ורוצה לתקן מעשיו, אך מה יעשה עם הימים הראשונים שנפלו בלא תורה, זהו שכתב כמתמה ואומר: **"והימים הראשונים יפלו" בתמיהה**, ומשיב הכתוב: **"וזאת תור"ת הנזיר"**, כלומר, ע"י לימוד התורה בעתים האמורים, שבאמת פטור בהם מתלמוד תורה **"ביום מלאת ימי נזרו"** בזה יוכל לתקן הימים הראשונים שנפלו עד שייחשב כאילו גם באותם הימים היה עוסק בתורה ובעבודה.

הרה"ק מהר"י מבעלזא זללה"ה

(ובעי"ז בס' ארץ החיים להרה"ק בעל "באר מים חיים" ברכות ה' ע"א ד"ה אם רואה)

אחרי יו"ט צריך להתחזק ביותר להחזיק עצמו בתוה"ק

וחקרבתם מנחה חדשה לה'. הכתוב יבואר **"על פי מה ששמעתי ממורי מהר"ם מפריסטיק שיחי'** (הרה"ק רבי מנחם מענדל מרימאנוב זי"ע), שאמר **שביום טוב יורד הארה גדולה**, שהשי"ת נותן לנו מתנה ביו"ט שיש לכל איש ישראלי מוחין דגדלות, וכל אחד בא לשכל חדש בידיעת הבורא ב"ה וב"ש, **אך אחר יו"ט יוצא אותו השכל מהאדם, והאיש המשכיל יראה שמיד ביציאת יו"ט ילמוד בתורת ה', דאורייתא וקוב"ה חדא הוא, ואז ישאר לו אותו המתנה שנתן לו השי"ת ביו"ט**, ולא יצא ממנו אחר יו"ט. וזה הוא שנאמר: **'וחקרבתם מנחה חדשה'**, היינו המתנה שנותן לנו השי"ת ביום טוב, שנותן לנו שכל חדש בידיעת הבורא ב"ה וב"ש, **תקריב אותו לה'**, דהיינו שתלמדו מיד, דאורייתא וקוב"ה חדא הוא, **ואז ישאר לו אותו המתנה אף לאחר יום טוב, כאמור.**

קול יעקב

תפלה

התפילה 'לאהבה וליראה' היא שנזכה לשפע קודש יותר מכפי הכנתינו וזכות נפשינו

על פי ה' פקד אותם ביד משה איש איש על עבודתו ועל משאו וגו'. הנ"ל בזה דהנה כבר הקשו הקדמונים על מה שאנו מתפללים בכל יום **ותן בלבנו וכו' לאהבה וליראה את שמך וטהר לבנו לעבדך באמת** וכדומה לזה. הלא כבר אמרו חכז"ל (ברכות לג, ב) הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים ואיך שייך להתפלל ע"ז. וכבר האריך המהרש"א בח"א ע"ש. אך הנ"ל דהנה אנו אומרים **אהבה רבה אהבתנו כו' חמלה גדולה ויתירה חמלת עלינו** דהנה יש להבין מהו הענין גדולה ויתירה הזאת ומה מעלת היתרת הזאת. אמנם הנה אמרו חז"ל (שהש"ר ה, ג) **'פתחו לי פתח כחודו של מחט ואני אפתח לכם כפתחו של אולם'.** כי **הנה מאז גם בשעת מתן תורה הי' התגלות האלקות יותר ויותר גדולה מכפי ההכנת של בנ"י** כו'. **אך הנה הם הכינו עצמם בקדושה וטהרה כפי כחם והש"י הוסיף להם התגלות האלקות עליהם ביתר שאת ויתר עז. וכן הוא תמיד המדה זאת כי בהערה מועטת שלמטה הנה ממשיך מלמעלה ההארה הגדולה שלמעלה יותר ויותר כידוע ליודעי ח"ן.** וכן אמרו (יומא לט, א) **אדם מקדש א"ע מעט מקדשין אותו הרבה** כי דרך הזה הוא בכל הענינים השייכים לעבודת הבורא וזהו פתחו לי פתח כפתחו של מחט ואני אפתח לכם כו' כי תמיד ההשפעה והארה העליונה באה יותר ויותר מכפי ההכנה כנ"ל. וזה הענין של נשמה יתירה בשבת שלכך נקראת יתירה מפני שהיא תמיד בהארה וקדושה יותר ויותר מכפי ערך ההכנה שמכין האדם א"ע על השבת כו'. **הנה זה הפי' של חמלה גדולה ויתירה חמלת עלינו זהו ההוראה היתירה שבאה לאדם יותר מכפי ההכנה הוא בחי' חמלה ורחמנות הש"י עלינו והיא נקראת חיבה יתירה בחי' תוספת כתובה** כנ"ל. והנה על בחי' של תוספת ההארה הנ"ל שייך שפיר לשון תפלה וטהר לבנו ותן בלבנו לאהבה ולירא שמך ר"ל שישפיע לנו קדושה יתירה באהבה ובירא' יותר מכפי הכנותינו ומעשינו. ומ"ש הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים הוא מוסב על הכנת האדם בבחירתו הטובה. [והיינו 'אשר פקד ה' ביד משה' – היינו שזוכין לזה בכח הצי"ע, שיהיה ע"ל עבודתו וע"ל משאו, היינו יותר ויותר מכפי הכנתם].

תפארת שלמה

[וכ"כ בחת"ס (פר' עקב) **זל"ק:** נ"ל **"בודאי יראת שמים היא בידי שמים"** ולולי עזרתו ית"ש לא יגיע א' מאלף ליראה את ה' כו', **ראה כמה תפלות התפלל דוד המע"ה על ככה, אך מה שאינו בידי שמים היא הבחירה שבלב שישתוקק אדם וירצה להיות עובד ה' ויתפלל על ככה אותה השתוקקת לבד אינה בידי שמים והיא מבחירת אדם,** ע"כ אמר **'מי יתן והי' לבבם זה ליראה אותי',** לא אמר מי יתן ויראו אותי שזה אינו בידם אלא **מי יתן והי' לבבם זה ליראה שהי' חמדה בלבבם ליראה]**

ישא ה' פניו אליך ויחנך. ויובן על פי מה שפירש בחן טוב דברכת יברכך הכוונה שיהיה כשרים וצדיקים אכן לפי זה לכאורה הוי נהמא דכסופא כיון שיהיו צדיקים שלא בעמל ויגיעה, וידוע דבנהמא דכסיפא מתבייש לחסתכל פנים נגד פנים ולכך אין להביט בו, אולם מצינו דבאהבה החן ליכא נהמא דכסופא כמו בן המסיב אצל אביו, ולכן אמר ישא ה' פניו אליך היינו יביט בך בפנים מאירות, כי לא הוי נהמא דכסופא ומסיים ואומר ויחנך היינו אהבת החנות כמו שנאמר אלקים יחננו ויברכנו יאר פניו אתנו סלה ואם כן ליכא משום נהמא דכסיפא.

(ישמח משה)

☆

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם. ועל דרך רמז ירמוז בהקדם לפרש מאמרם הזהרו במנהג אבותיכם בידיכם וכו', עפ"י אמרם ההולך בדרכי אבות הקב"ה מתקומם עליו בזכות אבות, ויש לחבין אם כן ל"ל זכות אבות הלא יש לו זכות עצמו, אבל הענין עפ"מ שכתבו שיש עבודה הבא מכח השכל, ויש עבודה הבא אך מפאת הקבלה מאבותינו, והנה מבואר בכלי יקר שענין הליכה נופל על תנועות הרגלים, אם שדעתו עודנה קשורה במקומו הראשון עכ"ז הולך הוא, ועז"א ההולך בדרכי אבות ר"ל שעבודתו אינה מכח דעתו ושכלו והליכתו הוא בלא כוונה אך מכח שכן דרכי אבותיו, ועכ"ז הקב"ה מתקומם עליו בזכות אבות אשר עבודתם היי מכח שכלם והכרתם את תפארת יקר גדולת עבודת המלך מ"ה ב"ה, והיינו הזהרו במנהג אבותיכם בידיכ"ם, בחינת מעשה בלא מחשבה, כי הרי אנו בקיאים בקביעא דירחא ואינם יודעים טעם למה עושים יו"ט שני זמנין דגזרי מלכא גזירה ואתי לקולקולי ר"ל אם נלך בדרך אבות אפילו הליכה בלא כוונה עכ"ז בזכות זה יהי' בידינו כח לבטל גזירות רעות כי יהי' אלוקינו עמנו כאשר היי עם אבותינו, וזה אומרו נשא את ראש בני גרשון היינו בני הגליות הנגרשין מהסתפח בנחלת ה', כי גם הם לבית אבותם למשפחותם ר"ל הגם שאינם יודעים שום טעם, עכ"ז הולכים בדרכי אבות ושומרים יו"ט ב', ובזכות זה ראוי להם נשיאות ראש וחרמת קרן במחרה אכי"ר.

(ייטב לב)

☆

נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם. וני"ל עפימ"ש בספר בני יששכר לפי עזרת אבותינו אתה הוא מעולם מגן ומושיע להם ולבניהם אחריהם בכל דור, דהנה החילוק שבין עזרה לישועה היא שלשון עזר יצדק על העזרה מבלי בקשה מקודם מהנעזר, ותשועה הוא כשמושיע המושיע אחר בקשת הנושע כמד"א צעקה הנערה המאורשה ואין מושיע לה והנה אבותינו שהיו צדקים גדולים הנה היות עזרתם בטרם התפללו אליך אבל בניהם אחריהם עכ"פ אחר התפלה יש לנו ישועה וזהו עזרת אבותינו אתה הוא מעולם טרם יקראו, מגן ומושיע להם ולבניהם שלבניהם לא היית אלא בבחינת מושיע עוד הם מדברים ואני אשמע עכ"ד הנחמדים, והנה אנן יתמי דיתמי תש כחינו וחלש שכלינו בעבודת השי"ת עד שאין בנו התגברות אפי' כדי להתפלל ולהתחנן ולשפוך שיח לבקש ממנו הישועה ומכש"כ שאין אנו יכולים לעלות להגיע למדרגת אבותינו הקדושים שהשי"ת יעזור לנו בבחי' עזרה בלא בקשה

לקיטת תמרים

אמרות וסיפורים, מלוקט מספרים, על רבותי"ה "עצי התמרים"

נשא את ראש, שמתחלת ההכנה לרא"ש השנה

הרה"ג האב"ד (שליט"א) [זצ"ל] אמר **בשם מרן רביה"ק מסאטמאר זי"ע**, שאמר בשם הרה"ק בעל הקדושת יו"ט זי"ע שפי' עה"פ **"נשא את ראש"**, היינו כשקורין בפרשת נשא, צריכין כבר להכין את עצמו לכבוד **"את ראש"**, **היינו לראש השנה, דאז כבר צריכין להכין את עצמו לראש השנה.**

מבאר רבותינו (שנה א' גל' מ"ח)

יברכך ה' בממון כשר, ועי"ז ישמרך מן המזיקים

יברכך ה' וישמרך. שמעתי מכ"ק מרן רבינו הק' בעל דברי יואל זיע"א לפרש כוונת דברי המדרש **יברכך ה' בממון, וישמרך מן המזיקין.** ולכאורה צ"ב השייכות שביניהם, אמנם המתברך בממון עדיין לא יספיק לו בזאת הברכה לבד, כי אם הממון יבוא לו ממקור בלתי טהור תיהפך לו הברכה לקללה ר"ל, כי ממון שאינו ממקור כשר מזיק מאוד לנפש האדם הנהנה מזה, ולזה אמר **יברכך ה' בממון, אבל וישמרך מן המזיקין, היינו שלא יבוא לך ממון ממקור המזיקין והרשעים,** עכדה"ק.

עטרת יהושע (פרשת תרומה דף קפ"ג)

וא"כ מה יעשו איזובי קיר באיזה אופן נוכל להושיע מאתו יתבי כי באמת לא תמנו ולא כלו רחמיו וחסדיו במרומים עם עלינו ומהכרח היא שהשי"ת יפן ברחמיו עלינו ויושיענו בבחינת אבותינו טרם שנקראו יעננו אף בלא בקשה שלא שועה מקודש ומציון יסעדנו אם גם שאין אנו ראוים לכך, ולפי"ז ע"י שאנו במדרגה התחתונה כ"כ עד שאין אנו יכולים אפילו להתפלל ולשפוך תחנונים ע"כ היא הנותנת שנושע בבחי עזר כמו אבותינו הקי והנה פי' בספרים על תיבות גם הם שהיא מורה על בחי ענוה וקטנות וזהו גם הם כאלו הם רק טפלים, וי"ש נשא את ראש בני גרשון אשר גרשו היום מלהסתפח בנחלת ה' מקוצר דעתם ושכלם, ע"י גם הם הנו ע"י הקטנות שבהם וההכרח שיהי' להם נשיאות ראש שיהי' בגדר לבית אבותם בעזר צורי וישעי בחי עזר אל בלא בקשה.

(קדושת יו"ט)

☆

יברכך ה' וישמרך. ובמדרש יברכך ה' בממון וישמרך מן המזיקים, ויבואר בהקדם דברי אמרם ז"ל יהא רעוא דתזרע ולא תחצד תעייל ולא תיפוק תיפוק ולא תעייל וכוי הנך כולהן ברכתא נינהו תזרע ולא תחצד תוליד בנים ולא ימותו תעייל ולא תיפוק תעייל כלתא ולא לימתו בנך דליפקון תיפוק ולא תעייל תוליד בנתא ולא ימתו גובריהו וליהדרו לותיך, וביאר בנזה"ק למה בירכהו בלשון קללה דיש לחוש מן המקטריגים שיעכבו שפע הברכה וע"כ אמרו בלשון קללה ובלבו נתכוונו לברכה והקב"ה היודע תעלומות לב ימלא משאלתו, ובערוגת הבושם כתב לפרש בזה מקראי קודש בברכת כהנים דהוא רק בברכת בו"ד יש לחוש לזה אבל בברכה הבאה מאת הקב"ה אין מן הצורך להעלים הברכה דבכ"מ שיש השראת השכינה אין שטן ופגע רע וי"ש כה תברכו את בני"י היינו בלשון הזה אמור להם יברכך ה', שיאמרו בפירוש לשון הברכה ולא יעלימו הברכה בלשון קללה, כי ושמו את שמי על בני"י ואני אברכם ובברכה כזו הבאה מאת הקב"ה אין מן הצורך להעלים, ובזה מבואר המדרש יברכך ה' בממון היינו שתבא הברכה מאת הקב"ה בעצמו, וממילא וישמרך מן המזיקים שלא יהי' למקטריגים שליטה על הברכה כי בברכת ה' אין שטן ופגע רע.

(ברך משה)

☆

כה תברכו את בני ישראל. במדי מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים ממתן תורה, ואפי"ל לפי מש"כ בייטי"ל על אמרם ז"ל מפני מה היו אבותינו עקרים מפני שהקב"ה מתאוה לתפילתן של ישראל, עפי"מ שכתבו משל למלך שהיה צמא למים במדבר שמם ורצו עבדיו להביא לו מים מרחוק אמר להן לי יש סיפק בידי להביא מים ממרחק שיש לי כמה עבדים ורוכבי סוסים אבל אדם אחר שילך בדרך זה ויצמא למים יסתכן ע"כ צוה שיכרו לו באר מים חיים כדי שיהיו מים מצוים לכל עובר וכמוי"כ ישועת צדיקים הוא כמו מעיין הנובע ישועה מיד ולדורות ולכן הקב"ה מתאוה לתפילתן כדי שעל ידי תפלתן יפתח הצינור והמעיין לכל מי שצריך לאותו דבר ע"כ, והנה כתב בייטי"פ דבנ"י התפללו נגד ההר להבין ולהשכיל דברות היוצא כביכול מפיו יתי, ובכן י"ל דתפלתן שהתפללו אז במעמד הנבחר פתחו צינור לדורות הבאים שנהיה נענים בשעה שנבקש להבין התורה, ואיתא במדרש יברכך ה' בתלמוד יאר ה' פניו אליך זה מאור תורה שיאיר עיניך ולבך בתורה, ולזה אמרו מהיכן זכו ישראל לברכת כהנים היינו שיזכו להבין התורה ואיך אנו כדאים להיות נענים, ממתן תורה שכבר אז התפללו בנ"י עליהם ועל דורות הבאים להבין התורה ופתחו צינור ונעשה רושם שיתקבלו התפלות עד היום הזה.

(כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א)

לקיטת תמרים

אמרות וסיפורים, מלוקט מספרים, ע"ל רבותי"ק עצי התמרים

דרך רבותינו הק' מדור דור לפעול ולהשפיע צרכי בני ישראל ע"י אמירת דברי תורה בכל עת ועידן

דבר אל אהרן ואל בניו לאמר כה תברכו את בני ישראל אמור להם. **הנה אבותינו ספרו לנו מק"ז מרן הייטב לב זי"ע אשר עת דרש דרש בבית מדרשו בפעם האחרון בחג השבועות קודם פטירתו** (הדרוש במילואו נדפס בייטב פנים מאמר זמן מתן תורתינו אות נג) **דיבר בקדשו,** כי ישנם צדיקים אשר נוהגים לומר דברי תורה לפני עם ה' בכל עת מצוא, וישנם צדיקים אשר אינם אומרים דברי תורה ברבים, אבל כולם מכוונים את לבם לאביהם שבשמים ומשפיעים השפעות טובות לישראל כל אחד לפי דרכו בקודש, **אולם נפשי בשאלתי אל בניי אחרי כי ממני ילמדו וכן יעשו לומר דברי תורה לפני בני ישראל בכל עת ועונה בשבתות ומועדי השנה, כאשר קבלתי מהאי סבא קדישא מרן הישמח משה זי"ע,**

וסיים אז לפרש הכתוב בברכת כהנים (במדבר ו כג) **כה תברכו את בני ישראל, להשפיע להם כל טוב, אמור להם, על ידי אמירת דברי תורה. ואמנם דבריו הקדושים נאמנו מאד לביתו נאוה קודש, וכן נהגו אבותינו הקדושים מדור דור לומר דברי תורה ולדרוש לפני עם ה' בכל עת ועידן, פיהם פתחו בחכמה ותורת חסד על לשונם.**

ברך משה (הקדמה, ובפ' וזאת הברכה)

פנינים מתורתן של מרן רגי"ה ק' בעל דברי יואל זי"ע
מספר "קדושת יואל" אשר על מכבש הדפוס

נמסר לנו בתשו"ח ע"י מערכת "ליקוטי אורה"

יברכך ה' וישמרך (ו כד). ליתא בגמרא (הובא ביעמת משה בפרשתן, ועי' במ"ל פי"ג ס"ה) יברכך ה' בממון, וישמרך מן המזיקין. ויש להבין שייכות שתי ברכות הלו להדדי.

ויש לומר כי המתברך בממון, לא יספיק לו בברכה זו בלבד, שהרי אם הממון יצוא לו ממקור בלתי טהור, הרי מתהפך לו הברכה לקללה חלילה, כי ממון הבא ממקור לא טהור מזיק מאוד לנפש האדם הנהנה ממנו (עי' תגרת דכלה פ' שופטים עה"פ כי הגויש המלה). לזה אמר הכתוב יברכך ה' בממון, וגם וישמרך מן המזיקין, היינו שיצוה לך הממון ממקור טהור, ולא ממקור הרשעים המזיקין.

עטרת יהושע פ' תרומה עמוד קפב, ששמע מפי רבינו ז"ל

יברכך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך, ישא ה' פניו אליך (ו כד-כו). פירש בתרגום יונתן יבריכיך ה' בכל עסקך וכו' (במשא ובמתן), ינהר ה' סגיר לך במעסקך בעורייתא ויגלי לך טמירן וכו' (כשתעמיק בתורה תבין סודותיה ופנימיותיה), יסגיר ה' סגיר לך בגלותך (שתקובל תפלתך). ויש לעיין להא כללא אית ליה להמוקדם בקרא מוקדם לברכה, וכמו דמצינו (ברכות מג:) בהלכות ברכת הפירות, והרי בודאי תשובים יותר התורה והתפלה מעסק הפרנסה, אם כן היה לו לקרא להקדים ברכת התורה והתפלה לברכת העסק, ולפירושו הרי הפך הסדר, שהקדים ברכת העסק לברכת התורה והתפלה.

ונראה לישב, דבאמת מצינו כמה פעמים דמשיב התנא הסדר כפי הנראים במעשה מחלה ולא כפי סדר המעלה והחשיבות, כגון בענין סדר ל"ט מלאכות דשבת, לא תשיב להו התנא (שבת עג:) כפי סדר משיבותן, שהרי קוצר ומעמר וכו' תשיב תחלה, ואחר כך הלם והאופה הגם שהם תשובים במעלה, משום דתנא דידן סידורא לפת נקט (עי' שם עד:).

ובמו כן הכא, דמה שהקדים הכתוב ברכת העסק, אין הטעם משום שהוא תשוב בחמת מברכת התורה והתפלה, אלא מפני שהוא מוקדם בסדר המעשה, שהרי אי אפשר לעסוק בתורה ותפלה אם לא התחילו תחלה להוציל זהב מן הכיס, כדי לרכוש מקום שיוכלו ללמוד ולהתפלל בו, ומצא דכדי שיוכלו לעסוק בתורה ובתפלה צריכים תחלה לברכת העסק, על כן הקדים תחלה ברכת העסק, ורק אמר כך אמר ברכת תורה ותפלה.

דרשה א' נשא תשכ"ז, מלו"מ פ' וירא תשי"ז

יברכך ה' וישמרך, יאר ה' פניו אליך, ישא ה' פניו אליך (ו כד-כו). הקשו המפרשים הלא סדר התפלה נסדר להתפלל בלשון נוכח להש"ת, ולא בלשון נוכח אל העם, אם כן היה מן הראוי לומר ברכם שמרם, ולא יברך וישמרך, שהרי צריכים לדבר אל הש"ת ולא למי שמקבל הברכות.

ונראה על פי אמרם ז"ל (תענית ח:) צימי רבי שמואל בר נחמני הוה כפנא ומותנא (רעב ומגיפה בימיו), אמרי היכי נעביד, ניבעי רחמי מתרתי, לא אפשר וכו', אמר להו רבי שמואל בר נחמני ניבעי רחמי מכפנא (פירש"י, לימיד שובעת, ומותנא ליבטל ממילא) דכי יהיב רחמנא שובעא, לחיי הוא דיהיב (פירש"י, לחיים ולא למתים, לשון מציא שובעא כדי להמית בני אדם אלא כדי שיחיו), ע"כ. הרי לן מזה דכשיש לפני האדם שתי בקשות שונות, והרי אי אפשר להתפלל על שניהם ביחד, על כן העצה היעוצה לזה הוא, להתפלל תפלה שיכלול בקשות שניהם.

וחנה בברכות כהנים טומנה ברכות רבות בלי שיעור, ולכן אם יאמרו אותה בלשון תפילה להש"ת, הרי לא יוכלו לגומרו, כי אי אפשר להתפלל על כמה בקשות ביחד, ולכן אומרים אותה בלשון ברכה, ובלשון נוכח כלפי המתברך, יברכך וישמרך, שיתברכו בכולם ממעון הברכות, כי בברכות יכולים לברך כמה ברכות בפעם אחת, ובכן יהיה תקוה להוושע בכל אלו הברכות אף שהם יותר מברכה אחת.

דרשה יום א' נשא תשכ"ז

ויהי ביום כלות משה להקים את המשכן (ז א).

מיתת נמדב רבה (פי"ג פי"ב) אמר רבי סימון בשעה שאמר הקב"ה לישראל להקים את המשכן, רמז למלאכי השרת שיעשו לפי שהמשכן, ובשעת שהוקם למטן הוקם למעלן. וכענין זה מיתת בנמרא (מגילה יג:) זבול שבו ירושלים ובית המקדש ומזבח בנוי, ומיכאל שר הגדול עומד ומקריב עליו קרבן, שנאמר (מלכים-ב ח יג) בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים.

והנה מלינו בכתבי הרמ"ע מפאנו (עשרה מאמרות מאמר מק"מ מ"ג סכ"ג) שמליהו הנביא עומד ומקריב תמידין כסדרן בכל יום לפי בזמן המורבן, וכאותה שבשינו (עדיות פ"ח מ"ו) מקריבין לפי על פי שאין בית. וכתב מ"ז זללה"ה בייטב לב (פ' לאמור ד"ה ומקובלני) ומקובלני ממוזלה"ה בעל המחבר ספר יסמת משה ומשובת השיב משה, כי פעם אחת אמר שסייס תפלת שמונה עשרה עלה בלבו להתפלל לרחות הדבר האמור, ועם לבבו אמר אולי קיימת לי שעתא וזכה לרחותו, ותיכף התפלל על זה, ומילא ה' שאלתו ורצה עין בעין את אליהו מלובש בבגדי כהונה עומד ומקריב התמיד כסדרו, ודבריו הללו נודעו לרבים.

ומקובל בידי מאבותי הקדושים נבג"מ, שענין הקרבת הקרבנות בשמים ממעל תלוי ועומד במעשיהם של צדיקים בעולם הזה, כי על ידי שהצדיקי הדור עוסקים בתורת מעשה הקרבנות, וכן בעבודתם הקדושה בתפילה שהוא במקום תמידין, בדברים אלו הם פועלים שיעמוד מיכאל שר הגדול ואליהו הנביא זכור לטוב ויקריבו קרבנות בפועל בבית המקדש של מעלה, כדי לכפר על בני ישראל ולהרשיף עליהם שפע רב משמי מעל בימי גלותן, וכן ק"ז היאמת משה ז"ע בשעה שרצה את אליהו עומד ומקריב התמיד כסדרו, אז בעת ההוא היה עוסק בהלכות תמידין.

ברך משה מאמר זכרון תרועה אות ו, ששמע מפי רבינו ז"ל

ויביאו את קרבנם לפני ה' שש עגלות צב ושני עשר בקר עגלה על שני הנשיאים ושור לאחד ויקריבו אותם לפני המשכן (ז ג). ולכאורה טעמא בעי למה לן הביאו הנשיאים יותר משש עגלות, הרי בפופן זה הוצרכו שני נשיאים להשתתף ביחד בעגלה, ויותר היה לכל אחד להביא עגלה לעצמו.

ונראה על דרך שהביא בשלשך הק' (פ' תשא ל יג) בשם הר"ם מלובלין ז"ל בטעם שלוה הקב"ה לתת מחצית השקל ולא שקל שלם, כדי להורות על מדת החלוקת והשלום, כי כל אחד מישראל הוא כמו חצי, ורק בהתחברות שניים ביחד נחשבים לאדם השלם, עכ"ל. ועל דרך זה היתה גם כן כוונת הנשיאים, להורות על מדת החלוקת והשלום, ולכן לא הביא כל אחד עגלה לעצמו, אלא עגלה אחת לשני הנשיאים ביחד.

ברך משה פ' ויגש עמוד רצב, ששמע מפי רבינו ז"ל

קח מאתם והיו לעבוד את עבודת אוהל מועד (ז ה). מיתת נמדב (במדב רבה פרק י"ג סי"ח) היה משה מתיירא ואומר, תאמר שמא אחת מן העגלות נשברה או אחד מן השוורים מת ונמלא קרבן של נשיאים פסול, אמר לו הקב"ה והיו לעבוד את עבודת אוהל מועד, ניתן להם היום, שיהיו קיימים לעולם וכו', והלא דברים קל ומומר, מה אם העגלות שנתנבקו במלאכת אוהל מועד ניתן להם היום עד שיהיו קיימות לעולם, ישראל שהם דבוקים בהקב"ה על אחת כמה וכמה. ולכאורה קשה להלא המציאות מורה ההיפך, שהרי אנו רואים כי אף שהעגלות והספרות קיימים לעולם, מכל מקום אין בני ישראל חיים וקיימים לעולם, דהא כבר נגזרה גזירת מיתה בעולם.

ויש לפרש על פי דברי הגמרא (יבמות לו:) מאי דכתיב (תהלים פט ה) חגורה בהלך עולמים, אלא אמר דוד לפני לו לאדם לגור בשני עולמים, אלא אמר דוד לפני הקב"ה, רבונו של עולם יהי רצון שיאמרו דבר שמועה מפי בעולם הזה, לאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה, שפתותיו דובבות בקבר. מצאתי מזה כי אף אחרי שמת האדם ונסתלק לעולמו, אם אומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה, עדיין נחשב כאילו הוא חי ממש.

ועל פי זה יש לומר דמה שאמרו קל וחומר שבני ישראל יהיו קיימות לעולם, אין הכוונה על חיות וקיום הגשמי, רק הכוונה על חיות וקיום הרוחני, והיינו שיזכו ישראל שיאמרו שמועות מפיהם בעולם הזה, ועל ידי זה יחשב להם אף לאחר פטירתם כאילו הם עודם חיים וקיימים.

ליל שב"ק חיי תשכ"ב

סיפורי צדיקים, גבעזר הפסוקים
המלאים זיו ונוגה לפיקים

כה תברכו את בני ישראל אמור להם

פי' רש"י "אמור" כמו זכור ושמור, ולמען הבן כוונת רש"י בזה, אמר הרה"ק מו"ה צבי [מרימינוב] הנ"ל על פי מעשה שספר מרבו הרה"ק מוה"ר מנחם מענדל זצוק"ל מרימנאב. כי פעם אחת בערב שבת קודש לא היה לו דגים על שבת קודש, וכאשר התחילו הצללי ערב לנטות, אמר לו רבו הנ"ל, שיעמוד הכלי בישול של דגים עלי מדורת עצים ואש שעל הכיריים, וישים בתוכה בצלים חתוכים ומים לבשלם, ובכל פעם יאמר לכבוד שבת קודש.

ופתאום בא איש אחד מרחוק לק"ק רימנאב לקבל פני רבו, והביא אתו דגים לדורון להרה"ק הנ"ל לכבוד שבת קודש, והיה הדבר נפלא לבני העיר.

ואחר כך ביום השבת קודש אמר הרה"ק מוה"ר מענדל הנ"ל בסעודה על השלחן, דעו כי עם קדושת שבת יורדת כל מיני השפעות שבעולם, והאיש אשר ירצה לקבל השפע העליונה הוא מוכרח להביא הרצון אל הדיבור ולומר לכבוד שבת קודש, והשפע יורדת ממילא מלמעלה.

וזה רמזו חכמינו ז"ל (ר"ה כז.) זכור ושמור בדבור אחד נאמרו, היינו כי בדיבור תליא מלתא, ועל כן אין להפליא על אשר הייתי בטוח כי יבואו דגים, ע"כ ספור המעשה.

ועל פי הסיפור הלז היה מפרש הרה"ק [רבי ר' הערש] הנ"ל בכונת רש"י ז"ל הנ"ל, כי היה קשה לרש"י יתור לשון "אמור להם" כי היה די שיאמר כה תברכו את בני ישראל יברכך וגו' ועל זה מתרץ "אמור להם" כמו "זכור ושמור" והכונה כי תורה הקדושה מגלה לנו כי סודו של ברכת כהנים הוא ממש כסודו של השפעת שבת קודש, וכמו בקדושת שבת קודש בדיבור תליא מילתא, שיאמר לכבוד שבת קודש כמו כן בברכת כהנים, אמר שמו יתעלה "ואני אברכם" רק אתה הכהן "אמור להם יברכך", והבן עד כאן.

(בארת המים)

הינקי ממי המרים המאררים האלה

אשה קשת רוח באה פעם אל הרה"ק בעל "אור המאיר" ז"ל ובכתה לפניו במר נפשה כי בעלה הוא שיכור ושותה יין כל היום ומתוך שכרותו מכה אותה מכות אכזריות וסבלה גדול מנשוא, וכבר כמה פעמים ביקשה ממנו שיתן לה גט פיטורין אך הוא סירב ואמר: אני רוצה יותר להיות אלמן מלהיות גרוש, אמר לה הצדיק שתבוא עם בעלה אצלו, והאשה אמרה: הלא לא ירצה לבוא, אמר לה הצדיק: שמעי נא לעצתי, כשתבואי לביתך ותראי שהוא שותה יין תבקשי ממנו שיתן גם לך מעט יין, וכשתשתי מהיין תהללי את טעם היין מאוד, ותאמרו לו שעד עכשיו לא ידעת את טוב טעמו של היין כי טוב הוא, וכשיעברו כמה שבועות תאמרו לו כי שמעת שבכפר אחד אצל ה"אור המאיר" נמצא יין טוב, לכן עצתך שיסעו לשם לשתות מהיין המשובח ויקנה שם גם מידת יין להביא הביתה. האשה עשתה כדברי הצדיק, עד שלבסוף עלתה בידה להביא את בעלה אל הצדיק, כשבאו אליו, לקח הצדיק שתי כוסות יין ונתן אחת להבעל ואחת להאשה, חטף הבעל ושתה ושיבח מאוד את היי"ש, והצדיק פנה אל האשה ואמר: "ואם לא שטית תחת אישך הינקי ממי המרים המאררים האלה", תיכף כשסיים הצדיק את הדברים, התחיל הבעל לצעוק: חוסו ורחמו עלי כי היין בוער בקרבו ולבי נשרף מהיין ועוד מעט אני מת, אמר לו הצדיק: מוטב שתישאר היא אלמנה ולא אתה אלמן, כששמע את הדברים האלה נפל על פניו והתחיל לבכות מאוד, והצדיק אמר לו: התוודה על עוונותיך, והתוודה, ונתן תקיעת כף להצדיק שמעתה יתנהג בדרך הישר ויחיה עם אשתו בשלום, והזהירו הצדיק שאם ישוב לדרכו הרעה לא תהיה לו שום תקנה ובוודאי ימות, אלא שיודע אני - הוסיף הצדיק - שלא תוסיף עוד לשתות כי היין יהיה נמאס בעיניך, נסעו האיש ואשתו לביתם, ומאז חיו בשלום ובשלוה.

לשון חכמים

לשון חכמים צדיקים וישרים, בדרך צחות ומליצה נאמרים

איש או אשה כי יעשו מכל חטאת וגו', והתוודו וגו' והשיב את אשמו בראשו. י"ל על פי מאמר זקני הק' מרוזין זי"ע בדרך מליצה לימוד זכות על כנסת ישראל, דיען שנבדל הראש מהגוף, רצה לומר שמכיון שהראש הוא מלא יסורים ר"ל, על כן בא לחלישות הדעת ואין יכול לכוין מוחו וליישב דעתו בתורה ועבודה, וע"ז נכנס בו רוח שטות וחטא, **ובזה פי' בדרך מליצה מה שאומרים בתפילת יום הכיפורים אתה הבדלת אנוש מראש ותכירהו לעמוד לפניך**, פי' הבדלת את האדם מראשו, שהוא מלא דאגות ויסורים, ותכירהו לעמוד לפניך, ואיך הוא יכול לעמוד לפניך בתורה ובתפלה עכ"ד הק'. והנה כשאדם מתודה על חטאתו יש ענין שיתנצל ויפיים הש"י ואף ילמד זכות על עצמו אשר לא במרד ובמעל חלילה המרה את פי ה' ח"ו וכו', וע"ד הפסוק (ישעי' מג, כ) ספר אתה למען תצדק, והלימוד זכות הוא שהיסורים והדאגות מעבירים אותו על דעת קונו [וכדאי' בתפילה קודם התפילה דהרה"ק הרבי ר' אלימלך זי"ע]. וזשה"כ **'איש או אשה כי יעשו מכל חטאת, והתוודו'**, ועושה תשובה, **'והשיב את אשמו בראשו'**, ר"ל ילמד זכות על עצמו, אשר אשמו תלוי בראשו כמאמר זקני הק' הנ"ל.

שארית מנחם

יברכך ה' וישמרך. אי' במדרש יברכך ה' בממון וישמרך מן המזיקין, ונל"פ עפי"מ דאי' בגמ' (בבא מציעא מ"ב.) דאין הברכה מצויה אלא בדבר הסמוי מן העין, שנאמר יצו ה' אתך את הברכה באסמיך, והנה לגבי מזיקין מצינו איפכא שאמרו חז"ל (חולין ק"ה:) כל מידי דצייר וחתים לית לן רשות למישקל מיניה, והשתא יובן מאמה"כ יברכך ה' בממון והברכה מצויה דווקא בסמוי מן העין וא"כ איכא למיחש למזיקין לז"א וישמרך מן המזיקין.

(נחל קדומים)

☆

איש איש כי תשטה אשתו ומעלה בו מעל. ונל"פ עפי"מ דאי' בגמ' דהא דאין מזווגין לו לאדם אלא לפי מעשיו הוא דווקא בזיווג שני אבל בזיווג ראשון מכריזין מ' יום קודם יצירת הוולד, ולפי"ז א"ש כוונת הכתוב, אי"ש אי"ש כלומר כשיהי' ב' פעמים איש דהיינו בזיווג שני אז אם תשטה אשתו סימן לדבר שגם הוא פגום דבזיווג שני מזווגין לפי מעשיו וזהו ומעלה ב"י מעל שגם הוא אינו כהוגן.

(מהרי"ט אלגזי)

☆

איש איש כי תשטה אשתו. וברש"י אי' מה כתיב למעלה מן הענין ואיש את קדשיו לו יהיה לומר לך אם אתה מעכב מתנות הכהן חייך שתצטרך לבוא אצלו להביא לו את הסוטה, והקשו המפו' הא תרומה מפריש הבעל וא"כ מה חטאה האשה אם הוא אינו נותן תרומה. אך י"ל דהנה יש ב' דברים שהם סגולה לעשירות הא' כמו שאמרו (תנחומא פר' ראה) עשר בשביל שתתעשר, ב' דאי' בגמ' (בבא מציעא נ"ט.) אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו, והנה האשה אומרת למה לך ליתן תרומה לכהן כדי לזכות לעשירות, מוטב שתתן לי וגם תתעשר כדברי הגמ' הנ"ל, נמצא שהיא גרמה במה שלא נותן תרומה ולכן סופה להיות סוטה, אך אליבא דאמת יש נפק"מ בין ב' העשירות דאם נותן תרומה וצדקה אהני לי' גם לאחר מותו, אבל אי נותן לאשתו אין לו לאחר מותו כלום מעשירות זו, וזהו הפי' בתהלים (מ"ט, י"ז) אל תירא כי יעשיר איש כי ירבה כבוד ביתו דהיינו אם העשירות באה לו בשביל אשתו, כי לא במותו יקח הכל, אבל בתרומה וצדקה גם במותו יקח.

(פרדס יוסף)

☆

על פי ה' יפקד אותם ביד משה איש איש על עבודתו ועל משאו. ויש להבין שינוי הלשון, למה אמר אצל משא בני קהת אהרן ובניו יבואו ושמו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו, ואילו כאן אצל בני גרשון ובני מררי נאמר על עבודתו ועל משאו, ברם כיון שבני קהת נשאו את הארון ובנשיאת הארון מצינו שהארון היה נושא את נושאיו, וא"כ הרי בני קהת היו טפלים אל משאם מאחר שהארון הוא שנשא אותם ולא הם נשאו אותו לפיכך נאמר בהם לשון זה ואל המורה על כך שהם טפלים אל משאם, הארון אמנם כאן בבני גרשון ובני מררי נאמר ועל משאו, כיון שהמשא היה טפל להם, והם היו נעלים עליו שהרי הם נשאו אותו.

(הגה"ק מהר"ש מבעלזא זי"ע)

דורש טוב

ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום. אמרו חז"ל (ברכות כ:) **"אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה:** רבש"ע, כתוב בתורתך 'אשר לא ישא פנים' ואתה נושא פנים לישראל, דכתיב **'ישא ה' פניו אליך'**. אמר להם הקב"ה: והיאך לא אשא פנים לישראל שכתבתי להם בתורה **'ואכלת ושבעת וברכת'**, והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה". **ולכאורה תמוה,** למה אמר "והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה", **והקדים 'כזית' ל'כביצה', הרי כזית הוא פחות מכביצה,** ואם הם מדקדקים על עצמם לברך ב'כזית', כל שכן שיברכו ב'כביצה', והיה לו לומר: 'והם מדקדקים על עצמם עד כביצה ועד כזית'. **וכן יש להבין** למה נקט דוקא חומרא זו, וכי אין חומרות אחרות שהם מחמירים על עצמם.

ונראה לפרש עפ"ד הרי"ף (עירובין פ"ח דף כז: וכ"פ ברמב"ם פ"א מהל' עירובין ה"ט) **ששיעור סעודה הוא ג' ביצים.** ובזוה"ק איתא **שבשלש ביצים יש עשרה זיתים.** אם כן כשיש לאדם שיעור סעודה, דהיינו עשרה זיתים, והוא אוכל בעצמו שיעור סעודה, חייב לברך על מזונו, שנאמר **"ואכלת ושבעת וברכת" בלשון יחיד.**

אמנם ישראל עם קדושים, רוצים לגדלו ולרוממו ית"ש, ולכן כאשר יש לו מזון בשיעור י' זיתים, **מהדר הוא אחר עשרה אנשים שכל אחד מהם יאכל כזית, כדי שאפשר יהיה ליזן בשם ה'.** ואם אינו מוצא עשרה, אזי מהדר הוא **עכ"פ אחר שלשה אנשים כדי שכל אחד יאכל כביצה ויוכלו ליזון.** הרי שמדקדק **תחילה בכזית ולאחר מכן בכביצה.** ובאמת המעיין שם במשנה (ברכות מה.) יראה כי המחלוקת בענין כזית או כביצה היא אכן לענין זימון **"עד כמה מזמנין עד כזית רבי יהודה אומר עד כביצה".**

וזו היתה תשובתו של הקב"ה למלאכי השרת, שהוא נושא פנים לישראל, כשם שהם עצמם נושאים פנים בתורה ומדקדקים בה כדי לגדלו ולרוממו.

הגר"א ז"ל [בפי' על משלי כב, ט]

שלמי תודה וברכה

ברכת התורה

ביקרא דאורייתא, נביע בזה בהני שורתא, רב ברכתא, לעילא מן כל תושבחתא, אל מול פני ידידינו החשובים אנשי חיל רבי פעלים לתורה ולתעודה, כל פה אליהם יודה, ראשונים לכל דבר שבקדשים, מרבים צדקה וחסד לכל דורשים ומבקשים, משליכים עצמם מנגד לבוא בעזרתינו, מגדילים עשות בהתמסרותם העצומה והנאמנה לטובת כוללינו, מריחוק מקום מצודתם פרוסה עלינו, ה"ה

הנהלת ועסקני כולל עצי חיים בארה"ב

כאו"א בשמו הטוב יבורך

על אשר בנוסף לתמיכתם התמידית
לבל יחסר המזג ללומדי כוללינו הק'
מדי חודש בחודשו

הוסיפו לשלוח ללומדי הכולל הוספה מיוחדת לכבוד יו"ט שבועות העעל"ט

וזאת הברכה, בהערכה ובהוקרה, שבזכות התורה יושפע להם רב שמחה ואורה, ויזכו להמשיך בהנהלת כוללינו המעטירה, בעוז ובתפארה, ובשכר זאת יראו וירוו רב תענוג ונחת, מכל יו"ח בבת אחת, מתוך שמחה והרחבה הדעת, וזכות רבותיה"ק יגן בעדם בכל עת, עדי נזכה לביאת משיח צדקינו, ומלכינו כ"ק מרן רבינו שליט"א בראשינו, במהרה בימינו, אמן

החותמים למען שמם ברגשי הודאה והוקרה

הנהלת הכולל בארה"ק רבנן ותלמידיהון

חוקים להורותם
הלכות ודינים, מפסקי הראשונים והאחרונים, עם תוספת ביאורים ועצות שונים
נו"נ ע"י הרב הגאון דומ"ץ דקהילתינו שליט"א

הלכות ברכות הנלמד בכוללינו הק'

ברכת האורז

הקדמה

הנה גרעינים מה' מיני דגן שאוכלם חי (בענין שראויים לאכילה) או מבושל מעט ברכתם בורא פרי אדמה, ואם אוכלם מבושל הרבה עד שנתמעכו או נדבקו ביחד ואפילו נשתנו צורתם מברך בורא מיני מזונות, ואם עשה מהם פת ברכתם המוציא, וגרעינים של מיני קטניות בין אוכלם חי בענין שראויים לאכילה ובין אוכלם מבושל בין שנתמעכו או שנדבקו ובין כשלא נתמעכו או נדבקו מברך אדמה, ואם אין ניכר צורתם מברך שהכל, ואורז שהוא אינו מה' המינים כשאוכלם חי מברך אדמה, ואם אוכלם מבושל בין כשנתמעכו או נדבקו ובין כשלא נתמעכו ולא נדבקו ובין כשלא ניכר צורתם יש לדון בברכתם, והנידונים הם האם ברכתו הוא מזונות או אדמה או שהכל.

ויסוד הדברים הם דכיון דאורז אינו מה' מיני הגן לכן הוא דומה לקטניות שאף אם בישלם ברכתם אדמה, ואם נשתנו צורתם ברכתם שהכל, אולם בגמ' (ל"ז) נחלקו האמוראים בזה דרב ושמואל סוברים דברכתם כמו קטניות, אולם מסקנת הגמ' דדינו כמו בה' מיני דגן וברכתם מזונות, וכן נקטו רוב הראשונים דברכתו מזונות.

והטעם דברכתו מזונות אף על פי דרק על ה' מיני דגן מברכים מזונות, והאורז אינו מחמשת המינים, מ"מ מכיון דתבשיל של אורז משביע וסועד את הלב כמו ה' מיני דגן נקרא מזון, ודוקא כשנתבשל כפי התנאים דלקמן, אבל בלא נתבשלו ברכתו אדמה כבכל מיני קטניות שאוכלם חי.

והנה בטור (ריש סי' רח) כתב הטעם שמברכים מזונות על תבשיל מה' מיני דגן כיון שמתוך חשיבותן שנשתבחה בהן ארץ ישראל קבעו להם ברכה בפני עצמן, ועוד יש להם מעלה כי עליהם יחיה האדם ואם עשה מהם פת מברך עליהם המוציא, ולכן אפילו לא עשה מהן פת אלא תבשיל כגון מעשה קדרה ודייסא ואפי' עירב בהם דבש ושאר מינין מברך עליהן במ"מ ע"כ, ולכאו' שני טעמים הללו אינם שייכים באורז, ועכ"ז דעת הראשונים והטור דברכתו מזוונת וכפי שכתב הטעם בטור דדי בזה שהוא משביע, ובאמת בב"י הביא דברי הרא"ש שכתב בשם הבה"ג ועוד ראשונים דאין מברכים עליהם מזונות, וכנראה דדעתם כיון שלא שייך בהם הני טעמים.

אלא דעדיין יש ב' נידונים בזה:

נידון א' - דאף דנקטי' דאורז מבושל ברכתו מזונות, אולם בגמ' ובראשונים מבואר דיש שני מינים שדומים זה לזה, והם אורז ודוחן, ועל אורז מבושל מברכים מזונות ועל דוחן מבושל מברכים אדמה ואם נשתנה צורתו ברכתו שהכל כמו שאר קטניות, ובפוסקים אינו ברור להדיא איזה מין נחשב אורז ואיזה דוחן, דיש אומרים שאורז הוא רייז [מה שאנו קוראים אורז] ודוחן הוא הירז [דהיינו מין אחר], ולשיטתם על אורז מבושל מברכים מזונות, ויש אומרים להיפך דאורז הוא הירז ודוחן הוא רייז [מה שאנו קוראים אורז], ולשיטתם על אורז מבושל מברכים אדמה.

נידון ב' - אפילו אם ננקוט דאורז היא רייז, ונמצא דאורז שלנו כשהוא מבושל ברכתו מזונות, עדיין יש לדון מהו דרגת הבישול בכדי לברך מזונות, דבה' מיני הגן כשבישלם כשהם שלימים בעינן שיתבשלו עד שיתמעכו או שיתדבקו בכדי לברך מזונות, ובפשטות באורז גם כן בעינן שיתמעכו או יתדבקו בשביל לברך מזונות, ובבישול בלא שיתמעכו ברכתם אדמה, אולם בבית יוסף מסתפק דשמא אורז אינו דומה לה' מיני דגן ואפילו בלא נתמעך ברכתו מזונות.

וצדדי הספק הוא דשמא אורז אינו דומה לחטים כפי שמצדד בב"י לחלק בין חיטין לאורז, דדוקא בחטין שאין הדרך לבשלו בעינן שיהיו נתמעכו או נדבקו להדדי בכדי לברך מזונות, משא"כ באורז שדרך לבשלו כשהוא שלם ברכתו מזונות אף כשהם שלימים ולא נתמעכו.

אורז [ריי"ז] מבושל

אורז מבושל, מנהג העולם לברך עליו בורא מיני מזונות.

בשו"ע (סי' ר"ח ס"ז) פסק המחבר דאורז מבושל מברך מזונות ומקורו ממסקנת הגמ' (ל"ז.) דקיי"ל דמברכים מזונות ודלא כרב ושמואל דסוברים דרק על ה' מיני דגן מברכים מזונות, וכן פסקו הרא"ש (פ"ו סי' ח') ורבינו יונה (כ"ו.) ועוד ראשונים, ובב"י הביא ראשונים בה"ג ועוד דדעתם דאין מברכים מזונות, ופשטות הגירסא בבה"ג דברכתו שהכל, ויש שגרסו דברכתו אדמה, ובמרומי שדה מיישב הגירסא שהכל דכתב דאיירי באורז שעשה ממנו פת דנשתנה צורתו.

והנה בשל"ה (שער האותיות, קדושה דיני ברכה"נ כלל ג' אות ב') ובב"ח (ד"ה ועל פת דוחן) נסתפקו האם האורז שלנו הוא המין אורז שאמרו חז"ל דברכתם מזונות או שמא האורז שלנו אינו האורז המדובר בשולחן ערוך אלא הוא "דוחן", ולדעת הרבה ראשונים ברכתו אדמה, והספק בזה יסודו הוא עפ"י מחלוקת הראשונים בנידון זה מהו אורז ומהו דוחן ומובא בב"י (ד"ה ומ"ש רבינו), ובמ"א (סק"ט) העתיק דברי הל"ח (מעדני יו"ט פ"ו סי' ז' אות ז') דסובר דסוגיא דעלמא דאורז הוא ריי"ז, וכן הביא במשנ"ב (סק"ז) כמה אחרונים דאורז שלנו ברכתו מזונות, ומבואר דעתו דיש לסמוך לברך מזונות, ובצירוף דעת החיי אדם הסובר דעל הכל אם בירך מזונות יצא חוץ ממים ומלח, ובצירוף דעת הפוסקים המובאים בביאוה"ל (ד"ה על פת) הסוברים דכל דבר שאנו רואים דמיזן ברכתו מזונות, ומובא דכן נהג החזו"א לברך מזונות, ובשו"ת שבט הלוי (ח"י סי' מ"ג) כתב ג"כ דההוראה למעשה לברך מזונות, ומוסיף ליתן טעם בזה, דבזה שאנו רואים שיש מדינות שלימות שעיקר אכילתם ולחמם הוא ריי"ז, מזה עצמו הוכחה שזהו האורז שמשביע, ועי"ש עוד טעם בזה

ובין כשנתבשלו עד שנתמעכו או שנתדבקו הגרעינים ביחד, ובין כשנתבשלו והגרעינים שלימים ועומדים בפני עצמם, בכל ענין המנהג לברך מזונות.

דהמחבר סתם דבכל ענין מברכים מזונות ואפילו כשלא נתמעכו ולא נתדבקו, ואף דחטים מבושלים אינו מברך מזונות אלא אם כן נתמעכו או נדבקו אהדדי, אורז אינו דומה לחטים כפי שמצדד בב"י לחלק בין חיטין לאורז, דדוקא בחטין שאין הדרך לבשלו בעינן שיהיו נתמעכו או נדבקו להדדי בכדי לברך מזונות, משא"כ באורז שדרך לבשלו כשהוא שלם ברכתו מזונות אף כשהם שלימים ולא נתמעכו ולא כתושים, אולם הרמ"א פסק דדוקא כשנתמעכו הגרעינים אזי ברכתם מזונות וכן פסקו האחרונים, ולפ"ז באורז שלנו דבדרך כלל הם שלימים ולא נתמעכו ברכתם אדמה, אלא דבפמ"ג (א"א סק"י) כתב דבאורז שהוסר קליפתן כאורז שלנו יש לצדד שאף כשלא נתמעכו ברכתם מזונות, וכן פסק במשנ"ב (ס"ק כ"ו), אלא דכתב כן רק בלשון "אפשר", ובביאוה"ל (ד"ה עד שיתמעך) לאחר שהביא חבל ראשונים דדוקא בנתמעך מברכים מזונות, הביא דברי הפמ"ג דבהסיר קליפתן מברך מזונות, ומסיק ד"המברך עליהם מזונות לא הפסיד".

ויש פוסקים שסוברים דמחמת ספק ברכה, נכון לברך עליו ברכת שהכל.

ט"ז (סק"א), של"ה (שער האותיות כלל ג'), ומובא במ"א (סק"ט), שועה"ר (סבה"נ פ"א י"א), אלא דיש חילוק ביניהם לגבי צדדי הספק, דבט"ז מבואר דצדדי הספק הם האם ברכתו מזונות או שהכל, משא"כ בשל"ה מבואר דצדדי הספק הוא האם ברכתו מזונות או אדמה [דהיינו אי ריי"ז הוי אורז או דוחן], וכיון דספק הוא לכן אזלי' בתר כללא דעל ספק יברך שהכל, ועדיין יש חילוק בין השל"ה והשועה"ר, דבשל"ה כתב דחומרא זו לא שייכא כי אם שנתמעכו [דאז אם הוי אורז ברכתו מזונות ואם הוי דוחן ברכתו אדמה], אבל אם לא נתמעכו כתב דמברך עליו בתחילה בורא פרי האדמה, כנראה דדעתו כהרמ"א דבעינן נתמעכו, אולם בשועה"ר משמע דהספק הוא בלא נתמעך, וצדדי הספק האם בעינן שיהא נתמעך לברך מזונות כהרמ"א או אפילו בלא נתמעכו כהמחבר, ובנתמעך סתם דברכתו מזונות, וצדדי הספק בט"ז לברך שהכל בפשטות יש ללמוד דהוא כתב כן רק בפת שנשתנה לגמרי ולכן הספק הוא אי הוי אורז וברכתו מזונות או הוי דוחן ובנשתנה ברכתו שהכל, וכן משמע קצת דהא כתב ביאורו בד"ה "על פת דוחן" ומשמע דאיירי בפת דנשתנה צורתו, ולפי"ז בתבשיל שלא נשתנה לא כתב מה הדין, אולם בתהל"ד (סק"ג) ביאר דהספק לברך שהכל דדעתו דדוחן שנתמעך ברכתו שהכל, ולפי"ז אפשר דאירי אפילו בלא נשתנה, ובשבילי דוד כתב בביאור דברי הט"ז לברך שהכל, דכיון דנעשה כמעשה קדירה לכן יש לו חשיבות של מזונות, וחשיבות זו נותנת לו שברכת אדמה כבר אינו ראוי לברך עליו, ולכן כיון דמזונות אינו מברך, יברך עליו שהכל שהיא ברכה כללית.

והנה השל"ה, שועה"ר, ודה"ח כתבו, דלכתחילה נכון שלא לאוכלם אלא בתוך הסעודה, ורק כשצריך לאכלו שלא בסעודה אז יברך שהכל, ובדרך החיים כתב דרק בשעת הדחק יברך שהכל.

ויש מחמירים על עצמם מחמת ספק ברכה שאין אוכלים אורז כי אם בתוך הסעודה.

בשל"ה כתב דמחמת ספיקות הנ"ל יכוין כל אדם שלא לאכלו כ"א בסעודה, ובשועה"ר כתב דירא שמים יאכלנו בסעודה וכן בדה"ח, ובס' כתבי קודש עטרת יהושע מובא שהרה"ק מנאסוויד זצ"ל נהג לאכלו רק בתוך הסעודה.

ויש נוהגים לפוטרו על ידי שמברכים קודם ברכת מזונות על מין מזונות, ואדמה על מין אדמה, ויש נוהגים אף לברך שהכל על מין שהכל.

ברכת מזונות והאדמה מברכים מחמת הספיקות הנ"ל, דאם רייז הוא אורז ברכתו מזונות, ואם הוא דוחן ברכתו אדמה,

ואף אם הוא אורז אזי אם לא נתמעכו עדיין ספק הוא האם בעינן שיתמעכו בכדי לברך מזונות, והנוהגים לפטרו אף בברכת שהכל הוא משום דבט"ז משמע דאם הוא דוחן ברכתו שהכל, וגם איכא שי' כלבו (י"ט. ומובא בא"ר סק"(א) הסובר דעל דוחן שלם מבושל מברכים שהכל, ועי' בתהל"ד דמבאר שיטות אלו, ובס' מרא דשמעתתא מובא שהגה"ק הרמ"א פריינד זצ"ל כשהוצרך לאכול אורז שלא בתוך הסעודה בירך ג' ברכות כנ"ל, ובקובץ מבית לוי (חי"ג) מביא "ושמעתי ממרן שליט"א (בעל שבט הלוי) ששאל פעם את האדמו"ר מסאטמאר זצ"ל איזה ברכה מברך על אורז, וענה לו שמעולם לא אכל אורז [שלא בשעת הסעודה] והפליג בגדלותו של האדמו"ר זצ"ל שמחמת ספק ברכה מעולם לא אכל אורז".

ובס' מראש צורים הובא תוכן השיחה של רבינו עם הגאון בעל שבה"ל זצ"ל כאשר ביקר רבינו בביתו בהיותו בארה"ק בשנת תשט"ו, כאשר שמענו מהרה"ג ר' חיים שלום קליין שליט"א שנוכח שם - הגאון שליט"א שאל את רבינו איזה ברכה מברכים על מאכל האורז, והשיב לו רבינו הלא מבואר בשולחן ערוך (אורח חיים סימן ר"ח) שהוא ספק ברכה. והמשיך הגאון שליט"א לשאול שבוודאי ידוע לו איזה ברכה מברכים, והוסיף ושאל איזה ברכה מברך רבינו בעצמו על אורז, השיב לו רבינו דבשביל שהוא ספק ברכה אינו אוכל אורז, ושאל הגאון שליט"א בלשון תמיה בכלל נישט? נענה רבינו ואמר שהתכוון לומר שאינו אוכל אורז בפני עצמם, ואוכלו רק בתוך הסעודה בכדי לצאת מידי ספק.

וידוע שבהיות רבינו במדינת שוויין אחרי שובו מעמק הבכא העלו על השולחן קערה עם אורז שנתבשל בביתו, אולם רבינו לא נגע בזה, וכאשר נשאל רבינו למה אינו טועם מהאורז, ענה להם רבינו כי במגן אברהם כתב שיש על זה ספק ברכה, ולכן אין ראוי לאוכלו רק בתוך הסעודה, וע"כ נמנע מלאכלו.

בירך אדמה

אם בירך עליהם בורא פרי האדמה בדיעבד יצא. (משנ"ב ס"י ר"ח ס"ק כ"ו).

ברכה אחרונה

ברכה אחרונה בורא נפשות (שו"ע שם, דכל מין שאינו משבעת המינים ברכתו בורא נפשות).

בירך בטעות על המחיה על אורז מבושל יצא.

שו"ת הלכות קטנות, (ח"א סי' מ') וברכ"י (אות ז') מובאים בשע"ת (אות ט'), והטעם דיצא כיון דהאורז מיסעיד סעיד ורק לכתחילה לא תקנו עליו מעין ג'.

אכל מזונות ואורז

אם אכל מיני מזונות ואורז יברך בורא נפשות על האורז ולא יפטרנו בברכת על המחיה.

שו"ת חסד לאלפים (סי' ר"ח י"ט), שו"ת רב פעלים (ח"ב סי' ל"ב), וכן פסק בשבה"ל (ח"ט סי' ס"ח), וכן משמע בשע"ת (שם) דזהו רק בדיעבד, אבל לכתחילה יברך בור"נ ובפרט לדידן שאנו מסופקים איזהו האורז, ויכול לכוין בברכת על המחיה שלא לפטור את האורז, או יכול לברך בורא נפשות לפני על המחיה, וי"א דלכתחילה כשאכל מיני מזונות ואורז י"א דיברך רק על המחיה ויכוין לפטור גם את האורז בן איש חי (פר' פנחס) ומובא בכה"ח.

ואם בירך על המחיה על המזונות פטר בברכתו אף את האורז.
(הלכות קטנות שם, ובצירוף דדעת הבא"ח דלכתחילה יעשה כן).

פריכיות אורז, רייז קעי"ק

רייז קעי"ק, פריכיות אורז [מאכל העשוי מאורז שגרעיניו נתפחו ונדבקו ע"י חום], להרכה פוסקים ברכתם אדמה.

כיון שלא נתבשלו הגרעינים ורק נתפחו ע"י החום, לכן דינו כאורז חי שאינו מבושל שברכתו אדמה, ולסברא זו ברכתו אדמה מכח ודאי, ואף דבסתם אורז מבושל ספק הוא, מ"מ באורז שלם בכל ענין מברכים אדמה, כיון דאף על צד הספק שמא דוחן הוא ג"כ ברכתו אדמה לרוב פוסקים כיון דאינו מבושל, כן מובא בשם בעל שבה"ל זצ"ל ובשם הגרשז"א זצ"ל, וי"א שדינו כאורז מבושל כיון דיש בו סיבת הדבר שמברכים מזונות על אורז מבושל, דהיינו שהוא סועד ומשביע, ולכן עדיין שייך בו הספק הוא אי ברכתו מזונות או אדמה או שהכל, כ"כ במדריך הכשרות של הבד"ץ.

וכן מיני פריכיות אורז העשויים מקטניות [עם כוסמת, מה' "אסם"], ברכתו אדמה.

(והמחמירים שהבאנו בהערה הקודמת לברך גם מזונות, בזה אין לברך מזונות דנעשו מקטניות ולא מאורז).

פיצפוצי אורז, רייז קריספעיס

פיצפוצי אורז, רייס קריספעיס, יש מהם שמבשלים את האורז לפני שמייבשים אותם [של "בטר אנד דיפרנט", ושל "אשבול", ושל "עדין הדר"] וברכתם מזונות כאורז מבושל
(כיון דנתבשלו דינם כשאר אורז מבושל, ופשוט דזהו לפי המנהג לברך מזונות, ולהמחמירים באורז מבושל דענם כנ"ל).

ויש מהם שאין מבשלים אותם [המיצרים במפעלי דגן] וברכתם אדמה (כיון דלא נתבשלו ורק קולים אותם בתנור ברכתם אדמה, כן מפורט במדריך הכשרות שנת תשפ"ב).

פשטיד"א, ודייסא מאורז

פשטיד"א מאורז [רייז קוגעל], דייסא מאורז דינם כאורז מבושל, ולמנהג העולם ברכתו מזונות (להנוהגים לבשל האורז לפני האפיה, ודינם כאורז מבושל, ואם אופים האורז בלא בישול ברכתו אדמה).

פת מאורז שנעשה קמח ואפאו העושה פת מאורז אינו מברך המוציא, דפת מאורז אינו חשיב כלחם גמור.

באותות הוקרה והודאה, נברך בזה מעומקא דליבאה, ברכת מזלא טבא וגדיא יאה, משמי מרומא עילאה, קדם מע"כ האי גברא יקירא, ארי שבחבורה, רב פעלים לתעודה ולתורה, עומד לימין קהילתינו המעטירה, מוזיל זהב מכיסו למען הרחבת גבולי קדשינו תדירא, מריחוק מקום מצודתו פרוסה עלינו ברוח נדיבה ומסורה,

הרבני הנגיד הנכבד, רודף צדקה וחסד,

מוה"ר פינחס משה לאנדא הי"ו

מנכבדי קהילתינו הק' בבארא פארק יע"א

לרגל נישואי בתו בכורתו למז"ט ובשעטו"מ

עב"ג החתן החשוב והנעלה, מופלג בכל מידה ומעלה, תורה יד"ש וחסידות אצלו בלולה

כמר צבי מיטטעלמאן ני"ו

בן ידידינו הנכבד והמפואר, מוכתר בכל תואר

מוה"ר יעקב יודא מיטטעלמאן הי"ו

אב"י בוויליאמסבורג יע"א

יה"ר שיזכה לראות ולרוות מכל יוצ"ח רב תענוג ונחת דקדושה, במידה מרובה וגדושה, מתוך בריות גופא ונהורא נפישא, אושר ועושר והרחבת הדעת, רב ברכות ושובע שמחות, תמיד בכל עת, וכל טוב סלה.

החותמים למען שמו ברגשי תודה והערכה

יחזקאל ראטטער

בשם הנהלת המוסדות והקהילה

פה בני ברק יצ"ו

ט"ז סיון

הגה"ק רבי שלום אליעזר
מראצפערט זי"ע

מתולדותיו

נולד לעת זקנתו של אביו הרה"ק מרן בעל דברי חיים זי"ע בחול המועד פסח שנת תרכ"ב, ואביו קרא לו שמו על שם ידידיו הצדיקים הרה"ק ר' שלום מבעלז זי"ע והרה"ק ר' אליעזר מדזיקוב זי"ע שהי' גם מחותנו, (שבנו של מרן הד"ח הרה"ק ר' מאיר נתן הי' חתנו של ר' אליעזר מדזיקוב) כשהי' נער בן י"ד נפטר עליו אביו הרה"ק בעל הדברי חיים זי"ע.

האיש מקדש

חצי שנה לאחר פטירת אביו בחודש אלול תרל"ו נשא אשה ה"ה הרבנית מרת שרה מרים ע"ה בת גיסו חתנו של הד"ח הגה"ק ר' מרדכי דוב טווערסקי זי"ע אב"ד הארנאסטייפל, אחרי חתונתו ישב על שלחן חותנו כעשר שנים, שמה השלים עצמו בתורה ועבודה בקדושה ובטהרה, חותנו שכר בשבילו ת"ח מפורסם מתלמידי הרה"ק בעל צמח צדק מליובאוויטש זי"ע, ובמשך תקופה קצרה הי' בקי בע"פ ביו"ד חלק ב' וחלק גדול משו"ע חו"מ, בשנת תרמ"ו כשממשלת רוסיא גרשוהו, עבר לגאליציא וגר זמן קצר ליד אחיו הרה"ק בעל דברי יחזקאל משינאווא זי"ע, ואח"כ התיישב בעיר טארנא, שהי' שם ציבור של חסידי צאנז, ושמה התחיל לקרות "קויטלעך" ולברך את ישראל שבאו להתברך מאתו, שמה בטארנא בשנתרנ"ו הי' החתונה הגדולה שהשתתפו בה אלפי חסידים מכל המדינה כיון שהי' מסובין שם הרבה מגדולי וצדיקי הדור ובראשם אחיו הגדול זקן צדיקי הדור באותו זמן הרה"ק משינאווא זי"ע, כשהשיא את בתו הצדקנית מרת ברכה סומא ע"ה עם הרה"ק מרן בעל עצי חיים זי"ע, בשנת תר"ס עבר לעיר ראצפערט, וע"ש נודע שמו בקרב עם סגולה ר' שלו' אליעזר ראצפערטער.

שלא עשנו אב"ד

אבל לא נתקבל בשום מקום לכהן בפועל כרב ואב"ד, ואמר הוא בעצמו כשהראה על פיסת ידו שכשיגדל שם שער אז יהי' אב"ד באיזה מקום, משום מעשה שהי' שפ"א נפגש אביו הרה"ק בעל דברי חיים עם הרה"ק ר' מאיר מפרעמישלאן זי"ע אמר הרה"ק מפרימשלאן לאביו: "צאנזער רב איך בעהט אייך, מאכט נישט אלע אייערע קינדער רבנים", והשיב לו אבי הלא כבר כל בניי הם רבנים ומשמשים בכתר רבנות, (כי בעת ההיא שני בניו הצעירים, בני זקונים של הד"ח ה"ה הרה"ק ר' שלו' אליעזר והרה"ק ר' ישעי' מטשעחויב זי"ע, עדיין לא נולדו) וסיים הרה"ק רש"א ואמר וכאשר נולדנו הגיד לנו אבינו הקדוש, כי בטח עלינו התכווין הרה"ק מפרימשלאן בדבריו, ועל כן לא נתמנתי לרב ואב"ד מעולם ומעולם לא אהי', וכן אחי הרב מטשעחויב אשר באמת כן נתמנה לרבנות דק"ק טשעחויב עכ"ז אינו רב שם כי כל ימיו הי' גר בעיר קראקא, והשם טשעחויבער רב היא רק כשם כינוי בעלמא.

עם כל זאת אמר עליהם אביהם בלשונו הק' "זיי ווילן נאך גרויס זיין". הרה"ק מצאנז רצה שבני הזקונים שלו יהי' להם קצת "טאשן געלדר" נתן להם את י"ב חלות שלו שימכרו להחסידים שבאו להסתופף בצל קודתו, ואמר לר' ישעי' שהוא ימכור לאנשי פולין כי הוא יהי' פולישער רבי, ולרש"א אמר שהוא ימכור לאנשי אונגארין כי הוא יהי' אונגארישע רבי, וכן הוה כי מעת שרש"א התיישב בעיר ראצפערט נעשה ראצפערט כתל תלפיות תל שכולם פונים אליו חסידים ואנשי מעשה, ואפי' סתם המון עם באו אליו להנות ממנו עצה ותושיה ולהתחמם בתפילותיו שהי' בהתלהבות עצומה,

י"א סיון

- רבי מרדכי יוסף משה מסוליצא ב"ר יואל משאץ - תרפ"ט
- רבי שמואל רויזנבערג אב"ד אונסדארף ב"ר ישראל יונה צבי (באר שמואל) - תרע"ט
- רבי מרדכי בריסק אב"ד טאשנאד (מהר"ם בריסק) ב"ר יהושע - תשמ"ט
- רבי יצחק יעקב ווייס אב"ד ירושלים ב"ר יוסף יהודה (מנחת יצחק) - תשמ"ט

י"ב סיון

- רבי יצחק ב"ר שמשון כ"ץ מפראג (חתן המהר"ל) - שפ"ד
- רבי מנחם מנדל מבאר - תקכ"ה
- רבי חיים ישראל מפילוב ב"ר דוד מקאצק - תרס"ה
- רבי אברהם אביש הורוויץ מספינקא-קראלי ב"ר נפתלי ממעליץ - תש"ד

י"ג סיון

- רבי אפרים מווילנא ב"ר יעקב (שו"ת שער אפרים) - תל"ח
- רבי יוזעפף גאלדבערגער (חתן ר' צ"ה מליסקא) ב"ר יצחק - תרס"ח
- רבי שרגא יאיר מביאלעבזעק ב"ר נתן דוד משידלאווצא (אהל עדות) - תרע"ב
- רבי יצחק אייזיק מספינקא ב"ר יוסף מאיר (חקל יצחק) - תש"ד

י"ד סיון

- רי חיים מוואלוזין ב"ר יצחק - תקפ"א
- רבי יעקב ישראל ישורון רובין מסאסרעגין ב"ר ברוך מגערלא - תש"ד

ובתורותיו שהי׳ בדביקות גדולה, והוא נעשה למנהיג ולרבי של חסידי צאנז באונגארין.

הצנע לכת

הי׳ יושב ולומד תורה בחדרו שעות על שעות, והי׳ משים לילות כימים ממש, והי׳ בקי בע״פ בשו״ת דברי חיים על הלשון, אבל כל זה הי׳ בהסתר גדול ואף פעם לא פסק להלכה שום פסק, וכמעט לא שמעו ממנו פלפול בהלכה או איזה לומדות, וכל התנהגותו הי׳ בפשטות מאד, בליל שב״ק לא אמר תורה של עצמו, אלא הי׳ דרכו ע״פ רוב ללמוד מתוך ספר זרע קודש להרה״ק מראפשיץ או בספר דברי חיים, והרבה פעמים הי׳ נשאר לאחר עריכת השלחן לספר סיפורי צדיקים שהי׳ נתמשך לפעמים עד אור הבוקר.

סיפר מרן העצי חיים שבחתונתו הי׳ מסובים כחמישים צדיקים, וחותנו רש״א הי׳ משמש אותם בעצמו וחלק כיבוד לכל אחד בפני עצמו, אביו הרה״ק בעל קדיו״ט הי׳ יושב לימינו ולידו הי׳ יושב דודו (אחיו של אמו) הרה״ק ר׳ אשר אנשיל אשכנזי זצ״ל, ובאמצע הסעודה הסתכל אביו על רש״א ואמר לדודו, ״מיר האבן א מזל אז די וועלט איז נישט קיין מבין אויף אונזער מחותן רבי שלום אליעזר, וען די וועלט וואלט אים פארשטאנען, וואלט קיינער ביי אונז נישט געעפענט די טיר און יעדער וואלט געשטראמט צו אים״.

פועל ישועות

הי׳ מפורסם לפועל ישועות גדול ואלפים באו להתברך ממנו, פ״א בא אליו אחד בבקשה שינצל מהצבא, א״ל רש״א שיקח עמו חתיכת צוקער וכשיתיצב לפניהם יוציאו ויברך שהכל נהי׳ בדברו אז בוודאי ינצל, וכן עשה וניצל, כאשר בא אליו אחר כך, א״ל רש״א שא״ל כך דאיתא במשנה ברכות ״על כולם אם אמר שהכל יצא״.

אחד מחסידי הרה״ק מנאסוידז זי״ע שבנו נחלה מאד והרופאים כבר ייאשו אותו, ואותו חסיד חשב אילו הי׳ הרבי (מנאסוידז) חי, אז הי׳ לו איפה לילך אחר ישועה ועכשיו אין לו לאן לפנות עם צרתו, והי׳ מאד עצוב, ובתוך כך נתנמנם וראה בחלום רבו וא״ל: ״למה אתה כ״כ עצוב, שלח ׳קוויטל׳ להרה״ק ר׳ שלום אליעזר מראצפערט״, והחסיד חלם שלקח כסף לפדיון ביחד עם קויטל ושלחם לראצפערט, כשהקיץ ראה שהוטב קצת לבנו ממש לא כדרך הטבע, ותיכף שלח קויטל לראצפערט, ותוך זמן קצר נתרפא בנו לגמרי.

עינים צופיות

סיפר הרה״ח ר׳ טובי׳ יואל שטיינער ז״ל מעשה נורא מרש״א איך שניצל ממיתה בזכותו של רש״א, ומעשה שהי׳ כך, שהוא נסע לקאלוב בז׳ אדר על יומא דהילולא של הרה״ק מקאלוב, ומצא שם את רש״א, ורש״א לא קרב ממש אל הציון אלא עמד מול הביה״ח והתפלל, אח״כ סיפר רש״א שפ״א ביומא דהילולא של הרה״ק בעל ארי׳ דבי עילאי זי״ע, בא אל אביו הד״ח חסיד מעיר וויזשניצא ששם מונח הרה״ק בעל ארי׳ דבי עילאי זי״ע, שאלו אביו למה אתה לא בוויזשניצא היום שתוכל לילך על הציון, תירץ עצמו החסיד שהוא כהן ובכל אופן אינו יכול לילך אל הקבר, אמר לו אביו שלא צריכים לילך ממש ליד הקבר ודי אם הוא בעיר שהצדיק מונח, כשסיים רש״א לספר הפך פניו לר׳ טובי׳ יואל ושאלו אם שמע הסיפור, וענה כן, אבל הי׳ פלא בעיניו למה דייקא לו שאל אם שמע הסיפור, לימים אחרי המלחמה שגלה לרוסיא, כשחזר משם עבר עם עוד קבוצה אנשים שניצלו, דרך עיר ליזענסק, הי׳ כמה מחביריו שהציעו לילך לציון של הרה״ק ר׳ אלימלך זי״ע, אבל כמה אמרו שסכנה לילך שיש הרבה גוים שלא יכלו לסבול זה שנשתיירו עוד יהודים בעולם והשנאה גדולה מאד והרגו כל יהודי שמצאו, ר׳ טובי׳ יואל נזכר אז מהמעשה שהי׳ לו עם רש״א, חשב שוודאי לזה כיון רש״א אז, והחליט שלא ילך אל הציון, אלא יתפלל ממקומו, אבל השאר הלכו להציון אבל ל״ע לא חזרו ורק הוא נשאר בחיים בזכות רש״א.

אחרית ימיו

אפילו בימי הזעם כשהי׳ סכנה גדולה לנסוע על הדרכים, הי׳ מתאספים אנשים רבים להסתופף בצלו ולהתברך ממנו, בר״ה שנת תש״ד לפני תקיעת שופר אמר

ט״ו סיון

- יהודה בן יעקב משבטי י-ה - ב״א שי״ד
- רבי דוד דוב מייזליש אב״ד אוהעל ב״ר מרדכי זאב (בנין דוד) - תש״ד
- רבי מאיר יוסף רובין מקערעסטיר ב״ר ברוך מגערלא - תש״ד

ט״ז סיון

- רבי מרדכי מנחם מענדל מווארקי ב״ר ישראל יצחק תרכ״ט
- רבי ברכיה טייטלבוים מאוהעל ב״ר משה יוסף תרע״ח
- רבי שלום אליעזר מראצפערט ב״ר חיים מצאנז תש״ד
- רבי דוד לייפער מבאניה ב״ר ישכר דוב בערצי מסאטמאר תש״ד
- רבי יהושע אייכנשטיין מזידיטשוב-גראסווארדין ב״ר אשר ישעי׳ מפראכניק תש״ה

י״ז סיון

- רבי אהרן (השני) מקארלין ב״ר אשר מסטאלין (בית אהרן) תרל״ב
- רבי משה פארהאנד אב״ד מאקעווע ב״ר יוסף צבי (אהל משה) תש״ד

י״ח סיון

- רבי ישכר דוב (הסבא קדישא) מראדישיץ ב״ר יצחק תר״ג
- רבי לוי יצחק מאנזאהן מאוויערנא (בן יברך ישראל) ב״ר יוסף תרצ״ו
- רבי יוחנן הלוי לייבוביץ (משגיח דישיבת מיר) ב״ר אברהם תש״ד
- רבי יעקב אלימלך פאנעט מדעעש ב״ר יחזקאל תש״ד

ומעשה שהי׳ כך, שהוא נסע לקאלוב בז׳ אדר על יומא דהילולא של הרה״ק מקאלוב, ומצא שם את רש״א, ורש״א לא קרב ממש אל הציון אלא עמד מול הביה״ח והתפלל, אח״כ סיפר רש״א שפ״א ביומא דהילולא של הרה״ק בעל ארי׳ דבי עילאי זי״ע, בא אל אביו הד״ח חסיד מעיר וויזשניצא ששם מונח הרה״ק בעל ארי׳ דבי עילאי זי״ע, שאלו אביו למה אתה לא בוויזשניצא היום שתוכל לילך על הציון, תירץ עצמו החסיד שהוא כהן ובכל אופן אינו יכול לילך אל הקבר, אמר לו אביו שלא צריכים לילך ממש ליד הקבר ודי אם הוא בעיר שהצדיק מונח, כשסיים רש״א לספר הפך פניו לר׳ טובי׳ יואל ושאלו אם שמע הסיפור, וענה כן, אבל הי׳ פלא בעיניו למה דייקא לו שאל אם שמע הסיפור, לימים אחרי המלחמה שגלה לרוסיא, כשחזר משם עבר עם עוד קבוצה אנשים שניצלו, דרך עיר ליזענסק, הי׳ כמה מחביריו שהציעו לילך לציון של הרה״ק ר׳ אלימלך זי״ע, אבל כמה אמרו שסכנה לילך שיש הרבה גוים שלא יכלו לסבול זה שנשתיירו עוד יהודים בעולם והשנאה גדולה מאד והרגו כל יהודי שמצאו, ר׳ טובי׳ יואל נזכר אז מהמעשה שהי׳ לו עם רש״א, חשב שוודאי לזה כיון רש״א אז, והחליט שלא ילך אל הציון, אלא יתפלל ממקומו, אבל השאר הלכו להציון אבל ל״ע לא חזרו ורק הוא נשאר בחיים בזכות רש״א.

אחרית ימיו

אפילו בימי הזעם כשהי׳ סכנה גדולה לנסוע על הדרכים, הי׳ מתאספים אנשים רבים להסתופף בצלו ולהתברך ממנו, בר״ה שנת תש״ד לפני תקיעת שופר אמר

שהרה"ק מטשערקאס זי"ע אמר שכשרואים דינים על הציבור צריכים לומר מזמור כ"ב למנצח על אילת השחר, והתחיל לומר עם הקהל המזמור בדמעות שליש וכל הציבור געו בבכי, ולא אמר אז דרשה אלא אמר "מורי ורבותי איך האב גארנישט וואס צו זאגן, די הסתר פנים איז זייער גרויס", גם ביום כיפור ה' כל תפילתיו בבכיות עצומות, ולפני נעילה לא אמר דרשה אלא צעק בקול גדול "רבותי, א ביטערע גזירה שוועבט אויף אונז, לאמיר מתפלל זיין בי נעילה מיטן גאנצן כח מבטל צו מאכן די גזירה", בחג הסוכות התאספו קהל גדול מאד כידוע שבאותו שנה הגיע לאונגארין רק שלשה אתרוגים ואחד הגיע לראצפערט לרש"א, וכל אחד רצה לזכות לקיים מצוות ד' מינים, גם רביה"ק זי"ע ה' מן הבאים באותו שנה לרש"א, באסרו חג של פסח הכניסו את רש"א ובני קהלתו ראצפערט ל"געטא" בניערדהאז, מסופר כשעלו על המסילת הברזל אמר רש"א בזה"ל "עס קומט זיך אונז דען נישט, אונז האבן זיך זייער וויניג קענן געשטעלט קענן די ציונים", רש"א סיפר אז שאחיו בא אליו הרה"ק משינאווא זי"ע ושאלו בזה"ל "ווילסט קומען מיט מיר, אדער ווילסטו נאך גיין און ליידן גלות", אבל הוא לא ענה לו כלום, וכך עבר ממחנה למחנה בסבלו יסורים מרים וקשים, מסופר שבאחד מן המחנות יצא גזירה שמי שיש לו טלית ותפילין צריך תיכף ומיד למסרו, לרש"א גם ה' לו טו"ת ובשמעו הגזירה אמר "דאס ווילן זיי צונעמען פון מיר ניין ניין", וכך הוה שעוד באותו יום באה ידיעה שהגזירה בטלה ואותו קצין שהוציא את הגזר דין לא עמד בבקר לחיים חיותו ומת על מטתו, אבל הוא חיזק את עצמו ואת הסובבים אותו בדברי חיזוק ובאמונה בה', שאסור להתייאש מן הישועה וכדו', השתדלנים השתדלו הרבה כדי לשחררו, אבל הוא לא רצה באמרו שלא רוצה לעזוב בני קהלתו בשעה כזו, וכך הגיע להמחנה ההשמדה הידוע אוישוויץ, מסופר שכשהגיע שם העמידו אותם בלי בגדים אמר רש"א שמי שמביא לו איזה דבר להתכסות עצמו מבטיח שינצל, והי' שם יהודי אחד שמצא איזה נייר והביא את זה לרש"א, והכן פתאום מצא היהודי עצמו מחוץ למחנה וניצל מגיא ההריגה, ביום ט"ז סיון הוציאו אותו להריגה, כשהוציאו אותו הי' שפתותיו מרחשות, הקצין כשראה שהוא מתפלל אמר לו בצחוק הכי גם עכשיו אתה מתפלל לבוראך ואתה עוד מאמין שהוא יציל אותך, אתה לא רואה את המצב שאתם נהרגים ואף אחד לא מציל אתכם, התלהב רש"א ואמר בהתלהבות "מיט מיין גאנצן נשמה און מיט מיין גאנצן הארץ גלויב איך אז עס איז פאראן א בורא עולם און איז פאראן א השגחה עליונה" ולא הספיק לגמור את דבריו וגופו הקדוש נפל ע"י חרבו של הקצין, ה' ינקום דמו.

י"ח סיון

הגה"ק רבי ישכר דוב מראדושיץ זי"ע

צור קודש מחצבתו

הרה"ק ר' ישכר דוב נולד בשנת תקכ"ה בעיר ראדישיץ לאביו ר' יצחק שהי' איש תם וישר ירא השם, אשר שימש בתור משרת, את המגיד הק' ממעזריטש זי"ע, ולאמו אשר היתה אחותו של רבי זונדל מראדישיץ זצ"ל מתלמידי הרבי אלימלך מליזענסק זי"ע, יסופר שאצל המגיד הי' משרתת בתולה הבאה בשנים שהיתה מכוערת וחולנית רח"ל, ולאבותי' הי' קשה לעשות עמה שידוכין, פע"א קרא המגיד את משרתו הב' יצחק והציע לו את השידוך, בתחילה לא רצה לשמוע מהשידוך, באמרו לרבו שהכל מה שרבו מצוהו הוא מוכן לעשות, רק דבר זה אינו יכול לעשות, כי איך יוכל לסבול את גודל הבושה, והמגיד הפציר בו מאד, והבטיח לו שאם ישאנה יהי' לו ממנה בן שיהי' שמו כשמו, ויאיר לכל העולם כולו כמוהו, ואז הסכים לעשות ציוו רבו, ותיכף כתבו תנאים ונשא אותה, ואכן נולד להם בן שנתפרסם ל"גדול בעלי המופת בדורו" וזכה לתוארים גדולים כגון "הבעש"ט השני", "הסבא קדישא מראדישיץ".

במעלליו יתנכר נער

כבר מימי ילדותו התנהג בקדושה ובטהרה יתירה ממש כאחד הקדושים, וכד הוה שבע שנין כבר הי' דרכו לילך כל יום במקוה ולטבול את עצמו לקבל עליו קדושה יתירה, אף בימות החורף שעל פי רוב הי' המים קרים ונקפאים, שידוע לא חממו אז המקוואות בפרט בעירה קטנה, ועם כל זה לא הפריע לו את דרכו בקודש ותבר גזיזא דברדא וטבל, ועשה את זה בסתר לבל יודע לאיש אחד מעשהו בקודש.

עד שביום מן הימים נודע הדבר ע"י מעשה שהי': להרה"ק מראדישיץ הי' חבר אשר למד עמו בחדר, והי' מאד דבוק בו, והוא גם ידע את מעשהו בקודש, והתקנא בו ועשה כמעשהו וג"כ הלך למקוה עמו, עד שפעם אחת בהלכם למקוה קרה מאד בימות החורף, התקרר החבר עד מאד ונפל למשכב, עד שהגיע לידי סכנה רח"ל, והנער הודה סיבת התקררותו, ואמו של הנער כששמעה דברי הנער, הלכה להעלם הקדוש ושפכה עליו חמתה, על מה ולמה עשה כך אם הוא משוגע מה הוא רוצה מבנה, והעלם נסה להצטדק שלא אמר לו אף פעם ללכת עמו למקוה, וכשמעו את מצב חליו של חברו כי רע מאד, נכמרו רחמיו עליו, ורץ תיכף אל העלי' שעל הבית, והתבודד בינו לבין קונו ואמר תהלים מהחל עד גמירה בדמעות שליש, והרבה כל כך בדמעות עד שנתמלא צלוחית קטן מדמעות, אח"כ לקח חתיכת צוקער וטבל אותו בהדמעות, ונתן לתוך פיו של החולה ותיכף הוטב לו ממחלתו המסוכנת, ונתרפא כאחד האדם.

תורה מתוך הדחק

ימי נעוריו עברו עליו בעוני ובמחסור, אחר חתונתו עבר לגור בעיר חנטשין, ועסק בהוראה, אולם הוא לא הצליח בפרנסה זו, והלך קצת כרוכל למכור דברים קטנים בהכפרים, אבל גם זה לא הצליח ואשתו הרבנית קיבלה על עצמה את עול הפרנסה והיתה מתפרנס ממה שהיא היתה כובסת בבתי העשירים, כדי שיוכל בעלה הק' לעסוק בתורה ועבודה באין מפריע.

לימים כשכבר הי' מפורסם בעולם לפועל ישועות ונהרו אליו אנשים רבים להנות ממנו עצה ותושיה ולקבל ברכותיו, סיפרה הרבנית לפני קהל חסידים, שפעם אחת בימי חורפם שהעניות הי' מנת חלקם, ובעלי לא שלח בידו במסחר כי הי' בטלן עד שקראו אותו בעריל בטלן, ולא הי' בידינו אפי' שוה פרוטה, והי' ימים שהיינו מתענים כמה ימים רצופים, פע"א אמר לי בעלי הקדוש, עד כמה תסבול אצלי כל כך דחקות, שמע בתי איעצך ותמלטי נפשך מחרפת רעב, הלא את רואה שאני בטלן ולא מצליח בשום מלאכה, אני אתן לך גט פטורין ותוכל להנשא לאחר אשר יכלכלך ויטיב לך, ולא תגוע ברעב בגללי, ואני כאשר אבדתי אבדתי, ועניתי לו למה ידבר כך הלא ידעת שנפשי קשורה בנפשך, ובאשר תלך אלך ועוד נשמתי בי לא אעזבך רק המות יפריד בינינו, וה' הטוב יראה בעניינו וירחם עלינו בקרוב וירחיב את גבולנו.

והרבנית המשיכה לספר מהיכן שאבה את הבטחון החזקה הזאת, ממעשה שקרה לי בימי נערותי בבית הורי שהי' דרים בכפר, ואצלם הי' מצות הכנסת אורחים יקר מאד, ותמיד עמדו על פתח ביתם שעמדה בפרשת דרכים לראות אם יש עוברים ושבים והכניסו אותם לביתם ונתנו להם לאכול ולשתות, ותמיד היתה ביתם מלאים עם אורחים ואביה ואמה עמדו ושרתו אותם במאור פניהם, פ"א הי' יומא דשוקא ואבי ואמי הלכו שם לרגלי מסחרם, והי' צריכים לשהות שם כל היום, אז בקשו ממנו אבי ואמי שאני יהי' תחתם אם יהי' איזה עובר ושב ליתן לו אוכל וכדו', ונסעו להעיר, והנה באו שני אורחים, וכשדרכו על מפתן ביתינו וראו שאין איש בבית רק אני לבדי יצאו בחיפזון כי לא רצו להיות לבד עמי בבית, וראיתי על פניהם כי אנשים חסידים הם, והיתה לי צער מזה כי ידעת שהם רעבים ויעפים מן הדרך, ובשבילי לא באו הביתה, רצתי אחריהם וצעקתי אחריהם אנא כבר מוכן לפניכם אכילה ושתיה סעדו לבכם ואחר תעבורו, ואני אמתין בחוץ ולא תעברו על איסור יחוד, וכשמעם דברי נכנסו לבית ואכלו ושתו, כשיצאו מן הבית ברכוני שאזכה להנשא לאיש צדיק וקדוש שיאיר לכל העולם בתורתו וחכמתו, בלילה כשחזרו הורי ספרתי להם כל המאורע, שאלני אבי על צורת האנשים האורחים, וכשציירתי לפניו את צורתם, קפץ אבי מתוך שמחה ואמר הלא ידעת בתי שאלו היו האחים הקדושים רבי אלימלך והרבי ר' זושא זי"ע, ומאד שמחו על שזכו להיתו אושפזוכני של הני תרי צדיקא, וביותר שמחו על הברכה שברכונו, והנה כאשר אני רואה שברכתם נתקיימו בי שנשאתי לאיש צדיק וקדוש, היתכן מפני חיי שעה שדחוקה לנו כעת להתגרש ממך הרף ממני ואל תדבר עוד כדברים האלה, כי תשועת ה' כהרף עין, וכששמעו דברים אלו שוב לא חזר לדבר עמי כדברים האלה רק אדרבה חיזק אותי בדבריו הק' עד שריחם ה' עלינו ונתפרסם בעולם.

בצל רבותיו

בזכותה של אשתו שקבלה על עצמה את עול הפרנסה זכה לעסוק בתורה ועבודה ולעלות במדריגות עליונות, רוב השנה כיתת רגליו בחצרות גדולי החסידות, כמו שאמר על עצמו "תיתי לי שזכיתי לשמש על ידי מאה ועשרים תלמידי חכמים כולם בעלי רוח הקודש", אך תלמיד מובהק הי' להרה"ק ר' משה לייב סאסעבער זי"ע שישב אצלו איזה שנים רצופות, ומהרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע שמהם קיבל רוב תורתו, ואף כתב דברי תורה ששמע ממנו ולא רצה להדפיסו בחייו (ונדפס לאחר פטירתו ע"פ פקודתו של תלמידו הגדול בעל ה"תפארת שלמה" זי"ע), גם קיבל הרבה מהרה"ק החוזה מלובלין ומהרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע ונביא כאן אחד לאחד.

רבו הק' החוזה מלובלין זי"ע

רבו הק' מלובלין העיד עליו שאפילו אם ירכינו לפניו את כל שבעת הרקיעים לא יבוא לידי גבהות הלב.

פעם אחת בעת שבתו בלובלין נכנס אל רבו הק' בבכיה נוראה: רבי, אני רוצה לחזור בתשובה שלימה ואיני יודע הדרך, שאלו רבו: על איזה חטאים רוצה אתה לשוב, אמר לו: בעל עבירה גדול הנני עד שאפילו את חטאי איני יודע, נכנסו הדברים ללב הרבי מלובלין עד שהתחיל גם הוא לבכות ואמר: כמוני כמוך, בא ונעשה יחד תשובה שלימה...

פע"א כשהי' עם אחוזת מרעיו על אם הדרך התאכסן בבית אכסנאי מאחב"י, וכשנכנס אל חדרו מיד נתמלא שמחה גדולה, כן היה כל שהותו שם שהשמחה מלאה ועלתה על גדותי לבו, כששאלוהו מקורביו לשמחה מה זו עושה, שלח לקרוא את בעל האכסניא ושאל אותו: אמור נא לי מנין לך שעון האורלוגין התלוי על הקיר בחדרי, אמר לו בעל הבית: מה אומר ומה אדבר, בבית מגורי כאן התאכסן פעם כמה ימים איזה יהודי ור' יוסף שמו, וכיון שלא היה לו בידו מעות לשלם לי נתן לי שעון ישן זה ואמר לי שהוא ירושה מאביו, ובלית ברירה אחרת הסתפקתי בתשלום זה, מיד אורו עיני הרה"ק ואמר: אכן נודע הדבר, הלא זה היה הרה"ק ר' יוסף מטורטשין בנו של רבי הקדוש מלובלין זי"ע, והוא הדבר אשר מילא את לבי בשמחה, והוסיף לבאר הדברים לפני מקורביו באר היטב: דעו לכם, כי כל שעון משמיע קול ענות של עצבות, שהרי הוא מודיע לאדם שהנה חלף ועבר עוד רגע מימי חיו והנה זה מתקרב לו שעת האמת השעה שילך בה כדרך כל הארץ, לא כן שעון זה שקולו קול שמחה הוא, קול גאולה הוא מבשר הואומר, קול דודי הנה זה בא, הנה זה עומד אחר כתלינו...

המגיד הק' מקאזניץ זי"ע

אחר פטירתו של רבו המגיד הק' מקאזניץ זי"ע התבטא פעם והעיד שרבו מתגלה אליו בכל בוקר ולומד עמו שיעור בצוותא, יסופר שהרה"ק הראה עזוז נפלאותיו בריפוי חולים עם שמן זית שהיה לו מן המגיד, הסכמת קדשו של הרה"ק מראדישיץ מעטר את ספרו הק' של רבו המגיד – "עבודת ישראל".

הרה"ק ר' משה לייב מסאסוב זי"ע

מסופר שפעם נסע הרה"ק עם רבו לעיירה מרוחקת שהתגוררו בה הרבה מתנגדים לחסידות בעלי ליצון, ובראותם את הרבי עם תלמידו, התקבצו סמוך לאכסנייתם והחלו לרגום את חדרם באבנים, ובראות ה רה"ק את צרת נפשו של רבו הק', ניגש אל החלון הכריז ואמר: כל החולים והצריכים לישועה כל שהוא גשו נא הלום ותראו את ישועת ה', עד

מהרה נאספו ובאו כל הצריכים לישועה והרה"ק ריפא אותם מיד, ובכך נסתתמו פי המקטריגים והמתנגדים באמרם: מה אם התלמיד כן, הרבי על אחת כמה וכמה.

הרה"ק בעל "אוהב ישראל" מאפטא זי"ע

ממנו קיבל את רוב תורתו ואמר עליו בסוף ימיו: לא ראיתי צדיק עם משקל של זהב בפה כמו שראיתי אצל רבי הק' מאפטא, וכפי האמור גם כתב ורשם את חידושי תורותיו בספר "תורת אמת".

בהחתונה הגדולה ב"אוסטילה" כידוע אמר הרה"ק מראדישיץ את דברי הבדחנות, וקודם שנשא דבריו הכריז: מי שלא תיקן חטאות נעוריו אל ירקוד בחתונה זו, וגעו כל העם בבכיה, וצדיקים העידו שלב כל המשתתפים נתעורר לאביהם שבשמים ועשו תשובה מאהבה.

היהודי הק' מפרשיסחא זי"ע

על ידו נתגלתה קדושתו וגופא דעובדא הכי הוה: הרה"ק ר' ישעי' מפשעדבארז זי"ע שהיה מבני החבריא קדישא תלמידי החוזה הק', ורבו הק' היה קוראו "ארון הספרים שלי", השיח את צערו לפני רבו אשר בעת שהוא מכניס את בניו בבריתו של אאע"ה אי אפשר לו לעצור את הדם ועי"ז מתו בניו מחמת מילה רח"ל, החוזה הבטיחו ואמר לו: הנה יוולד לך בן זרעא חיא וקיימא, ואכן לתקופת השנה נולד לו בן, וכשבא לכבד את רבו בסנדקאות, אמר לו רבו שמחמת חולשתו אינו יכול בכך וציוה לו שיכבד את הרה"ק מראדישיץ, ויהי ביום השמיני נתקבצו ובאו תלמידי הרבי מלובלין לשמחת הברית ובראשם היהודי הק' מפרשיסחא והרה"ק ר' ישעי' כיבד את היהודי הק' שיכבד את המכובדים בהכיבודים כפי ראות עיניו הק', בהגיע לכיבוד הסנדקאות כיבד בקול את האברך: ר' בעריל מראדישיץ, הנאספים הביטו סביבם לראות אל מי כוון, גם הרה"ק בעצמו מרוב ענוותנותו לא עלתה על דעתו שאליו מכוונים הדברים, עד שהיהודי הק' ניגש אליו והראה עליו באצבעו: עליך אנו מתכוונים, ולקח את הרך הנימול ונתנו להרה"ק ואמר לו: בעריל, קח את הילד והחזירהו בריא ושלם כאחד האדם מבלי שום מכשול ח"ו, בלית ברירה התיישב הרה"ק על כס הסנדק, וכשהחל הדם לזוב הזכירו שוב היהודי הק' על "תנאו", מיד פרץ הרה"ק בבכיה נוראה והזיל דמעות לרוב עד שנעצר הדם והילד נתרפא, ואכן מני אז נתפרסם שמו ברחבי תבל.

צדיק מה פעל

אחר שסבל מדחקות עבר מחנטשין לחמיאלניק, אך גם שם לא חל שינוי לטובה בדחקותו, ועבר לעיירה הקטנה ראדישיץ אשר כיהן שם ברבנות, ושמה נתפרסם שמו בתפוצות לפועל ישועות גדול, אשר ראו אצלו מופתים אשר לא ראו אצל שאר צדיקי דורו, ואלפי ישראל נהרו אליו בבקשותיהם וב צרותיהם.

תלמידו הרה"ק בעל תפארת שלמה זי"ע שאלו פע"א למה צריך להמופתים אשר הוא עושה, הלא יותר טוב ללמוד לתלמידים הצמאים לדבר ה' דרך חסידות, השיב לו "כי הוא נשלח לעולם הזה לפרסם אלקותו ית"ש בעולם".

גם צדיקי דורו שלחו לפניו בקשתם להפקד בישועה ורחמים, ופע"א כשחלה הרה"ק ר' איציק'ל מווארקא זי"ע שלח אליו ר' איציק'ל שליח מיוחד עם פתקא ופ"נ עבורו, שלח לו הס"ק ע"י השליח חתיכת צוקער לסגולה, כאשר בא השליח בחזרה אל ר' איציק'ל לקח ממנו החתיכת צוקער בידו ואמר: הננו מוכן ומזומן לקיים מצוות לשמוע דברי חכמים, ואכל החתיכת ציקער, ותיכף הרגיש שינוי לטובה, עד שהבריא לגמרי, ומאז על כל צרה שלא תבא שלח תיכף אל הס"ק פתקא עם פ"נ שיתפלל על זה.

גם הי' לו כמין "אפטייק" תיבות מיוחדות שבהם הי' מונחות כמה מיני סמים שעשה בעצמו משירי יין מקידוש והבדלה, שירי מאכלי שב"ק, שירי אפיקומן, ומד' מינים, ומהושענות, מנטף הבדלה, ושעוה מנרות יוהכ"פ, גם מיני משיחות שעשה מנותר קנקנים משירי שמן מנר חנוכה ונר שבת, ועוד כדומה משירי מצוה, שמה נתן להחולה למשוח על מכה או לאכול הרפואה וריפא בזה חולים שהרופאים כבר ייאשו עצמם מהם.

פ"א בא אליו איש אחד עם מכה על ראשו אשר סבל ממנו יסורים גדולים והרופאים לא מצאו תרופה למכתו, הוציא הס"ק איזה סם משיחה מאחד התיבות, ומשח הסם על מטלית לבנה ונקיה, ושם את המטלית על מקום המכה, וצוה להאיש שתהי' שם מעת לעת ואחרי כן יבוא אליו, למחרתו בא אליו האיש, הסיר הס"ק את המטלית, ולא נשאר שום רושם מהמכה, והי' שם הרה"ק ר' נתן דוד משידלאוויצי זי"ע, כשראה את כח הרפואה העצום של הסם בקש מהס"ק שיתן גם לו קצת מן הסם, אולי יצטרך לכך לעת מצוא, ענה לו הס"ק המשיחה זו אין שום תערובת של סמים, עשיתי זאת רק מהתפוח בדבש שאכלתי בליל ראש השנה העבר, וממה שנשאר שחקתי ועשיתי המשיחה הזאת.

פע"א אירע שבמשך איזה שבועות נתאספו יחדיו בערך ד' מאות חולים מסוכנים, ולא הי' לו פנאי להפנות אליהם ולתת לכל אחד תרופה, כי הי' קשה עליו לבטל שיעוריו הקדושים שהי' לו, קרא למשמשו ויצוהו להכריז בכל העיר שלמחר בשעה שלישית אחר הצהריים עד שעה רביעית יבואו כל החולים ליד הבאר הנמצא ליד ביתו, ושם יתן להם תרופתם, וכן הי' למחר התאספו כל החולים להבאר ההוא, והחולים שלא יכלו לבא בעצמן הביאו אותם בעגלות, וצוה לקחת שני אנשים גבורים שישאבו מים מהבאר כל אותו שעה ויחלקו לכל החולים שישתו מן המים וגם ירחצו אותם מן המים, וכן עשו וכולם נתרפאו ממעיני הישועה, ובתוך החולים נמצאו אנשים שפקפקו בזה מאמינים ואינם מאמינים שלמחלות קשות כאלה יועילו המים ההם לרפואתם, ולא באו אל הבאר, רק באו אח"כ להס"ק שירפאם, השיב להם אני התפללתי אל ה' שימתיק לי המים שעה אחת שאוכל לרפאות בהן החולים שבאו אלי והמתיני עלי זה כמה שבועות למען שלא אצטרך לבטל זמני משיעורי תורה שלי, והשי"ת ריחם עלי ומילא את בקשתי, ועתה אם לא האמנתם בי לקחת מים חיים מהבאר ההוא כשאר החולים, אין לי שום עצה כעת עבורכם, והלכו בפחי נפש.

קהל
יש לב
ד'סאטמאר
מחיסדה ע"י כבוד הגה"ק
מוהרי"ט ז"ל וצאצאיהו
בני ברק
בשיאות כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

ברכת התודה

בשם תלמידי ישיבתינו הק', נישא בזה אלומות גודש, כסא דברכתא, באותות יקד ודבותא, קדם מע"כ ידידינו היקד והנעלה, מופלג בכל מידה ומעלה, אהוב לשמים ולאנשים, איש חי ורב פעלים לתודה ולתעודה, כל פה אליו יודה, מרבה צדקה וחסד לכל דורשים ומבקשים, מריחוק מקום מצודתו פרוסה עלינו, מגדיל עשות בהתמסרותו העצומה למען תלמידי ישיבתינו

הרבני החשוב הנכבד המפואר

הרב מרדכי וויידער הי"ו

אב"י בעיד מאנסי – יו"ד אדגון "משוך נועם"

משוך נועם
לערב. לרוממ. להעלות

הוא הגבר אשר ארגן סכום נכבד עבור הוצאות הפרסים אצל

"יום שכולו תודה"

סדר לימוד רצופות של כלל בחורי אנ"ש
ומעמד "עד שתחפוץ" ביום אסרו חג שבועות העל"ט

על כן נודה לשמו ונהללו, מזמור לתודה נריע לו, יישר כוחו וחילו
וזכות לימוד התודה דדבים יגן בעדו ובעד כל אשר לו להתברך בכל טוב סלה

המברכים ברגשי הוקדה והערכה, אסידי התודה והברכה

הנהלת הקהילה

נלקט מספר "מקראי קודש - לשבת" אוצר נפלא על ענייני שבת

מזמור שיר ליום השבת

זמירות ליל שבת קודש (ה)

ביאורים ורמזים בזמר 'אזמר בשבחין'

אפילו העומד חוץ מהקדושה יכול לשורר

בשם הכהן הגדול מאלכסנדר זי"ע: אנו אומרים בזמירות שבת 'אזמר בשבחין למיעל גו פתחין', ומדקאמרינן 'למיעל' מכלל דעדיין עומדין מבחוץ, ואיך יכולין לשורר. והסביר הדבר עפ"י משל, לעובר לפני חנות של בושם שהריח שהוא מרגיש מושך את דעתו ורצונו לשם, ומפאת זה בכוחו לזמר, והיינו הריח העתיד אחר שנזכה לכנום וריח הנודף זה נותן עוז ותעצומות לזמר בשבחין למיעל גו פתחין.

(שיח שרפי קודש - שבת אות סכ)

אזמר מלשון מיתוק וכריתת הדינים

אזמר בשבחין, וע"כ אומרין לשון 'אזמר', לרמז ג"כ על המיתוק והשבתת הדינים, כי 'אזמר' הוא מלשון נותן זמירות בלילה, ומלשון 'זמיר עריצים' שהוא ענין חיתוך וכריתה, שהוא העברת הדין להמתיקו בחסדי אל, ועבור שבמדה זו הוא בחי' ההודאות ושבחי יה, לכן אומרין שאר השירות ותשבחות להודות לה', כי טוב עתה שכל הדינים נמתקים.

(סידורו של שבת - ח"א שורש ג ענף ב עלה ג)

אזמר בשבחין הוא בחי' מיתוק הדינים

תקנו לנו קדמונינו, שנוסף לזה המצוה קידוש על היין, לומר קודם דברי שבחין והודאות למלך הכבוד, ולזמר לפניו בשיר 'אזמר בשבחין' קודם הקידוש, וגם זאת הוא בחי' מיתוק הדינים, כדי להיות שבח ותהלה של הקב"ה עולה למעלה עם מעשי המצוה הלז של קידוש, ומבין שניהם יסתייעא מלתא, שיהי' ההמתקה בהעדפה יתירה, וברוב הדוה ושמחה ומתיקות רב בקדושה יתירה.

וע"כ אומרים לשון 'אזמר', לרמז ג"כ על המיתוק והשברת הדינים, כי אזמר הוא מלשון נותן זמירות בלילה, ומלשון 'זמיר עריצים' שהוא ענין חיתוך וכריתה, שהוא העברת הדין להמתיקו בחסדי אל. ועבור שבמדה זו הוא בחי' ההודאות ושבחי יה (כמוזכר לעיל שהבאתי שם) לכן אומרין שאר השירות ותשבחות להודות לה' כי טוב, עתה שכל הדינים נמתקים.

(סידורו של שבת - ח"א שורש ג ענף ב עלה ג)

נשיקות פינו בשירה חביב יותר ממצות קידוש

ומאחר שהזמירות וקידוש היין שניהם יחד רומזים על מיתוק הדינים, אינו ידוע לנו באיזה המתקה חפץ ה' יותר, אם ההמתקה שנעשה על ידי יין הקידוש חשוב יותר, או מה שנעשה על ידי שירת פינו, מבשר הכתוב ואומר, שנשיקות פינו בדברי השירה חשוב וחביב לפני הבורא יתברך, בדרך 'הבוחר בשירי זמרה', יותר מהמיתוק הנעשה על ידי יין הקידוש, וזהו (שה"ש א, ב) 'כי טובים דודיך מיין'.

(סידורו של שבת - ח"א שורש ג ענף ב עלה ג)

מתחילין לשורר כשעדיין עומדים בחוץ

בשם הכהן הגדול מאלכסנדר זי"ע: אנו אומרים בזמירות שבת 'אזמר בשבחין למיעל גו פתחין', ומדקאמרינן 'למיעל' מכלל דעדיין עומדין מבחוץ, ואיך יכולין לשורר. והסביר הדבר עפ"י משל, לעובר לפני חנות של בושם שהריח שהוא מרגיש מושך את דעתו ורצונו לשם, ומפאת זה בכוחו לזמר, והיינו הריח העתיד אחר שנזכה לכנום וריח הנודף זה נותן עוז ותעצומות לזמר בשבחין למיעל גו פתחין.

(שיח שרפי קודש - שבת אות סכ)

אזמר בשבחין למיעל גו פתחין (זמירות ליל שבת מהאר"י ז"ל) שבת קודש הוא כמו רבי, שעומדים המשמשים לפני הפתח ואין נותנים להיכנס, והעצה לזה, להיות מוכן ולעמוד ולבקש שיפתח הדלת, וזה אזמר בשבחין, פירוש לבקש ולהתפלל רבונו של עולם פתח לי הדלת לקדושת שבת, ועל ידי זה יכנס בגופו ובנשמתו, ובביתו. למיעל גו פתחין לקדושת השבת, פירוש כי כפי השיעור והערך שאיש הישראלי נכנס לתוך השבת, ומחזיק מקום בקדושת השבת, כפי אותו שיעור עצמו איהי אתיהדת ואתפרשת מסט"א.

(מאמרי הרי"מ – מע' שבת דף קט ע"א)

למיעל גו פתחין כי הפתח פתוח

בשם ר' בונם פשיסחא ז"ל, ששאלו אחד איך פותחין הפתח, ואמר שדופקין עד שפותחין, וי"ל שבשבת א"צ לזה,

ולכך אומרים בזמירות ליל שבת, 'אזמר בשבחין למיעל גו פתחין'.

(חשבה לטובה, אלכסנדר – עניני שב"ק דף קא ע"ב)

התשבחות שאנו אומרים הם לעצמינו שנוכל להדבק בו

'אזמר בשבחין' – השבחים שאנו אומרים לפני הקב"ה הם לצורך עצמינו, כי הקב"ה הוא שלם בכל מיני שלימות ואינו צריך לעבודתינו, אלא 'למיעל גו פתחין', שבחסדו וטובו הגדול רצה לזכות אותנו, שנוכל לעלות במעלות להדבק בו על ידי השירות ותשבחות.

(מראה יחזקאל - הגדה בפיתקא 'שכל המרבה לספר' ד"ה ובזה יבואר)

על ידי קבלת עול התורה זוכה האדם להכנס לפנים

'למיעל גו פתחין' הם הפתחין הנפתחים בשבת, ככתוב (יחזקאל מו, א) "ביום השבת יפתח', והיינו שמצד התעוררות הנפש בכניסת שבת קודש בתשובה, מוצא האדם את עצמו שהוא בבחינת יציאה לחוץ, ומכח עצמו אי אפשר לו להכנס לפנים, ונשאר בדעתו 'עני עומד בחוץ' (שבת ב.), ורק מקדושת השבת נפתח הפתח לכנוס, מצד שבוודאי כל נפש ישראל בפנימיותו מקבל עליו עול כל התורה בשבת, וטוען השבת לפני הקב"ה, שהתורה עומדת מבחוץ והיינו האדם שקיבל עליו עול תורה, ואומר הקב"ה שיכנום לפנים.

(שבט מיהודה, לובלין - פרשת מקץ תערב בד"ה אזמר)

למיעל גו פתחין דבחקל תפוחין

ריח החקל תפוחין גורם שיוכלו להכרית הקליפות, יש לדקדק היאך זוכים 'לזמר ולהכרית את הקליפות', כשנמצאים מחוץ ל'פתחי השכינה', ויש לבאר שעל ידי קדושת ריח ה'חקל תפוחין' הנודף למרחוק, זוכים 'להכרית את הקליפות' ולהיכנס לפנים 'בפתחי השכינה'.

(החדושי הרי"מ - ליקוטים שבת)

הלב וחשכל נפתחים בשבת מסתימותם בימות החול

'נזמין לה השתא בפתורא חדתא ובמנרתא טבתא דנהרא על רישין', כשם שבגשמיות הלחם סועד את לב האדם, כן ברוחניות סעודת שבת מכניסה ללב מזונות רוחניים, ונר של שבת מאיר את עיני השכל, ושני אלה הם היפוך מסתימת עיניהם ולבם של ישראל בששת ימי המעשה.

וזהו 'צוחין אף עקתין בטלין ושביתין ברם אנפין חדתין ורוחין עם נפשין' – שמחמת שה'צוחין והעקתין' – כוחות החיצונים, הם 'בטלין ושביתין', נפתחים שערי הלב והמוח, וזהו 'ברם אנפין חדתין' כמו שהגיד כ"ק אבי אדומו"ר זצ"ל (בעל ה'האבני נזר'), ש'אנפין' הם פתחים, ופירושו 'פתחים חדשים' שהיו עד הנה סתומים מפני 'צוחין ועקתין', 'צוחין' מתייחם ללב, 'ועקתין' מתייחם לשכל, ועתה נפתחו הפתחים, 'ורוחין עם נפשין', ה'נפש' מתייחם ללב, ו'רוח' הוא למעלה הימנו ומתייחם יותר לשכל, וכתוב (יחזקאל לו) 'ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם' שפירושו 'רצון ושכל', 'חדו סגי ייתי ועל חדא תרתי נהורא לה ימטי', היינו שתי הארות קדושות 'למוח ולב'.

(שם משמואל – פרשת ויחי תרעד בד"ה ויש לפרש)

צוחין אף עקתין בטלין ושביתין וכו'. כשהאב רוצה להלקות את בנו על התנהגותו הרעה, אז אם הבן מתבונן על העגמ"נ שגרם לאביו מזה שצריך להכותו ולכבוש רחמי אב המרובין, ועי"ז חוזר בתשובה ומתחדש כבריה חדשה, ודאי יש להאב נח"ר גדול. ובחי' זו היא בש"ק שצוחין אף עקתין בטלין ושביתין, שכל הדינים שהקב"ה עשה אותם שיראו מלפניו (קהלת ג, ד) הם בטלים, ברם אנפין חדתין, אם רק יתחדש כבריה חדשה מעכשיו, ורוחין עם נפשין, עם רוח ונופש חדשה, זהו עיקר הנח"ר לפניו ית'.

(דברי שמואל - ליקוט השבת פ"א אות נב)

צוחין אף עקתין בטלין ושביתין ברם אנפין חדתין, למשל שני אנשים אשר יש להם ריב ואח"כ הם רוצים לעשות שלום ביניהם, אומרים "לאמיר נישט איבער שמיסען" מה שהי' הי', כך שבת הוא אהבה, הצוחין ועקתין בטלין ושביתין, מה שהי' הי', ברם אנפין חדתין, נאר נייעם.

(חשבה לטובה, אלכסנדר – עניני שב"ק דף קג ע"א)

שפע חדש יורד בשבת ובכל סעודה

יש לדקדק מהו 'בפתורא חדתא' והלא השולחן אינו חדש. ויש לבאר שלפי מה שלמדו חז"ל (שבת קיז:) חיוב אכילת שלוש סעודות בשבת, ממה שנאמר לגבי שבת שלוש פעמים 'היום', 'אכלוהו היום' (שמות טז, כה) 'כי שבת היום לה'' (שם) 'היום לא תמצאוהו בשדה' (שם), ש'היום' הוא התחדשות ככתוב (דברים כו, יח) 'היום הזה אני ה' אלקיך מצוך', ודרשו חז"ל (ראה רש"י שם, מתנחומא שם) שבכל יום יהיו בעיניך כחשים, ושבת הוא התחדשות, ונרמז בזה לקדושה חדשה היורדת בכל סעודה וסעודה.

(חידוש הרי"ם - ליקוטים שבת)

בכל שבת מתגלה טעם מחודש בדברי תורה

'בפתורא', היינו דברי תורה, על דרך הכתוב (משלי מג, ה) 'לכו לחמו בלחמי', 'חדתא' – מתגלה בהם טעם 'מחודש' בכל שבת.

(פרי צדיק – פרשת משפטים אות ה)

קדושה חדשה מתחדשת במאכלי האדם בכל ערב שבת

'בפתורא', הם 'מאכלי האדם', 'חדתא', 'קדושה חדשה' מתחדשת בהן בכל ערב שבת, שכן בכל שבת ושבת ניתן לאדם נשמה חדשה (ועל כן נקראת השבת 'כלה' לפי שקדושתה חדשה)

ולפיכך משפיע הקב"ה אף 'קדושה חדשה במאכליו' כדי שיהיו ראויים לנשמה החדשה, וזוהי ה'פתורא חדתא'.

(פרי צדיק – פרשת משפטים אות ה)

השבת בנקודה בעיגול ושאת ימי המעשה יונקים כוחם ממנה

ימינא ושמאלא וביניהו כלה, בקישוטין אזלא ומאנין ולבושין, כי השבת היא בנקודה שבמרכז העיגול, ו'ימינא' הם השלושה ימים, רביעי וחמישי ושישי שקודם השבת, 'ושמאלא' אלו השלושה ימים ראשון שני ושלישי שלאחר השבת, 'וביניהו כלה', השבת נקראת 'כלה' באמצע, ומתקשטת בכ"ד קישוטי הכלה, ומחלקת לבושין לכל ימי השבוע, שהם יונקים כוחם מהשבת, שבספר קהלת מצינו כ"ד 'עתים', וכל עת יש בה שש שעות, דהיינו שעה אחת מכל יום שבששת ימי המעשה, ויום השבת יש בה כ"ד שעות, הרי כל שעה ממנה נותנת כח ל'עת' אחד מהכ"ד.

(סידור היעב"ץ – ליל שב"ק בד"ה ימינא)

ימינא ושמאלא וביניהו כלה (אזמר בשבחין). כי ידוע (גיטין עז.) ששלשה ימים לפני השבת שייכים לשבת הבא, ושלשה ימים לאחר השבת שייכים לשבת העבר, וזהו ימינא ושמאלא וביניהו כלה, שהשבת היא ככלה בין שלשה ימים שלפניה ולאחריה.

(דברי יואל – פרשת בהעלותך עמוד רמה)

לעשות נייחא לשכינה יחי' שבור רצוץ

'דעביד נייחא לה יהא כתיש כתישין', מי שבא לעשות נחת רוח לשכינה, 'יהא כתיש כתישין' צריך שיכתוש עצמו.

(תורת אבות, בשם הרה"ק מלעכאוויטש ז"ל)

שמחת השבת מבטלת צרות ומצוקות

אמרו חז"ל 'יעקב תיקן תפלת ערבית', פירוש שאדם שיכול לכוין לבו לתפלה כשהוא בצרה הוא מדריגה גדולה, כי בתפלה לשם שמים צריך שלא תערב כוונה אחרת, ולכן זה סימן שכל האדם מבטל עצמו להקב"ה, וכשעומד לפניו בתפלה שוכח כל המבוקש שלו, וכל הצרות נסתמו מעיניו, ובזה באמת כל הצרות בורחין ממנו, וזהו ענין 'המענג את השבת', שכשבא שבת שהוא יום מנוחה ושמחה לפניו במרום, צריך האדם לשכוח כל הצער שיש לו. וזהו שאומרים 'צוחין אף עקתין בטילין ושביתין' ש'הצרות והמצוקות בטלים ומושבתים' על ידי השמחה שיש לאדם מהשבת שהיא יום מנוחה ושמחה במרום, ושוכח מצרותיו ויסוריו.

(שפת אמת – פרשת ויצא תרנד בד"ה איתא)

שבת בשבתו

עניני שבת קודש בפרשת השבוע

השפעת של שבת תלוי בדיבור לכבוד שב"ק

כה תברכו את בנ"י אמור להם ופירש רש"י ז"ל אמור להם כמו זכור ושמור, וצריך להבין כוונת רש"י בזה ואמר הרה"ק לפרש עפ"י מעשה מרבו הק' הרה"ק מוהרמ"מ זצוק"ל מרימנאב, כי פע"א בערב שב"ק לא היה לו דגים על שב"ק, וכאשר התחילו לנטות צללי ערב, אמר לו רבי הנ"ל [לרבינו] שיעמיד כלי הבישול של הדגים על מדורת עצים ואש שעל הכיריים, וישים בתוכה בצלים חתוכים ומים לבשלם, ובכל פעם יאמר "לכבוד שבת קודש" ופתאום בא איש אחד מרחוק לק"ק רימנאב לקבל פני רבו, והביא אתו דגים לדורות להרה"ק הנ"ל לכבוד ש"ק, והיה הדבר לפלא לעיני בני העיר, ואח"כ ביום הש"ק אמר הרה"ק מוהר"מ הנ"ל בשעת הסעודה על השולחן, דעו כי עם קדושת שבת יורדות כל מיני השפעות שבעולם. והאיש אשר ירצה לקבל השפע העליונה, הוא מוכרח להביא הרצון אל הדיבור ולומר "לכבוד ש"ק" והשפע יורדת ממילא מלמעלה. וע"כ אין להפליא על אשר הייתי בטוח כי יבואו דגים עד כאן סיפור המעשה. ועפ"י הסיפור הזה פירוש [רבינו הרה"ק מוהר"צ] כוונת דברי רש"י ז"ל הנ"ל כי היה קשה לרש"י כפילות הלשון כה תברכו את בנ"י אמור להם כי היה די שיאמר כה תברכו את בנ"י יברכך וגו', וע"ז מתרץ רש"י ז"ל אמור להם כמו זכור ושמור, והכוונה כי התורה הקדושה מגלה לנו, כי סודו של ברכת כהנים הוא ממש כסודו של השפעת שבת קודש, וכמו שבקדושת שב"ק בדיבור תליא מילתא שיאמר "לכבוד שב"ק" כמו"כ בברכת כהנים אמר שמו יתעלה, ואני אברכם, רק אתה הכהן אמור להם יברכך וגו' והבן.

(בארות המים)

הצרות צועקות בשבת לבטלם

צוחין אף עקתין בטלין ושביתין, כלומר 'הצרות' הם עצמם 'צועקים' בשבת 'לבטלם', בכדי שלא יצערו את ישראל.

(שער יששכר - מאמרי ימי הרצון אות כא בשם קדוש אחד)

התגברות על יצרו בשבת תלויה בעבודתו בימות החול

הגיד כ"ק אבי אדמו"ר זצללה"ה (בעל ה'אבני נזר'), שבששת ימי המעשה תהיה עבודת האדם בבחינת 'אתכפיא', ואז זוכים שבשבת שיתהפך החושך לאור והמר למתוק, אך אם בששת ימי המעשה איננו בבחינת 'אתכפיא', אינו יכול לזכות בשבת אלא לבחינת 'אתכפיא'. ולפי האמור יובן מה שאומרים 'צוחין אף עקתין בטלין ושביתין', שבשבת שזוכים שנתהפך החושך לאור, אין האדם נצרך ל'צוחין ועקתין' שהוא 'שמאל דוחה', אך דווקא אם בימות השבוע כפה את יצרו בכל כוחו, זוכה בשבת למנוחת מלחמת היצר. אך אם לא כפאו כראוי, אינו זוכה בשבת למנוחה ממלחמתו עם היצר, אך מכל מקום יוכל להתגבר עליו בשבת כראוי.

(שם משמואל – פרשת יתרו תרעה בד"ה ולפי האמור)

היגון והצער מתבטלים על ידי קבלת השבת בשמחה

כתב במתוק מדבש (פרחי, פ"ז), שבעינינו ראינו כמה בני אדם, שאירע להם מקרה של צער בערב שבת קודש, ועל ידי שקבלו את השבת בשמחה ודחו את הצער מעליהם, נהפך להם מיגון לשמחה ויצאו מאפילה לאורה, וזהו למען נדע שהקב"ה משגיח על ברואיו, וכפי שהוא קיבל את השבת בשמחה, כן נעשה לו, ולפי זה יש לפרש, ש'צוחין אף עקתין בטלין ושביתין' – שבטלים מהאדם היגון והצער, על ידי 'אנפין חדתין', שביום השבת 'נשתנה פניו' על ידי הנשמה היתירה שבאה לו.

(נזר ישראל)

ועל חדא תרתי נהורא לה ימטי

השבת מאירה לאדם לראות חטאיו, מלבד מה שנמחלו החטאים הידועים לו, מסגולת השבת להאיר להאדם את חשבת דרכו, וכמאמר זקיני הרה"ק מקאצק זי"ע, על מה שאמרו 'וינפש' כיון ששבת וי אבדה נפש, שכיון ש'שבת' נפקחו עיניו לראות שאבד את נפשו, וצווח וי שאבדתי את נפשי, ואם כן בשבת הישועה בכפלים, שעל החטאים שמרגיש בהם שחטא, אמרו (שבת קיח:) שכל השומר שבת כהלכתו, אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, והיא הדחת העוונות, ועוד השבת מאירה את העינים לגלות החטאים שאינם נראים, וזהו מה שאנו אומרים בזמירות 'ועל חדא תרתי נהורא לה ימטי'.

(שם משמואל - שבת תשובה תרעד בד"ה שבת)

המלאכים מזככים עבודת ישראל שיהיו עטרה לקב"ה

קריבו שושבינין עבידו תיקונין, דהנה צריך האדם לקיים את המצוות לכבוד אביו שבשמים בלבד, בלי תערובת כוונה אחרת, אולם לא כל אדם זוכה לזה, ומכל מקום אם האדם עושה כל מה שבכוחו, שוב מן השמים מתקנים את הכוונה ומזככים אותה, וכענין ששמעתי מכ"ק אבי אדומו"ר זצלה"ה (בעל ה'אבני נזר'), שיש מלאכים בשמים המזככים את התפילות שעולים מהתחתונים, ומנקים אותן מן עפרוריות כוונה בלתי ראויה, עד שעושים אותה ראויה לעטרה לחי עולמים, ולפי זה יש לפרש שה'שושבינים' אלו המלאכים ה'מזככים ומנקים' עבודת עונג שבת של ישראל, ממחשבות וכוונות שאינם רצויות, עד ש'עושים אותה עטרה' ראויה לחי עולמים.

(שם משמואל – פרשת ויגש תרעד ד"ה ויש לומר)

הכנת הסעודה כבריאת נשמה ורוח יתירים

'למעבד נשמתין ורוחין חדתין', מובא בגמרא (ביצה טז.) שזוכים בשבת לנשמה יתירה, אמנם בזוה"ק (ויקהל רד:) מבואר שאף רוח יתירה באה לאדם בשבת, והיינו שעל ידי קדושת השבת מתחדש רצון בלב לעבודת ה', והוא שאמר 'למעבד נשמתין ורוחין חדתין'.

ולשון 'למעבד' ביאורו, שבזכות שאנו 'מכינים וסועדים' כראוי את סעודות השבת אנו זוכים ל'נשמה ורוח היתרים', ולפיכך הרי זה נחשב שאנו 'עושים' את הרוח והנשמה היתירים, כדרך שאמרו חז"ל (מגילה יג.) שכל המגדל יתום ויתומה בתוך ביתו, מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו.

(פרי צדיק – פרשת קרח אות ד)

שבת יומא דנשמתא ולא דגופא כבזוה"ק, ואינו נמשך כ"כ למטה. וכמו ששמעתי מכ"ק אדמו"ר הכהן הגדול זצללה"ה מאלכסנדר שזהו מה שיסד האריז"ל בזמירות 'רשימין וסתימין בגו כל עלמין ברם עתיק יומין הלא בטיש בטישין', היינו שקדושת שבת לרגלי רוממותיו הוא סתום ונעלם אפי' בעולמות העליונים וניכר רק רשימו בעלמא, ובדין הי' שלא יהי' בעוה"ז ממנו כלום, אלא שעתיק יומין בטש בי' ומשפילו למטה למען יקבלו התחתונים ג"כ בצד מה מקדושת שבת, עכ"ד. ע"כ אין בו בשבת לא הלל ולא שמחה ולא ראיית פנים בעזרה.

(שם משמואל - פרשת מקץ שנת תרעט)

בשבת שורה קדושה כפי ששרתה בבית המקדש

השכינה שורה בישראל בשבת, כמו בזמן בית המקדש, שהרי מצינו שאין בנין בית המקדש דוחה שבת (שבועות טז:), אף שהקרבת קרבנות דוחה שבת, וטעם הדבר משום שבשבת שורה הקדושה כמו הקדושה ששרתה בבית המקדש, ועל כן אין בנינו צריך לדחות שבת. וזהו מה שמבקשים בשבת 'יהא רעוא קמיה דישרי על עמיה'.

(שם משמואל – פרשת וירא תרעא בד"ה וירא)

בשבת נראה דביקות ישראל בהקב"ה

בששת ימי החול נראים ישראל כמופרדים מן הקב"ה, מחמת טירדות המלאכה ופיזור הנפש. אך בשבת שבים ישראל לעבודת ה', ומתייחדים ומתדבקים בהקב"ה, והוא 'משרה שכינתו עליהם'.

וכן נדרש בכתבי האר"י, מהפסוק (שמות לא, יז) 'ביני ובין בני ישראל אות היא', שהוא ראשי תיבות 'ביאה' (וכן הפסוק (שם לא, טז) 'ושמרו בני ישראל את השבת'), לרמוז שבשבת מתייחדים ישראל עם הקב"ה.

(דברי שמואל, סלונים - שבת אות נ)

כשעבודת ה' מתוקה אצל האדם כדבש סימן הוא שהשכינה שורה בו

'יהא רעוא קמיה דישרי על עמיה' – הסימן לידע האם שורה השכינה על האדם הוא, 'דיתענג לשמיה במתיקין ודובשין', שכשעובד את הקב"ה בתורה ותפילה הוא מתענג מכך

ומרגיש בהם מתיקות כדבש, הרי זה אות שהשכינה שורה עליו.

(דברי שמואל, סלאנים - שבת אות צה)

עיקר התענוג בשבת הוא בנועם קדושת ה'

עיקר תענוגי השבת הוא 'להתענג לשמיה', בנעימות ו'מתיקות ועריבות' של אור קדושת ה' ומצוותיו, וכל תענוגי עולם הזה אינם נחשבים לעומת תענוג זה.

(ישמח ישראל - פרשת תולדות אות יד)

ההדסים רומזים לקטורת שבמקדש ולחלבנה שהיה בה

בשבת יש לנו שולחן ומנורה, כמו בבית המקדש בהיכל, וכמו שאומרים 'אסדר לדרומא מנרתא דסתימא ושלחן עם נהמא בצפונא', ולכאורה יש לדקדק מדוע אין לקטרת זכר בשבת. ונראה ש'מדאני אסא' אלו ההדסים שהוזכרו בגמרא (שבת לג:) אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור, הם ממש בחינת הקטרת שבו החלבנה, שמורה שאף פושעי ישראל יתנו ריח טוב, שאף הפושעים קשורים בשורש כיון שמחוברים לכנסת ישראל, כמו החלבנה שנותן ריח טוב, כשמחובר עם עשר סממני הקטורת, וכן מורה ענין ה'מדאני אסא', על פי המבואר בסנהדרין (מד.), שאף על פי שחטא ישראל הוא, כמו ש'הדם' העומד בין הקוצים, הדם שמו.

(פרי צדיק – פרשת תצוה אות יב ד"ה ובהיכל)

ודבר דבר (ישעי' נה, יג). הדיבור בשב"ק פועל בעולמות העליונים ועושה דבר. והענין הוא כי יקרת קדושת שב"ק הוא למעלה מהעולם וכו'. וזה שאין שואלין צרכיו בשבת, רק כשמזכיר גבורות ד' סומך נופלים ורופא חולים פועל בדיבורו בעולמות העליונים וממשיך רפואה. וזה שיסד האר"י הק' בהזמר (ליל ש"ק) דישרי' על עמי' דיתענג לשמי' במתיקין ודובשין, היינו ע"ד שאנו אומרים (פיוט ידיד נפש) יערב לו ידידותיך מנופת צוף וכל טעם, כי מי שזוכה להרגיש נעימות ידידות ומתיקות עריבות מאור קדושת ד' ומצותיו ית"ש, יערב לו מנופת צוף וכל טעם, וכל תענוגי עוה"ז כאין נחשבו לעומת תענוג זה, וזה הוא עיקר תענוגי שבת קודש שזוכה למתיקות וידידות אור ד'.

(ישמח ישראל - פרשת תולדות אות יד)

לקיחת ה'כום' מורה על התעוררות ה'יראה'

"בחמרא גו כסא", סעודת ליל שבת היא נגד יצחק אבינו ע"ה בחינת יראה, שהיא התחלת כניסת שבת שישראל מקבלים עליהם קדושת השבת, וההתחלה צריך להיות באתערותא מצד נפשות ישראל, והאתערותא הוא היראה כמו"ש מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה, והוא מה שאמרו (זח"ג דף צה.) פתחי לי פתחא כחדודא דמחטא, וצריכים אנחנו תיכף בכניסת שבת לעשות זכירה בפה בקידוש על היין בדברי שבח להשי"ת על היין, ולכך אנחנו אומרים בלילה 'בחמרא גו כסא', כי כו"ם גימטריא אלהי"ם שהוא שם הגבורה, ומרמז על ענין צמצום, כמו ה'כום' שהוא כלי המצמצם את היין במדת הכום, והצמצום מרמז על היראה ומדת הפחד כידוע.

(פרי צדיק - פרשת ויגש אות ט)

מתחדשים בכל שבת אורות חדשים הנותנים כח לשוב בתשובה

לארום וארוסה להתקפא חלשין, יבואר כי ישראל נקראים 'ארוסתו' של הקב"ה, והקב"ה הוא 'הארום', שכן בכל שבת מתחדשים אורות חדשים לישראל שלא היו עוד כדוגמתן, כמעשה אירוסין שהוא ענין חדש. ולפיכך 'להיתקפא חלשין', שאפילו הנופל ברשת יצרו ונחלש לשוב על עוונותיו, יוכל להתחזק בשבת ולהתחיל הכל מחדש כמו קטן שנולד, לפי שהשבת היא עת התחדשות.

(שם משמואל – פרשת בהעלותך שנת תרעה ד"ה והנה כ"ק)

זוכה לחיות פרוש מעניני עולם הזה

יסד האר"י הק' בזמירות ליל שבת קודש, נעביד לך כתרין במילין יקירין בשבעין עטורין, ע"י מילין יקירין מהקידוש שהוא הכמה זוכה לכתר, כתר מרומז לבן חורין שאין עליו שום השתעבדות בבחי' מלך, והיינו ע"י אור קדושה וטהרה מהשבעין מילין יקירין מהקידוש, זוכה להמליך הצורה על החומר ולהיות בחי' בן חורין משעבודי תאוות עניני עולם הזה. ולזה נקראו רבנן מלכים כמאחז"ל (גיטין סב. ע"ש) מאן מלכי רבנן, כי הרבנן והצדיקים זוכים להמליך ולהגביר הצורה על החומר. וזה צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשיהם (ברכות יז.) שעושין לעצמם כתרים. וע"י מילין יקירין מהקידוש נעשים בבחי' בן חורין משעבודי היצר, וכל השתוקקות וחמדת נפשם הוא רק לעבוד את ד', כמ"ש דהע"ה (תהלים פד, ג) נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' לבו ובשרי ירננו אל אל חי. וז"ש חז"ל (ע' אוה"ח בראשית ב, ג) כל המקדש ואומר ויכולו, ע"י הקידוש שמקדש את עצמו בכל מיני קדושות, ואומר ויכולו, מלשון הכתוב נכספה וגם כלתה נפשי, שהחומד ומשתוקק רק לדבק את עצמו בקדושת ד' בדביקות נפלא, מעלה עליו הכתוב כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית.

(ישמח ישראל - פ' ויגש)

נעביד לון כתרין במילין יקירין, היינו בדברים שבאים בקושי לאדם ("ער רייסט זיך איבער זיי") בהם עושה כתר להקב"ה.

(דברי יחזקאל - זמירות לשב"ק)

כשאומר מתוך שפלות וענוה נעשה מזמירותיו כתרים

נעביד לון כתרין במילי"ן יקירין, פירש הרה"ק משינאווא זי"ע, שאם הזמירות הם 'מילין יקירין', 'כבדים וקשים' לאדם

האומרם, משום שאינו רואה עצמו שראוי לומר זמירות הללו, שנרמז בהם דברים העומדים בגבהי מרומים, אלא אומרם בעל כורחו ו'בכבידות', לפי שתקנו רבותינו לאומרם, אזי 'נעשה' מזמירותיו 'כתרים' לקונו יתברך.

(ערוגת הבושם – פרשת נח בד"ה וידבר אלקים)

בליל שב"ק, בשעה שהמנגן ניגן אזמר בשבחין כשאמר נעביד להון כתרין במילין יקירין, שאל מאין יש לנו מילין יקירין, ואמר מן הסתם יש לנו כי האר"י ז"ל לא אמר שקר ח"ו.

(חשבה לטובה, אלכסנדר – עניני שב"ק דף קג ע"ב)

צריך לעשות הכנה בששת ימי המעשה לזכות לאור קדושת השבת

ויכסהו הענן ששת ימים ויקרא אל משה ביום השביעי (שמות כד, טז). כתב רש"י ללמדך שכל הנכנס למחנה שכינה טעון פרישה ששה ימים, ונראה לרמז בזה שבשביל שיוכל האדם לקבל אור קדושת יום השביעי שהוא יום השבת, צריך הוא לעשות הכנה גדולה בכל ששת ימי המעשה, שהשבת רמוזה בדברי רש"י 'מחנה שכינה', וזהו שאומרים 'שכינתא תתעטר', השכינה מתעטרת ומתפארת בשבת, באדם ש'בווין תתקטר' – שמכין עצמו כראוי בששת ימי המעשה, לשבת.

(תפארת שלמה – פרשת משפטים בד"ה ויכסהו)

כתר להקב"ה

נעביד לון כתרין במילין יקירין בשבעין עטורין דעל גבי חמשין. י"ל על פי שנאמר (ישעי' נח, יג) אם תשיב רגלך וגו' וקראת לשבת ענג, הכוונה בזה דאיתא בתיקוני הזוה"ק (דף נח.) שאם יוכל לקיים מצות עונג שבת ואינו עושה, אתהפך ליה ענג לנגע צרעת וחרב ביתיה וממוניה, ע"כ. והנה בודאי מדה טובה מרובה ממדת פורעניות (סוטה יא.), שעל ידי מצות ענג שבת, מתהפך נגע לענג. וזהו וקרא"ת לשבת ענג, שבזכות ענג שבת, זוכה לקרוא בפיו ענג, והיינו להפוך את הצירוף מנגע לענג. וידוע שעל ידי זמירות שירות ותשבחות עושין כתר להקב"ה. וזהו נעביד לון כתרין, שנעשה כתר להקב"ה, במילין יקירין, על ידי הזמירות בסעודת שבת קודש, ובכח זה יתעביד שבעין עטורין דעל גבי חמשין, פי' שהאות ע' יהיה למעלה מאות נ', כלומר שיהיה קודם אליו, ומצירוף נג"ע יתהפך לצירוף ענ"ג, שזהו צירוף לטובה ולברכה.

(לב אהרן)

חלות של שבת נגד לחם הפנים

"שכינתא תתעטר בשית נהמי לסטר", בשבת פרשת כי תצא הייתי בעיר שינאווא אצל כ"ק דודי הק' (בעל דברי יחזקאל) ובליל שבת קודש אצל הזמירות כשהגיע להחרוז שכינתא תתעטר בשית נהמי לסטר וכו', הפסיק ואמר מה ששמע מכ"ק אביו הוא א"ז הה"ק מצאנז, שאמרו בשם הה"ק מראפשיין ז"ל, שלאחר החורבן כשפסקה לחם הפנים תקנו אנשי כנסת הגדולה שכל אחד מישראל יעשה על שבת שני חלות קיכען עם קויליש, וידקדקו שיהיו החלות ארכן יותר על רחבן, ועי"ז יש להחלות צורת שתי ווין, נגד הסוד של הי"ב חלות של לחם הפנים שהיה ג"כ וי"ו כנגד וי"ו. והגם שלאו כל אדם זוכה לזה שיוכל לכוין הכוונות, מ"מ כיון שעושהו כתיקונה הכוונה נעשית ממילא, כמו בכל המצות שהכונה נעשית מאליה.

וזהו הפירוש "שכינתא תתעטר בשית נהמי לסטר", קאי על הלחם הפנים בזמן שבית המקדש היה קיים שהיו מסודרים ששה חלות כנגד ששה חלות, אבל לאחר החורבן "בווין תתקטר" ע"י השני חלות שמרמזים על הווין, אבל כעת עומדים אנשים כאלו שאינם יודעים בין ימינם לשמאלם, ועושים י"ב חלות, ובזה הם מעיקים ר"ל להשכינה, וע"ז אנו מתפללים "שביתין ושביקין מסאבין דרחיקין חבילין דמעיקין וכל זיני חבישין".

(חמדה גנוזה - שינאווא עמ' כו)

השכינה מתעטרת בחפצים לחתחבר עמה

יש לבאר על פי משל, לאדם שנפל ח"ו לבור עמוק וצריך להעלותו, וכשמשלשלים לתוכו חבל שיחזיק בו ויעלוהו, אף כשאפסו כוחותיו של האדם שבתוכו מלטפם על כתלי הבור, מתאמצים האנשים המחזיקים בחבל למשכו, ובלבד שיחזיק בחבל. וכמו כן יש אנשים שנפלו ח"ו בשבי בימות החול, ובשבת השכינה מתחברת עמהם ומושכת ומעלה אותם, ובלבד שיתעורר לב האדם ויחזיק בחבל הצלתו, וזהו בכח הנשמה היתירה הניתנת באדם, ומוסיפה והולכת יותר ויותר כפי התעוררותו.

וזהו שאומרים 'שכינתא תתעטר בווין תתקטר' – לשון התחברות (כי אות ו' היא אות החיבור), שהשכינה הקדושה מתעטרת בשבת בחפצים להתקשר ולהתחבר עמה ולהעלותם מבור שבים.

(דברי שמואל, סלונים - שבת אות צו)

יסוד התורה הוא שבת, חידוש העולם ובו התגלות אלקות, ויכל אלקים ביום השביעי וכו', והוא האדם נפרש מן העולם לגמרי, 'אין זיך גאר צו פערגעסין', וזה רושם התורה והאלקות כשנפרש מהעולם, רק לחבר את עצמו למעלה, בווין תתקטר, עם ווין, 'מיט העקעליך זיך אן צו בינדין', כי מי שיש לו איזו שייכות בזה העולם אינו יכול ליקח זאת, רק צריך להיות 'שבת'דיק', ויקחו לי תרומה הוא שבת שהוא כנ"ל. אך מה לנו לדברים האלה, והעיקר להיות נפרש לגמרי ולדעת זאת, כי שבת הוא הדעת.

(חשבה לטובה, אלכסנדר – עניני שב"ק דף קג ע"ב)

בווין תתקטר וזינין דכנישין. צריך להיות נקשר ביחד, כמו חייט שתופר, באם אין עושה קשר בקצה החוט, אין התפירה טובה.

(חשבה לטובה, אלכסנדר – ענייני שב"ק דף קד ע"א)

צוחין אף עקתין בטלין ושביתין. ברם אנפין חדתין וכו'. כבר דברנו מזה, כי צווחין היינו מצוקות האדם מבחוץ, כמו מיני יסורים ר"ל נגלים ונראים מבחוץ בגשמיות וכן ברוחניות ר"ל, ועקתין הוא המצוקות הפנימיים, כמו איזה כאב ח"ו בפנימיות הגוף, וכן מצוקות הנפש בנסתרות מזולתו, ונגלים רק לעצמו שיודע נגעי לבבו, ויש עוד יותר בחולי הגוף, שגם החולה בעצמו אינו מרגיש שום מחלה, ושום כאב בשום אבר לא בהחיצונים ולא בהפנימיים, ורק תואר פניו יגיד, כי חולה הוא מאד ר"ל, כמו נהפכו פניו לירקון ר"ל, שאין שום הרגש גם לעצמו על מחלתו, זולת מה שנתגלה על פניו כי חולה הוא ר"ל. ועל כל אלה רומזים הדברים הקדושים האלו, צוחין אף עקתין בטלין ושביתין, ברם אנפין חדתין וכו'.

(שבט מיהודה, לובלין – פ' בשלח תרסז עמוד קיג)

אמרו חז"ל (שבת פח.) בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע כו' קשרו לו ב' כתרים אחד כנגד נעשה ואחד כנגד נשמע. ואומרים כאן 'חדו סגי ייתי ועל חדא תרתי נהורא לה ימטי' דבחול נשאר רק כתר אחד מתפילין של ראש כנגד נשמע, ובשבת יש בו ב' הכתרים 'כתר נשמע' כמו שאמרו בשבת דכולי עלמא בשבת נתנה תורה, ושבת יעשה כולו תורה (תדבא"ר פ"א). 'וכתר נעשה' הוא כמו שאמר במכילתא שומר שבת מחללו ושומר ידו מעשות כל רע שהמשמר שבת משומר מן העבירה.

וזה 'ועל חדא תרתי נהורא לה ימטי' שבשבת באים ב' הכתרים שהם בחינת אור הראשון, ושבת אין צריך תפילין שהן גופן אות (עירובין צו.) וכמו שהולכין כל המעת לעת בתפילין, ואף בלילה שאינו זמן תפילין בחול שאז אין זמן פעולה, אבל בשבת אף בלילה כמו שהולך בתפילין, וזוכים לב' הכתרים כתר נעשה וכתר נשמע. וזהו ועל חדא תרתי נהורא לה ימטי.

(פרי צדיק - פרשת במדבר אות י)

במנרתא טבתא דנהרא על רישין. יתכן שעל ידי הנר שבת שמדליק ישראל, זוכה לעורר ולתקן האור הראשון שהוא האור כי טוב וכו'.

(פרי צדיק – פרשת אחרי אות ט / פרשת בלק אות ו)

המתאוה לקדושת חקל תפוחין זוכה להיכנס לשערי הקדושה

כשם שאדם שעבר לפני חנות של בשמים והריח מריחם ונתאווה להם עד מאוד, הרי הוא עושה ככל יכולתו להשיגם, כן כל אדם בשבת זוכה להריח מריח קדושת ה'חקל תפוחין', ואם מתאווה להם ולקדושתם בכל נפשו, זוכה 'להיכנס לפנים'.

(חשבה לטובה - ענייני שבת על זמירות ד"ה הנכנס)

בשבת מתגלית ה'פתח' ויכולים לבוא ל'חקל תפוחין'

ועוד יש לפרש, שהשכינה נמצאת בכל מקום ו'מלא כל הארץ כבודו', אלא שעיקר ההסתר והעבודה למצוא את פתח הקדושה, אבל בשבת שמתגלית ה'פתח' יכולים ממילא לבוא לתוך ה'חקל תפוחין'.

(שפת אמת – פרשת ויגש תרלה ד"ה בזמר)

על ידי הדלקת הנרות שבת הנשמה מאירה על ראשו

ובמנרתא טבתא דנהרא על רישין. כי הולד במעי אמו אין לו יצר הרע, ונר דולק לו על ראשו (נדה ל:), והיינו שאז הנשמה היא על הראש, ועל ידי הדלקת נר שבת, מתקנים קלקול אדם הראשון, הוא שליטת היצר הרע, וזוכין ל'מנרתא טבתא דנהרא על רישין', אור הנשמה שיהיה על הראש, כמו במעי אמו שאין שליטת יצר הרע.

(פרי צדיק - פרשת ויקהל אות ו)

הנוסח של 'ויהא רעוא', אע"ג דכתב מהרח"ו שלא תיקנו רבינו האריז"ל (עי' שער הכוונות ענין השלחן, דף פג), מ"מ בעיקר הנוסח לא פקפק כלום, וכו"ע מודו דגברא רבא תיקנו, והוא אמת ויציב.

(שו"ת רב פעלים - ח"ב מ"ו)

שהורים יירשוה ויקדשוה / מעשי צדיקים

ויזמין ויתהב לנא מזונא ופרנסתא טבתא בלי צרה ועקתא

כששבת מרן הרה"ק בעל הקדושת יו"ט ז"ל אצל מרן הרה"ק משינאווא ז"ל אזי בעת הזמירות 'ויהא רעוא' פנה הרה"ק משינאווא אל הקדושת יו"ט ואמר לו בבת שחוק "אונזער פרנסה איז דאך פון אידישע צרות ח"ו זיי קומען מיט בקשות און געבן א פדיון" למען יוושעו. ע"כ אנו מבקשים שיתהב לנא מזונא ופרנסתא טבתא - "בלי צרה ועקתא", שלא יבא לנו פרנסתינו מצרות ישראל, רק ישר מן השמים ממזלא דכל מזונא ביה תליא, ע"כ דברי קדשו הנעימים זי"ע.

(מקור חיים, צאנז - אות רפו, אור ישר - במכתב ברוש הספר)

הקול שלנו

מי אנחנו?

הקול שלנו הוא עיתון תלמידים ארצי, שנוסד בשנת תשע"ה. העיתון מתפרסם אחת לחודש, ומופץ בכל בתי הספר היסודיים בישראל. מטרת העיתון היא לתת במה לכל תלמיד ותלמידה, לשתף בחוויות, ברעיונות ובמחשבות, ולהעשיר את הידע של כולנו.

מערכת העיתון

עורכת ראשית: נועה ברקוביץ'

עורכת משנה: מיכל דהן

עורכי משנה: יונתן פרידמן, אלמוג סלע

כתבים: שירה כהן, עמית לוי, רוני אבן-חן, תמר גולדשטיין, איתי שפירא, הדס מלכה, אורי בן-דוד, נועם ריבלין, מאיה שטרן, יואב קורן, דניאל חזן, ליאור אשכנזי, עדי פרץ, בן אלוני, רותם סגל, אביגיל נחמיאס, גיל רוזנברג, שחר אופיר, תום ליבוביץ, אלון גבעתי, מיה שלום, עומר חדד, נטע ברנשטוק, יובל שמעוני, הילה פרנקל, אסף בר-לב, ליאת מזרחי, רועי כץ, שני אלמגור, נדב פלג, תהילה שוורץ, אריאל בנימין, מתן הורוביץ, קרן אביטל, עידו גרינברג, טל אמסלם, ברק שחר, הודיה מור-יוסף, אלעד פישר, נועה קירל, רז מימון, גלי טל, אוהד נחום, מיכאל ברנר, תמי הלוי, יהונתן גפן, אפרת בן-זקן, שי דגן, נועה שקד, עמרי לבנת, הילה רוזן, אייל גולן, מיטל דבח, רון אבוחצירה, סיוון פרי, אורן מאיר, הדר גלעדי, נתנאל שרעבי, רחלי פינקלשטיין, דור בנאי, שקד אביטן, יעל גרנות, בועז שרעבי, מאי פלד, נמרוד לביא, תמר אלוני, אופיר סבן, הילה בר-יוסף, עמית סגל, נועם אלבז, רוני דמארי, גיא פרלמוטר, שרון קידר, אלמוג בוקשפן, יעל משיח, תומר נאמן, הדס שלזינגר, אורי מזרחי, נועה קופרמן, דניאל אבוחצירה, מיכל סער, עמית פרי, רועי שלום חנוכה, תמר הלפרין, אביב גפן, נועה קירל, שחר מלכה, יואב תמיר, הילה בר-אילן, עומר שדמי, נועם גולדברג, אלמוג רהב, תמר יצחקי, דניאל אופנהיים, שירה בנאי, יונתן רז, מיכל אבן-זהב, עמית כהנוב, נועה שקד, אורי דקל, הדס פרנקל, רועי בן-חיים, תמר גולדשטיין, איתי שפירא, הדס מלכה, אורי בן-דוד, נועם ריבלין, מאיה שטרן, יואב קורן, דניאל חזן, ליאור אשכנזי, עדי פרץ, בן אלוני, רותם סגל, אביגיל נחמיאס, גיל רוזנברג, שחר אופיר, תום ליבוביץ, אלון גבעתי, מיה שלום, עומר חדד, נטע ברנשטוק, יובל שמעוני, הילה פרנקל, אסף בר-לב, ליאת מזרחי, רועי כץ, שני אלמגור, נדב פלג, תהילה שוורץ, אריאל בנימין, מתן הורוביץ, קרן אביטל, עידו גרינברג, טל אמסלם, ברק שחר, הודיה מור-יוסף, אלעד פישר, נועה קירל, רז מימון, גלי טל, אוהד נחום, מיכאל ברנר, תמי הלוי, יהונתן גפן, אפרת בן-זקן, שי דגן, נועה שקד, עמרי לבנת, הילה רוזן, אייל גולן, מיטל דבח, רון אבוחצירה, סיוון פרי, אורן מאיר, הדר גלעדי, נתנאל שרעבי, רחלי פינקלשטיין, דור בנאי, שקד אביטן, יעל גרנות, בועז שרעבי, מאי פלד, נמרוד לביא, תמר אלוני, אופיר סבן, הילה בר-יוסף, עמית סגל, נועם אלבז, רוני דמארי, גיא פרלמוטר, שרון קידר, אלמוג בוקשפן, יעל משיח, תומר נאמן, הדס שלזינגר, אורי מזרחי, נועה קופרמן, דניאל אבוחצירה, מיכל סער, עמית פרי, רועי שלום חנוכה, תמר הלפרין, אביב גפן, נועה קירל, שחר מלכה, יואב תמיר, הילה בר-אילן, עומר שדמי, נועם גולדברג, אלמוג רהב, תמר יצחקי, דניאל אופנהיים, שירה בנאי, יונתן רז, מיכל אבן-זהב, עמית כהנוב, נועה שקד, אורי דקל, הדס פרנקל, רועי בן-חיים

מה עשינו השבוע?

השבוע התקיים בבית הספר "אור הים" יום ספורט משפחתי

מאת: מאיה שטרן

ביום שלישי השבוע התקיים בבית הספר "אור הים" יום ספורט משפחתי, שבו השתתפו תלמידים, הורים ומורים. היום נפתח בשעה 9:00 בבוקר בטקס קצר, שבו נאמו המנהלת, יו"ר ועד ההורים ונציגת התלמידים. לאחר הטקס החלו המשחקים, שכללו ריצות שונות, קפיצה לרוחק, משחק חבל ומשחקי כדור.

תלמידי כיתה ה' זכו במקום הראשון בתחרות הרובוטיקה הארצית

מאת: יונתן פרידמן

תלמידי כיתה ה' בבית הספר "אור הים" זכו במקום הראשון בתחרות הרובוטיקה הארצית, שנערכה השבוע בהיכל הספורט בעיר נמל הכסף. בתחרות השתתפו 32 קבוצות מכל רחבי הארץ, והקבוצה מבית הספר שלנו הציגה רובוט שתוכנן ונבנה במשך חודשים ארוכים של עבודה.

מה קורה בכיתות?

כיתה א'

השבוע למדנו על חיות הים. המורה הביאה לכיתה דגים מיובשים ואפשרה לנו לגעת בהם. רוב התלמידים נגעו, חלקם לא רצו. בסוף השיעור כולם שטפו ידיים.

כיתה ב'

בכיתה ב' התחילו ללמוד על מערכת השמש. כל תלמיד בחר כוכב לכת ויצר עליו מצגת קצרה. הכוכב הפופולרי ביותר היה שבתאי, בגלל הטבעות.

כיתה ג'

בכיתה ג' ערכו מבחן בחשבון. המורה הבטיחה שהמבחן לא יהיה קשה, אבל רוב התלמידים חשבו אחרת. התוצאות יתפרסמו ביום ראשון.

כיתה ד'

בכיתה ד' למדו על מדינות העולם. כל תלמיד בחר מדינה והכין עליה פוסטר. המדינה הפופולרית ביותר הייתה יפן, בגלל האוכל והאנימה.

כיתה ה'

בכיתה ה' התחילו ללמוד על מלחמת העולם השנייה. המורה הביאה לכיתה ספרים ותמונות, והתלמידים התרשמו מאוד. חלקם אפילו בכו כשראו את התמונות.

כיתה ו'

בכיתה ו' ערכו מסיבת פרידה לתלמידים שעוברים לבית הספר התיכון. המסיבה כללה מוזיקה, אוכל ומשחקים, והיא נמשכה שעתיים. כולם נהנו מאוד.

מה קורה בחוץ?

מזג האוויר השבוע

השבוע צפוי להיות חם ויבש, עם טמפרטורות שיגיעו עד 34 מעלות בצל. אין צפי לגשם עד יום חמישי.

תחזית לשבוע הבא

ביום שני יתקיים טקס פתיחת שנת הלימודים. ביום שלישי יתקיים מבחן בחשבון לכיתות ג'-ו'. ביום רביעי יתקיים יום ספורט בכל בתי הספר. ביום חמישי יתקיים טקס סיום שנת הלימודים.

מי נכנס ומי יוצא

נכנסים: 12 תלמידים חדשים הצטרפו לבית הספר השבוע, 8 מהם לכיתה א'.

יוצאים: 5 תלמידים עברו דירה ועזבו את בית הספר.

מה קורה בקהילה?

מאת: רונית אלמגור

השבוע התקיים בבית הספר "אור הים" יום ספורט משפחתי, שבו השתתפו תלמידים, הורים ומורים. היום נפתח בשעה 9:00 בבוקר בטקס קצר, שבו נאמו המנהלת, יו"ר ועד ההורים ונציגת התלמידים. לאחר הטקס החלו המשחקים, שכללו ריצות שונות, קפיצה לרוחק, משחק חבל ומשחקי כדור.

השבוע התקיים בבית הספר "אור הים" יום ספורט משפחתי, שבו השתתפו תלמידים, הורים ומורים. היום נפתח בשעה 9:00 בבוקר בטקס קצר, שבו נאמו המנהלת, יו"ר ועד ההורים ונציגת התלמידים. לאחר הטקס החלו המשחקים, שכללו ריצות שונות, קפיצה לרוחק, משחק חבל ומשחקי כדור.

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

ניחום אבלים ע"י כ"ק הגה"צ רבי יוסף מאיר מאיער זצ"ל

אדמו"ר מליזענסק

אצל כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א – ע"פ אמו הרבנית הצדיקת ע"ה

יום ד' פרשת מטות מסעי תש"פ לפ"ק

רבינו: מ'האמיר צואמען געלערנט (בישיבת עצי חיים סיגוט).

האדמו"ר מליזענסק: יא, כ'בין געווען אסאך אין שטוב (בבית כ"ק מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל בהיותו אבד"ק סיגוט בוויליאמסבורג).

וועמען'ס טאכטער איז געווען די מאמע?

רבינו: דעם וואלאווער רב'ס (הגה"ק רבי אהרן טייטלבוים ז"ל) טאכטער.

האדמו"ר מליזענסק: און רבי נפתלי דער באטורער רב וואס איז אים געווען?

רבינו: ער איז געווען א ברודער מיטן זיידן.

האדמו"ר מליזענסק: און דער באטורער רב פון דא (הגה"צ רבי חנני' יו"ט ליפא ט"ב ז"ל מח"ס לבושי יו"ט) איז געווען א ברודער מיט די מאמע.

כ'געדענק אלץ יונגל, אז ער האט געהאט א בית המדרש אין די איסט סייד, און נאכן חדר פלעג איך אריבער גיין דארטן, אין די ערשטע יארן וועז אונז זענען מיר געקומען קיין אמעריקא, האבן מיר געוואוינט דארטן.

רבינו: כ'געדענק אים אויך וועז ער האט נאך געוואוינט דארטן, כ'בין אמאל געווען ביי אים דארטן.

האדמו"ר מליזענסק: מיין טאטע ז"ל (הרב ההסיד ר' שם טוב ז"ל) איז דאך געווען א לאפוש'ער תלמיד, פון רבי משה דוד דער לאפושער רב (הגה"ק רבי משה דוד טייטלבוים ז"ל אבד"ק ור"ט לאפוש הי' בן הבכור של הגה"ק רבי ישראל יעקב יוקל ט"ב ז"ל, חתנו ובן אחיו של מרן הגה"ק בעל ייטב לב ז"ל), און וועז מיין טאטע האט זיך געטראפן מיטן באטורער רב, האבן זיי אלץ געערעדט פונעם לאפושער רב.

רבינו: רבי משה דוד איז אויך געווען א ברודער מיטן זיידן, ער איז געווען דער עלטסטער פון די ברודער, און מיין זיידע איז געווען דער יונגסטער.

האדמו"ר מליזענסק: כ'געדענק אז כ'בין אלץ יונגער בחור געווען ביים רבין ז"ל (מרן רביה"ק בעל דברי יואל ז"ל), און ס'איז געווען א שמועס, און דער רבי האט געוואוסט צו דערציילן אז מיין עלטער זיידע פלעגט צו פארן צום ייטב לב, און ער האט מיטגענומען פאר די בחורים וואגאנען מיט מאכלים, אמאל האבן דאך די בחורים נישט געהאט.

מיין זיידע (הרה"ג רבי יוסף מאיר ז"ל הי"ד) נאך וועמען איך היים, איז געפארן צום ייטב לב, און ס'איז געווען דער נייפעסטער רב (הגה"צ רבי יוסף גאלדמאן זצ"ל) – דער אלטער רב – וואס פלעגט בעטן פון מיין זיידן נאך כל נדרי – מיין זיידע האט דארט געדאוונט – ער זאל אים נאכזאגן ווי אזוי דער ייטב לב האט געפראווט די כל נדרי נאכט, מיין זיידע איז געווען א מומחה עם נאכצוזאגן, און דער נייפעסטער רב האט זיך נישט געקענט בארוהיגן פון דעם, און האט אים געבעטן נאכאמאל און נאכאמאל, ער זאל דערציילן ווי אזוי דער ייטב לב האט געזאגט די דרשות און די בכיות.

רבינו: כ׳האב נאכגעהערט פון רבי אברהם ווערצבערגער וואם האט עם נאכגעזאגט צי פון זיין שוויער צי פון זיין זיידן, אז דער ייטב לב האט געזאגט יום כיפור ביינאכט ביים דאוונען ׳אל נא תשת עלינו חטאת, אשר נואלנו מ׳האמיר זיך באנארישט (אזוי האט ער געזאגט, מיט א ריי״ש, א שטארקער גאליציאנער ריי״ש), ואשר חטאנו און מ׳האמיר געזינדיגט׳.

האדמו״ר מליזענסק: ס׳איז א פלא די ענייות און די שפלות רוח פונעם ייטב לב, ס׳איז דא דער באקאנטער שמועס וואם ער האט געזאגט פאר רבי ישראל בערגער (אבד״ק בוקארעסט מח״ס עשר אורות) – ער איז דאך געווען א תלמיד – ס׳איז הפלא ופלא דאם צובראכנקייט.[1]

רבינו: ער איז טאקע געווען א ענין, זיין ספר איז אויך שטארק געבויט אויף מדת ענוה.

א׳ הנוכחים מנכדי רבינו ז״ל: מ׳האט אמאל געפרעגט פונעם זיידן (מרן רבינו בעל ברך משה ז״ל) אז דער קדושת יו״ט איז דאך געפארן קיין צאנז, צי ס׳האט נישט פארדראסן פאר׳ן ייטב לב, ער איז דאך געווען א רבי מיט חסידים? האט דער זיידע געענטפערט, אז ׳דער ייטב לב איז געווען גארנישט ביי זיך, אז ס׳האט אים בכלל נישט פארדראסן׳.

רבינו: אדרבה, ער האט דאך זיי געשיקט.

נאכ׳ן דברי חיים׳ס הסתלקות האט דער קדושת יו״ט אנגעהויבן צו פארן (ממקום כהונתו בטעטש) צו זיין פאטער – צום ייטב לב – און ער האט געזעהן געוואלדיגע מדריגות ביים פאטער, האט דער קדושת יו״ט נישט געקענט פארשטיין, פארוואם ביז היינט האט ער נישט געזעהן די מדריגות ביים טאטן, האט ער שפעטער געזאגט, אז דער פאטער האט זיך אזוי באהאלטן פון אים, ווייל ער האט געוואלט אז ער זאל פארן קיין צאנז.[2]

א׳ הנוכחים מנכדי רבינו ז״ל: כ׳האב געזאגט דעמאלטם פארן זיידן, אז דעם קדושת יו״ט׳ס ענוה איז באקאנט, מ׳זעהט עם אין די ספר, אבער דעם ייטב לב׳ס ענוה איז נישט אזוי... האט דער זיידע געזאגט, אז דעם ייטב לב׳ס ענוה איז געווען נאך מער, און ער איז געווען א געלונגענער מענטש מיט אלע מעלות און כשרונות, און דאך איז ער געווען אזא עניו, אבער דער קדושת יו״ט איז בטבע געווען א צוריק געצויגענער מענטש.[3]

---

1 עיין בס׳ נפלאים מעשיך (ח״ב עמ׳ כ״א) שמביא בשם הגה״צ מבאגאד זצ״ל ששמע מהבעה״ס עשר אורות שהיה מתלמידי הייטב לב, והיה ברוך הכשרונות ומושלם מאוד, וברכות הימים נתמנה לרב בא׳ מערי גאליציע ונכנס אל רבו הק׳ לקבל ממנו ברכה, וגם ביקש ממנו הדרכה לדעת את הדרך אשר ילך בה, והרה״ק ישב עמו שעה ארוכה והדריך את תלמידו בעצות ואופנים שונים איך להתנהג בעניני הנהגה והוראה.

ובתוך הדברים אמר לו הייטב לב דע, שאני מכיר עיירות גאליציע מקרוב (כי הוא היה רב בסטראפקוב שבמדינת גאליציע) ושם דרים בכל עיר מינים ממינים שונים, חסידי דזיקוב וחסידי בעלזא וכו׳, וחסיד זה נוסע לרבו על הג הסוכות, והשני נוסע לרבו על ראש השנה וכדומה, וכמובן שאתה בתור רב העיירה תאוה נפשך שישארו אצלך לימים טובים (אזן דו ביזט דאך א גוטער בעל דרשן און א גוטער בעל תפילה, וועסטו דאך א וואדאי וועלן אז מען זאל בלייבן ביי דיר אויף ימים טובים), אבל ואת אגיד לך, שאל תתערב כלל בזה כי יצמח מזה מחלוקת גדולה, ותעורר עליך ריב ומדון.

ועוד אמר לו הרה״ק - ותדע נאמנה שזה שדברי נשמעין בכל מקום, הוא משום שכשאני רוצה לתקן איזה דבר או לצוות איזה ענין אני מעיין מקודם בדבר, ואם אני רואה שממילא לא ישמעו לדברי אז איני אומר כלל, ועוד כי מעולם ידעתי בתוך תוכי שאני באמת כלום, וחזר על דבריו ׳און איך בין טאקע גארנישט׳, וכך הירבה לומר לו הדרכה.

וסיפר, שבאותו שעה שהרה״ק הייטב לב אמר ׳איך בין טאקע גארנישט׳ בצבץ ועלה ממנו גודל שברון לבו, עד שאותו תלמיד עמד משתאה מחריש לדעת שאותו רב המדינה ומנהיג עדה לאלפים שבור לרסיסים בגודל ענוות צדקו.

וכן ראה מש״כ המחבר עשר אורות בקונטרסו כתבי צדק שבו הדפיס שנים עשר מכתבים ממרן הייטב לב, ששם הקדים לתאר מקצת מגדולת רבו מרן הייטב לב ומידותיו הק׳, עיי״ש

ועיין בס׳ שיח זקנים (ח״ב עמ׳ צ״ג) שפע״א אמר הייט״ל באמצע דרשת כל נדרי: איך האב דאך שוין א וויסע בארד ולא עשיתי עדיין מאומה, ולבנים אומרים לנו עשו, ואח״כ אמר אונז האב מיר יא אויפגעטוהן, עשיתי שלום בהרבה עיירות שהיו שם מחלוקת, אתם יודעים למה, ווייל איך בין גארנישט, איך קען גארנישט, וע״כ היו דברינו נשמעים.

2 וכן היה רגיל כ״ק מרן בעל ברך משה ז״ל לספר שכן היה גם אצל שאר בניו של מרן הייטב לב ה״ה הגה״ק רבי אברהם אהרן ז״ל אבד״ק קאלבסאוו והגה״ק רבי משה יוסף ז״ל אבד״ק אוהעל, והגה״ק רבי אלי׳ בצלאל ז״ל אבד״ק טעטש, כולם נסעו הרבה לצאנז בחיי אביהם מהאי טעמא, ורבינו ז״ל הי׳ מעלה על נס את גדלו של ק״ז מרן הייט״ל שהצליח להסתיר גדולתו אפי׳ מבניו הקדושים, עד כדי כך שלא הכירוהו ונסעו בקביעות להה״ח לצאנז, לאחר הסלקותו של הה״ח נשארו הבנים הקדושים בצל אביהם הייט״ל, אמר אז הקדיו״ט שאילו ידע מלפנים את גדולתו של אביו לא הי׳ עוזבו כ״כ והי׳ מסתופף גם בצילו, והגה״ק ר׳ משה יוסף שהי׳ ממלא מקומו בסטראפקוב הי׳ רגיל לדבר בכל עת מהה״ח ובנו הרה״ק משינאווא זי״ע, והיו אנשי סטראפקוב מתלוננים עליו והיו שואלים אותו אם הי׳ אביו ״א פשטוער שניידער״ שאינו מדבר ממנו, עד כדי כך הסתיר מרן הייטב לב ז״ל את מדריגותיו אפי׳ מבניו.

3 מענין זה עי׳ מ״ש מרן רבינו בעל ברך משה ז״ל ביומא דהילולא של מרן הקדושת יו״ט ז״ל כ״ט שבט תשמ״ב לפ״ק, והיא לו נדפסה

רבינו: ר׳ פרין לעפקאוויטש (ע״ה מאנטוועךפען) האט מיר דערציילט אז דער באגאדער רב (הגה״צ ר׳ שלמה לייב ווייבערגער ז״ל) האט געלערנט ביים ייטב לב, און האט זיך געזעגנט פונעם ייטב לב און האט געוואלט אהיים געפארן אויף ראש השנה, האט אים דער ייטב לב געזאגט (בנוגל ענוותנותו) ׳געזינדיגט האבן מיר אינאיינעם, און תשובה טוהן פאהרסטו דיך אהיים?!׳[4]

האדמו״ר מליזענסק: דאס צובראכנקייט האט מען איך געזעהן כסדר ביים רבי׳ן ז״ל (מרן רביה״ק בעל דברי יואל), מיין טאטע ז״ל איז געווען זייער נאנט, און האט דערציילט ווי אזוי ער איז געווען גארנישט ביי זיך, אזוי ארגינעל, דאס איז געווען א חידוש, ממש א פלא.

*

במהר״ם ט״ב (חלק א׳): ומגודל ענוותנותו [של מרן הקדושת יו״ט ז״ל] לא כתב בעצמו חידושיו רק מה שנעתקו קצת ע״י תלמידיו כאשר אמר לי פ״א בק״ד מרן ז״ל שגם הוא כתב הרבה חד״ת מק״ז ז״ל משנותיו האחרונים, ושאלתי אותו, מה זה שלא כתב הקדיו״ט בעצמו חידושיו, ואמר לי שהיה אומר שאינו יכול לכתוב, הזרתי ושאלתי הלא עינינו רואות בייטב פנים בכמה מקומות שהעתיק ממנו אביו הקדוש כמה חידושים בכתבם ובלשונם ממש, וכתב ובני הרב ר׳ ליפא נ״י כתב לי, והמה כתובים בלשון צח ובהיר, א״כ נראה שהיה סופר מהיר, והשיב לי, ״איך מיין נישט אז ער האט נישט געקענט שרייבן, נאר ער איז געווען ביי זיך אזוי א גארנישט אז ער האט געהאלטן אז ער איז נישט ראוי צו שרייבן חידושים ע״ל, ומזה מובן קצת גודל שפלות רוחו.

ועי׳ מ״ש מרן רבינו ז״ל בדברי יואל (ח״ג דף קכ״ו) וז״ל, מרגלא בפומי׳ דאאמו״ר זלה״ה לפרש מאמרם ז״ל תיכף לתלמיד חכם ברכה, דאף מי שאינו בבחי׳ תלמיד חכם מ״מ מי שדבוק דביקות אמיתי להת״ח, יש לו כח הברכה להשפיע טובות וברכות לישראל כבחי׳ הת״ח בעצמו, עכדה״ק, והוסיף רבינו ז״ל לומר, שדברים אלו אמר מרן הקדיו״ט ז״ל על עצמו בגודל ענוותנותו ושפלות רוחו שהיה בו, שבאמת לא הרגיש בנפשו דנפיש חילי׳ לברך לכל אלו שמשכימים לפתחו, רק היה תולה כל חילו וכוחו מחמת שדבוק בצדיקי אמת כמו הדברי חיים ז״ל, משום הכי יש לו כח לברך את ישראל, דתיכף לתלמידי חכמים ברכה.

4 עיין בספרו נפלאים מעשיך (ח״ב) וכה כותב: שמעתי ממורי הגה״צ מפאיע הי״ד ששמע מאביו זצ״ל שהוא היה הצעיר מבין תלמידי הרה״ק הייטב לב זי״ע, וכידוע שהיה מקושר בעבותות אהבה לתלמידיו, והיה קוראהו בלשון חיבה ׳מיין נפש׳ל׳.

ופעם אחת בחודש אלול בפרוס הימים הנוראים נכנס אל רבו הק׳ להפרד ממנו ואמר שהוא מתכונן לחזור לביתו, אמר לו רבו הק׳: נפש׳ל נפש׳ל, געזינדיגט האבן מיר אינאיינעם, און תשובה טוהן פאהרסטו דיר אהיים?, והורה לו להשאר עמו בימים הנוראים.

האדמו״ר מליזענסק: דער טאטע ז״ל (מרן רביה״ק בעל ברך משה) האט געקענט זיין שווער? (כי ההתונה של מרן רבינו ז״ל עם הרבנית ע״ה אמו של מרן רבינו שליט״א הי׳ כבר אחרי המלחמה).

רבינו: יא, איינמאל האט ער אים געזעהן, ער האט דערציילט א מעשה פלא, דער טאטע איז נאך געווען א יונגל, און ער האט געלערנט אין חדר, און דער זיידע (מרן העצי חיים ז״ל) האט איהם געלאזט רופן פון חדר, אז ער זאל אהיים געקומען, אריינקומענדיג אין שטוב איז געזיצן דער זיידע דער עצי חיים, און נעבן איהם איז געזיצן איינער וואס ער האט איהם נישט געקענט – דאס איז געווען דער אנדערער זיידע, די מאמעם טאטע, דער וואלאווער רב (הגה״ק רבי אהרן טייטלבוים ז״ל) – דער זיידע (מרן העצ״ח) האט איהם צוגערופן און געזאגט ׳געב שלום, דאס איז דער וואלאווער רב׳, און ער האט אויך געזאגט פאר׳ן וואלאווער רב ׳דאס איז מיין זוהן׳, און נאכדעם האט ער געהייסן פאר׳ן טאטן ער זאל צוריק גיין אין חדר.

רב דקהלתינו ב״פ 15׳טע עוו״: דער טאטע ז״ל האט דערציילט אז ער האט נישט געווואוסט וואס זיין טאטע וויל פון אים האבן, נאר נאך די קריג האט ער שוין פארשטאנען.[5]

רבינו: ער האט עם קיינמאל נישט געטוהן, ס׳זענען געקומען אסאך רבנים צום עצי חיים ז״ל, און ס׳איז קיינמאל נישט געווען אזוי, אז ער זאל אהיים רופן פון חדר ווען עם קומט א גאסט, ס׳איז א מעשה פלא...

וניחם האדמו״ר מליזענסק את רבינו
בברכת תנחומין

5 כי הדבר היה לפלא מה שקרא מרן העצי חיים ז״ל את רבינו מהחדר לבוא לראות את האורח, דבר שלא היה רגיל לעשות, ובשעת מעשה לא היה מובן פשר הדבר, ורק אחרי המלחמה אחר שזו׳ הרבנית של רבינו ז״ל מזוו״ר בתו של דודו הגה״ק מקערעסקי ז״ל ויוצ״ח הי״ד נעקד״ה, הציעו לרבינו ז״ל את השידוך עם הרבנית הצ׳ ע״ה בתו של הרה״ק מוואלאווע, אז הבינו כי מרן העצי חיים ראה זאת ברוח קדשו ורצה שבנו מרן ז״ל יראה את חותנו הק׳, כי מאז ומעולם לא ראה את חותנו רק בפעם ההוא.

ביקור כ"ק אדמו"ר מקהל חסידי ירושלים שליט"א
בבית כ"ק מרן רבינו שליט"א – בקרית יואל יע"א

יום ו' ערש"ק פרשת קדושים תשפ"ב לפ"ק

רבינו קידם פניו בכרכת שלום עליכם ושאל בשלומו ובשלום מלוויו

אדמו"ר מקהל חסידי ירושלים: כ'האב געוואלט איבער געבן א גרום, כ'האב פארהערט די בחורים פון די ישיבה קטנה אין ירושלים, ס'איז געווען זונטאג ב' ניסן. מסכת בבא בתרא האבן זיי זיך פארהערט, ס'איז געווען וואם צו זעהן און וואם צו הערן בליעה"ר, זיי האבן געלערנט עיון הזקת הבתים, און זיי האבן אויך געלערנט פרקים א שיעור בקיאות.

רבינו: ברוך ה', פיין, כ'האב הנאה צו הערן, כ'הער אז זיי זענען וואויל בחורים, א יישר כח אייך.

ושאל רבינו: וויאלאנג בלייבט מען דא אין קרית יואל?

אדמו"ר מקהל חסידי ירושלים: אי"ה ביז די קומענדיגע וואך.

אונז האבן מיר שוין געליינט פאריגע וואך פרשת קדושים. די וואך הזר"ט מען דאם איבער.

רבינו: מ'האט נישט קיין אייגענער מנין פון בני ארץ ישראל?

אדמו"ר מקהל חסידי ירושלים: ניין.

רבינו: ס'איז דא א עצה אז מ'קען ליינען ביי מנחה די גאנצע סדרה.

אדמו"ר מקהל חסידי ירושלים: אונז גייען מיר זיין דעם קומענדיגן שבת אויך אין חוץ לארץ.

רבינו: וואו גייט מען זיין דעם קומענדיגן שבת?

אדמו"ר מקהל חסידי ירושלים: אין לעיקווד.

רבינו: אין וויליאמסבורג איז מען שוין געווען אויף א שבת?

אדמו"ר מקהל חסידי ירושלים: ווינטער זענען מיר געווען דארט.

רבינו: דא אין קרית יואל איז מען דאם ערשטע מאל?

אדמו"ר מקהל חסידי ירושלים: אויף שבת יא.

א' הנוכחים: די אכסניא איז ביי ר' ישראל בנציון [וועריצבערגער].[6]

אדמו"ר מקהל חסידי ירושלים: ר' ישראל בן ציון איז אונז אן אמת'ער גוטער פריינד.

רבינו: בכלל איז ער א וואוילער איד, ר' ישראל בן ציון, פון די חשובע בעה"ב דא.

וציוה רבינו להביא כיבוד

אדמו"ר מקהל חסידי ירושלים: עם ווערט צוויי מאל דערמאנט שבת די וואך אין די פרשה.

איש אמו ואביו תיראו ואת שבתותי תשמורו (ויקרא יט, ג), און נאכדעם שטייט את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו (ויקרא יט, ל).

את שבתותי אליינם איז א בחינה פון צוויי שבתים, דעם שבת, יענעם שבת, דער אור החיים הקדוש ברענגט דאם צו.[7]

רבינו: ס'איז דא אין ישמח משה, זאגט ער, אז א אמת'דיגע שבת מוז זיין ששת ימי המעשה און נאכדעם שבת, טאמער האט מען נישט געהאלטן קיין שבת, איז עם דאך נישט קיין ששת ימי המעשה, עם איז אפאך מער, איז עם נישט די אמת'דיגע שבת, מוז מען האלטן קודם שבת, כדי ס'זאל זיין נאכדעם ששת ימי המעשה, און נאכדעם קען זיין א שבת, אז ס'זאל זיין א ריכטיגע שבת מוז מען קודם האלטן איין שבת פריער, אז ס'זאל זיין זעקס וואכעדיגע טעג און נישט מער, דער ריכטיגער שבת איז

---

6 הרה"ח ר' ישראל בנציון ברי"צ וועריצבערגער הי"ו, מנכבדי קהלתינו הק' בעיר קרית יואל יצ"ו.

7 וז"ל שם: ....ואומרו שבתותי, לשון רבים, ורבותינו ז"ל דרשו בפרק כלל גדול (שבת סט:) שבא ליתן שמירה אחת לשבתות הרבה יעויין שם, ובמקום אחר (מכילתא) דרשו שבתותי להביא דברים שהם משום שבות.

ונראה לפרש הכתוב וקודם נעמוד על כוונת תיבת אך את שבתותי, ונעלה דרך שם להשכיל אומרו ואתה ותוספת לאמר, ויתבאר על פי מה שאמרו רבותינו ז"ל (יומא פה:) שמחללים את השבת לצורכי חולה שיש בו סכנה ולכל פקוח נפש וכדומה, והוא מה שרמז באומרו אך את שבתותי, פירוש יש מציאות שאין לך לשמור שבת, ודקדק באומרו את שבתותי, לכלול כל הנקרא שבת בין שבת בראשית בין יום הכיפורים בין שאר מועדות למלאכות האסורות בהם, גם לרבות אפילו שבת אחר שבת אם עדיין הוא מסוכן לא יאמר אדם כבר חללתי עליו שבת אחת אלא הרי הוא בהיתר עד שיצא מהסכנה, עכ"ל.

ווען ס׳איז דא זעקס וואכעדיגע טעג, במילא שטייט את שבתות״י תשמורו, אז אויף צו האלטן שבת מוז באמת זיין צוויי שבתים.[8]

אדמו״ר מקהל חסידי ירושלים: אויף צו האלטן איין שבת מוז עס זיין אויסגעשטעלט פון צוויי שבתים.

רבינו: ׳ושמרו בני ישראל את השבת׳, און דורך דעם ׳לעשות את השבת׳, מ׳מוז קודם האלטן איין שבת כדי צו מאכן א שבת.

וכיכדו רבינו בברכת לחיים

וכירכו רבינו: לחיים לחיים.

אדמו״ר מקהל חסידי ירושלים: לחיים טובים ולשלום.

רבינו: דער אויבערשטער זאל העלפן הצלחה און סייעתא דשמיא, מ׳זאל קענען מוציא זיין די ניצוצין אין אמעריקא, דער אויבערשטער זאל העלפן מ׳זאל האבן גרויס הצלחה להגדיל תורה ולהאדירה.

אדמו״ר מקהל חסידי ירושלים: אמן, דער אויבערשטער זאל העלפן און געבן כח מ׳זאל קענען וויייטער אנגיין מיט די עבודת הקודש לאורך ימים ושנים טובים.

בעל האכסניא: ווי אזוי איז טאקע ווען מ׳האט אויסגעלאזט א שבת, מ׳פארט קיין אמעריקא, דעם אנדערן שבת ווען מ׳קומט צוריק קיין ארץ ישראל לייגט מען ביידע סדרות?

---

8 וז״ל שם: ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורותם וגו׳ (שמות לא טז). יבואר דהנה אמרו רז״ל (שבת קי״ח ע״ב) אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלין, שנאמר (ישעיה נו ד-ז) אשר ישמרו את שבתותי וגו׳ (ישעיה נו ז) והביאותים אל הר קדשי וגו׳, עד כאן. ואומרים הטעם ששני שבתות דוקא, דלא הוי שבת אמיתי מצוה כמאמרם שביתה ביום השביעי, רק אם שומר מקודם שבת אחד, ואם כן מתחילין אחריו ששת ימי המעשה, ואחר כך יום השביעי ושובת בו, אם כן הוי כמאמרם. אבל שבת הראשון ששמר, אם כן אין זה לו יום השביעי שאחר ימי המעשה, רק אחר כמה מאות או אלפים ימי המעשה, ואין זה לו יום השביעי ולא הוי מצוה כמאמרם, והבן זה.

ועל פי זה פירשתי בפרשת ויקהל (שמות לה ב) הפסוק ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה׳ כמו שמבואר במקומו. וזה שאמר הכתוב ושמרו בני ישראל את השבת, ר״ל שצריכין לשמור שבת אחד לעשות את השבת, ר״ל כדי שיעשו את השבת האחר לשבת אמיתי, ואז לדורותיכם לברית עולם, כי אז יהיו נגאלין ויהיה כולו שבת כנ״ל, והבן.

רבינו: מ׳דארף זעהן אז מ׳זאל נישט פארפעלן קיין סדרה, אדער האט מען געלייגט ביי מנחה פאר מ׳איז געפארן די נאנצע סדרה. דא איז געווען אחרון של פסח איז געפאלן אום שבת, און ס׳איז געווען דא ארץ ישראל׳דיגע אידן, די האבן געהאט א מנין ביי מנחה, און מ׳האט דעמאלטס שוין געלייגט אחרי, ביי אונז האט מען געלייגט אחרי ביי מנחה, האבן זיי געלייגט ביי מנחה די נאנצע סדרה, זיי האבן געמאכט א מנין פריער, זיי האבן געדאווענט עקסטער מנחה, און זיי האבן געלייגט ביי מנחה די נאנצע סדרה, דא איז אזוי געווען אחרון של פסח, נאכדעם ווען זיי זענען אהיים געפארן האבן זיי שוין געלייגט נאר קדושים.

בעל אכסניא: אבער טאמער קומט מען אינמיטן די וואך, אז מ׳קומט נאך שבת, איז א פראבלעם לכאורה?

רבינו: אויב האט מען אן אייגענער מנין קען מען ליינען, אבער טאמער האט מען נישט קיין אייגענעם מנין דעמאלטס איז פארפאלן, וואם קען מען טוהן?

מעביר סדרה זיין קען מען.

א׳ הנוכחים: היינט אז ס׳איז שיירות מצויות פון דא קיין ארץ ישראל, קען מען טרעפן מנינים צו ליינען די חוץ לארץ׳דיגע סדרה, מ׳קען טוהן אזוי, ליינען דארט און נאכדעם צוריק קומען? מ׳קען אהין גיין ליינען און מ׳דארף נישט הערן די סדרה פון דארט?

רבינו: מ׳טוט אזוי. אונז זענען מיר געווען אין ארץ ישראל האב מיר געלייגט פארץ דאווענען די חוץ לארץ׳דיגע סדרה.

א׳ הנוכחים: דאם איז ווען מ׳פארגלייכט זיך.

רבינו: ניין, אונז זענען מיר געווען אין ארץ ישראל, און ס׳איז געווען א חילוק אין די סדרות, איז פארץ דאווענען געווען א מנין וואו מ׳האט געלייגט די חוץ לארץ׳דיגע קריאה, און ווען ס׳איז געקומען צום ליינען האט מען געלייגט די ארץ ישראל׳דיגע קריאה. ווייל מ׳דאווענט אין א ארץ ישראל׳דיגע ביהמ״ד האט מען געלייגט דארט, אבער פארץ דאווענען איז געווען א מנין פן חוץ לארץ׳דיגע אידן און מ׳האט דארט געלייגט די סדרה פון חוץ לארץ, אזוי האט מען געטוהן.

א׳ הנוכחים: געהעריג מיט שבעה קרואים?

רבינו: יא, געהעריג מיט שבעה קרואים.

דער פעטער ז״ל האט אויך אזוי געטוהן אין ארץ ישראל, ווען דער פעטער ז״ל איז געווען אין ארץ ישראל איז אויך

געווען געזוקט די סדרות, האט ער אויך געמאכט א מנין פאר"ן דאוונען, און מ'האט דארט געליינט די חוץ לארץ'דיגע קריאה פאר"ן דאוונען, ער האט אויך אזוי געטוהן.[9]

---

9 ונעתיק כאן בענין זה מתוך שיחות קודש של כ"ק מרן רבינו שליט"א עם כ"ק אדמו"ר מסאסוב שליט"א יום ד' פרשת נשא תשס"ט לפ"ק, כאשר השיחה נסתובבה אז אודות קריאת התורה בשבתות הקיץ שחל אז יו"ט שבועות ביום ו' ושב"ק, אולם באר"י כבר קראו אז פרשת נשא, ובחו"ל בשב"ק שלאחריה קורין פרשת נשא, ובאר"י קורין בהעלותך, ועל זה היתה הנידון בבני ארץ ישראל השוהים בשבתות אלו בחוץ לארץ:

האדמו"ר מסאסוב: כ'האב געוואלט מברר זיין - כ'בין דאך יעצט דאהי פון ארץ ישראל - וואס טוט מען וועגן ליינען די סדרה.

רבינו: עס איז דא מיט וועמען צו מאכן א מנין?

האדמו"ר מסאסוב: דאס וויל איך טאקע מברר זיין, ווייל מיר איז אויסגעקומען אז ס'קען זיין אז מ'טאר נישט ליינען.

רבינו: פרשת בהעלותך, פארוואס?

האדמו"ר מסאסוב: ס'איז מיר אויך א פלא, טאמער ס'איז דא א שולחן ערוך הרב וואלט איך געוואלט ווייטן אינעווייניג.

רבינו ציוה להביא שו"ע הרב, והראה האדמו"ר מסאסוב לרבינו בסי' רפ"ה ס"ה שכ' וז"ל: חייב להשלים פרשיותיו עם הציבור שלא יקרא בשבוע זה פרשת שבוע אחר

רבינו: כ'האב געהערט אז ווען דער פעטער ז"ל (מרן רבינו בעל דברי יואל) איז געפארן קיין ארץ ישראל שנת תשי"ב האט מען געליינט די סדרה פון חוץ לארץ שבת צופרי פאר"ן דאוונען, כך שמעתי.

דער טאטע ז"ל (מרן רבינו בעל ברך משה) האט אויך אזוי געטוהן אמאל ווען ער איז געווען אין ארץ ישראל, מ'האט געליינט אינדערפרי פאר"ן דאוונען די חוץ לארץ'דיגע קריאה.

האדמו"ר מסאסוב: די גמרא (ברכות ח.) זאגט דאך, לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום, זאגט די גמרא ובלבד שלא יקדים ושלא יאחר, וואס איז טייטש 'ישלים'?. אין שלטי הגיבורים זאגט ער דעם לשון 'ובלבד שלא יקדים ולא יאחר לקרותם בתחילת השנה וכו' אלא כל פרשה ופרשה קורא בשבת שלה'.

און עס קען זיין אז פון דארט האט דער שולחן ערוך הרב געמוסען דאס לשון 'שלא יקרא בשבוע זה פרשה של שבוע שלאחריו', לויט דעם טאר מען דאך נישט ליינען פון א אנדערע פרשה.

רבינו: די כוונה איז אז א מענטש וואס וועט האבן צייט וועט אפליינען גאנץ חומש בראשית, דאס טאר מען נישט.

האדמו"ר מסאסוב: אבער פון לשון איז אויך משמע אז מ'מעג נאר 'בשבת שלה'.

רבינו: ביי איהם איז אבער דאס זיין שבת, איבערהויפט אז מ'האט א אייגענעם ציבור... כ'זעה אז די וועלט טוהט אזוי, מ'פארלאזט זיך אז אויב מ'האט א אייגענעם ציבור וואס האלט נאך ביי יענע סדרה, וועט דאס געוועכנט א ציבור.

שלא יקדים ושלא יאחר מיינט מען אז אויב איינער איז אויף וועקאציע טראכט ער ביי זיך די וואך האב איך פריי וועל איך אפאר סדרות אפליינען... דאס נישט.

האדמו"ר מסאסוב: איז בעסער אז מ'זאל מאכן א מנין און מ'זאל ליינען?

רבינו: יא, אויב ס'איז דא א מנין פון בני ארץ ישראל אין חוץ לארץ.

א' הנוכחים: ווען דער רבי (מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל) איז געווען אין בני ברק האט מען געמאכט א מנין צופרי, נישט אין גרויסן ביהמ"ד וואו מ'דאוונט שבת, נאר אינדערויסן, צום ליינען פאר"ן דאוונען, און עס איז געווען א מודעה ערב שבת אין ביהמ"ד און ביי די מקוה וואו מ'האט מפרסם געווען אז אלע בני חוץ לארץ זאלן וויסן דערפון.

רבינו: אז א בן חוץ לארץ פארט קיין ארץ ישראל, און מ'האט דאך מתקן געווען אויף יעדע וואך זיין סדרה, האט ער דאך אויף זיך א חוב צו ליינען זיין סדרה.

האדמו"ר מסאסוב: אבער ס'גייט דאך נאכ'ן ציבור (עיין בשער אפרים שער ז' שמאריך לבאר שעפ"י הסכמות רוב האחרונים חיוב הקריאה הוא על הציבור).

רבינו: דאס האב איך געזאגט אז מ'האט א אייגענעם ציבור איז גוט, מ'פירט זיך דאך אזוי. דאס יאר שבועות האבן אלע ארץ ישראל'דיגע געסט געליינט דאהי די סדרה פרשת נשא.

אין מגן אברהם (סי' קל"ד סעי' ה') איז דא א שאלה ווען מ'האט נישט געליינט פרשת ויחי, דעמאלטס טאר מען דאס נישט ליינען ביי פרשת שמות, און דער פרי חדש און נאך פוסקים קריגן אויף איהם להלכה אז מ'מעג משלים זיין ביי צוויי חומשים אויבעט.

בנו הרב חנני' יו"ט ליפא שליט"א: כ'האב היינט געזעהן אין שולחן ערוך (או"ח סי' קל"ה ס"ב), אז מ'מעג ליינען צוויי פרשיות און נישט דריי, דער משנה ברורה (סק"ו) ברענגט אראפ אז אויב מ'האט זיך געשלאגן און מ'האט נישט געליינט די קריאה פון די וואך, דארף מען די אנדערע וואך משלים זיין, זאגט ער דארט אז דריי פרשיות טאר מען נישט משלים זיין פון פריער, אבער צוויי יא.

רבינו: רבי שלמה קלוגער ברענגט אזא שאלה (הגהות חכמת שלמה שם) לגבי פרשת פנחס, און שפעטער איז געגאנגען מטות מסעי, צי מ'קען משלים זיין, ער זאגט טאקע אז נישט.

האדמו"ר מסאסוב: ס'איז געווען א מעשה אין בעלז בי רבי ישכר דוב, אז מ'האט א טעות געהאט און מ'האט געליינט א אנדערע סדרה.

רבינו: אזוי, ביים בעלזער רב איז געווען א טעות?

בעל אכסניא: וועז מ׳דאוועגט דא ווי אזוי פירט מען זיך לגבי ׳ותן טל ומטר׳ אוז ׳ותן ברכה׳?.

רבינו: פארן עמוד קען מען נישט דאוועגען דעמאלטס.

א׳ הנוכחים: אבער שטילערהייט פאר זיך קען מען יא זאגן אזוי ווי מ׳זאגט אין ארץ ישראל.

רבינו: יא, ס׳איז מיר שוין אויך אויסגעקומען צו זיין אין ארץ ישראל, ס׳איז געווען אין אנהייב כסלו, אין יענע וואכן, האב איך נישט געוואלט דאוועגען פארן עמוד, ס׳איז געווען פרייטאג אוז כ׳האב נישט געוואלט דאוועגען פארן עמוד ביי מנחה.[10]

האדמו״ר מסאסוב: יא, אוז שבת ביי מנחה האט מען עס משלים געווען.

הרחי״ל: אפשר קען מען ליינען ביי מנחה די גאנצע סדרה?

רבינו: דאס האב איך שוין געהערט אז מ׳האט געמאכט אזוי, וועז מ׳האט געליינט ביי מנחה האט מען אפגעליינט די גאנצע סדרה. דאס איז וועז איינער פארט קיין ארץ ישראל, אוז ס׳קומט איהם אויס אז ער וועט נישט האבן דארטן קיין מנין צו ליינען, האט מען ביי שלישי ביי מנחה געליינט די גאנצע סדרה. אבער למעשה ווייס איך פון דעם וואס כ׳האב פריער דערמאנט אז מ׳האט געליינט שבת צופרי פארן דאוועגען.

10 ונעתיק כאן בענין זה מתוך שיחות קודש של כ״ק מרן רבינו שליט״א עם כ״ק אדמו״ר ממשכנות הרועים שליט״א מוצש״ק פרשת לך לך תשע״ז לפ״ק:

האדמו״ר ממשכנות הרועים: ווי אזוי פסק׳נט מען וועגן טל ומטר, כ׳האב נאכנישט אנגעהויבן (שבא״י מתחילין לומר בו׳ חשון ובחו״ל ס׳ יום אחרי תקופת תשרי).

רבינו: אה, מ׳איז אוועק געפארן פריער (לפני ז׳ חשון) ס׳איז א גרויסע מחלוקה אין דעם, דער ברכי יוסף (סימן קי״ז סק״ח) רעדט פון דעם, ער האט א שמועס באריכות.

האדמו״ר ממשכנות הרועים: ס׳איז א מחלוקת דארטן, דער פרי חדש זאגט מ׳זאל יא זאגן, און אנדערע קריגן.

מוה״ר שמואל הכהן פריעדמאן הי״ו: דער חיד״א אליינס [שחיבר ספר ברכי יוסף] איז דאך אסאך ארום געפארן (וכתב את סדר נסיעותיו ברחבי השולם עלי ספר ׳מעגל טוב׳).

רבינו: אנדערע זאגן מ׳זאל זאגן ביי שומע תפילה.

האדמו״ר ממשכנות הרועים: ס׳איז מיר איינגעפאלן אפשר זאל מען דארפן זאגן ׳ותן טל ומטר בארץ ישראל׳, ווייל דא טויג עס דאך נישט. כ׳האב שוין אנגעהויבן אפאר טעג צו זאגן אזוי פאר כי אתה שומע, כ׳מיין אז ס׳איז גוט אזוי, ווייל ביי שומע תפילה קען מען מזכיר זיין וואס מ׳וויל.

ס׳איז דא א וואכט פונעם פעטער ז״ל, ער האט אמאל געזאגט אזוי, ער האט עס געזאגט אויף שמיני עצרת דא, וועז מ׳ליינט דא ׳עשר תעשר׳ דעמאלטס ליינט מען אין ארץ ישראל ׳וזאת הברכה׳.

אדמו״ר מקהל חסידי ירושלים: אז מ׳איז מקיים אין חוץ לארץ דעם ׳עשר תעשר׳ איז דא א ברכה אין ארץ ישראל. אזוי שטייט דאך טאקע ׳ובחנוני נא בזאת, והריקותי לכם ברכה עד בלי די׳.

שמיני עצרת ליינט מען דאך אלעמאל ׳עשר תעשר׳...

א׳ ממלוויו: ברוך ה׳ פון די קהילה אין לאנדאן, ר׳ אשר זעליג לעוו (ראה״ק דקהלתינו בלאנדאן), ער העלפט שטארק אונזער קהילה, ער האט געבויעט א ביהמ״ד א היכל התורה היכל ישעי׳ זאב (לע״נ אביו חיקר מוה״ר ישעי׳ זאב לעוו ז״ל ראה״ק דקהלתינו בלאנדאן רבות בשנים).

רבינו: אזוי?! כ׳האב הנאה, ער איז זייער א וואויילער איד, א נדיב לב.

ער האט אין לאנדאן אויך אויפגעשטעלט אין ביהמ״ד א היכל התורה (היכל ישעי׳ זאב).

ונפרד רבינו ממנו בברכה: דער אויבערשטער זאל העלפן הצלחה רבה, די מוסדות זאל שטארק מצליח זיין אין אלע ענינים.

אדמו״ר מקהל חסידי ירושלים: אמן, והמברך יתברך בכל טוב סלה שטענדיג.

רבינו: א גוט שבת.

וליווהו רבינו ונפרדו לשלום

רבינו: וועז כ׳בין געווען אין ארץ ישראל האב איך נישט געזאגט – מיט אפאר יאר צוריק בין איך געווען אין ארץ ישראל, דארט האט מען שוין געזאגט, אוז דא האט מען נאכנישט געזאגט – אוז כ׳האב נישט געזאגט אזוי ווי די בני חוץ לארץ, אוז פארן עמוד האב איך אויך נישט געוואלט דאוועגען, איינמאל וועז כ׳בין געווען אוז כ׳האב יא געדארפט דאוועגען פארן עמוד, כ׳האב זיך נישט געקענט ארויס דרייען (בחורף שנת תשס״ו בהיותו בתוך שנת האבילות ע״פ מרן רבינו ז״ל), **האב איך ביי די הויבע שמונה עשרה יא געזאגט, ביי די שטילע נישט, אוז ביי די הויבע יא, א שליח ציבור איז מויצא די דארטיגע אידן.**

די וועלט זאגט אז די ארץ ישראל׳דיגע אידן זאגן אין חוץ לארץ, בפרט אז מ׳האט שוין אנגעהויבן צו זאגן, די משפחה איז דאך געבליבן אין ארץ ישראל, אזוי זאגט די וועלט.

וועד קרן הבנין

בית חינוך לבנות

שע"י מוסדות יטב לב ד'סאטמאר בני ברק

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

ישמח משה"ה במתנת חלקו

באותות הוקרה וחיבה, נשגר ברכה מרובה, אל מעלת כבוד ידידינו ומכובדינו האי גברא יקירא, רודף צדקה וחסד תדירא, ידיד נאמן ותומך נלהב לטובת מוסדותינו המעטירה, טוב ומטיב לכל מבקש ברוח נדיבה וכנהודא נפישא, ובמיוחד הוזיל זהב מכיסו להרחבת גבולי הקדושה בתוככי מוסדותינו הקדושה, בבנין בית חינוך לבנות במידה גדושה, שמו הטוב משבחים ומהללים, לתודה ולתעודה מרבה פעלים, איש חמודות רב תבונים, מקבל את כל אדם בסבר פנים, ה"ה

הרבני הנגיד הנעלה הנכבד, עושה ומעשה צדקה וחסד

מו"ה פינחס משה לאנדא הי"ו

מגדולי התומכים למען הקמת הבית הגדול

להינוך הבנות פה בני ברק יצ"ו

שהשמחה במעונו, רוממות קל בגדונו

שמחת נישואי בתו למז"ט ובשעטו"מ

עב"ג החתן החשוב המופלג בתורה ובידאה, שמו הטוב נודה לתפארה

כמר **צבי מיטטעלמאן** ני"ו

בן ידידינו הנכבד והמפואר, מוכתר בכל תואר

מוה"ר **יעקב יודא מיטטעלמאן** הי"ו

אב"י בוויליאמסבורג יע"א

ושגודה ברכותינו, ותערב לפני ה' עתירתינו, שתזכה לראות רב תענוג ונחת, תודה וגדולה במקום אחת, ויהא רעוא מן קדם רבון עלם ועלמיא, שתשרה שכינה בכל מעשי ידיו ברב סייעתא דשמיא, ויוכל להמשיך בפעליו הברוכים בהרחבת גבולי הקדושה, מתוך בריות גופא ונהורא נפישא, אודך ימים ושנות חיים בטוב ובנעימים, ואך טוב וחסד ירדפוהו כל הימים, אכי"ר.

כ"ד ידידיו מוקיריו השמחים בשמחתו

ומברכים ברגשי הודאה והערכה לעומתו

וועד קרן הבנין

להקמת הבית הגדול לחינוך הבנות

שע"י מוסדות יטב לב ד'סאטמאר בני ברק

דברות קודש

מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

עריכת שלחן הטהור בנעילת חג השבועות העעל"ט
במעמד רבבות אלפי ישראל
בבית המדרש הגדול בקרית יואל יע"א

מיר געפינען אין די פרשה פון מתן תורה, 'כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל', זאגט רש"י, 'כה תאמר לבית יעקב, בלשון הזה כסדר הזה', און רש"י מאכט א חילוק, פאר פשוטי עם זאל ער זאגן בלשון רכה, און פאר די בני עליה זאל ער זאגן דברים קשין כגידין. דארף מען צו פארשטיין, פארוואס האט ער צוטיילט, וואס איז דער חילוק, פאר די פשוטי עם א לשון רכה און פאר די אנדערע קשין כגידין.

קען זיין אזוי, עס איז ידוע אז ס'איז געווען א גרויסע מחלוקה צווישן די גרויסע הייליגע רבי'ס, דער קאזניצער מגיד מיטן רבי'ן פון לובלין, אינעם דרך פון די השפעה פאר אידישע קינדער, דער קאזניצער מגיד האט געהאלטן אז מ'דארף בעטן אז דער אויבערשטער זאל משפיע זיין השפעות רוחניות פאר אידישע קינדער, און אז אידן וועלן זיין מתוקן, עס וועט זיין אלעס אויפן בעסטן אופן ברוחניות, וועט נשפע ווערן גשמיות אויך, קודם - זאגט ער – דארף מען זעהן משפיע צו זיין רוחניות, און נאכדעם וועט נשפע ווערן גשמיות. און דער רבי פון לובלין האט געזאגט אנדערש, דער רבי פון לובלין האט געזאגט, מ'דארף זעהן אז דער אויבערשטער זאל משפיע זיין פאר אידישע קינדער גשמיות, אידן זאלן האבן הרחבת הדעת, אידן זאלן האבן פרנסה, מ'זאל זיין געזונט, דעמאלטס וועט נאכקומען און ס'וועט זיין רוחניות, דעמאלטס וועלן אידן זיין ערליך, מ'וועט לערנען און מ'וועט דאוונענען מ'וועט טוהן מצוות און מעשים טובים, אזא מחלוקת איז געווען צווישן די גרויסע הייליגע רבי'ס.

מיר געפינען אז יעקב אבינו האט געזאגט, 'אם יהיה אלקים עמדי ושמרני בדרך הזה אשר אנכי הולך', יעקב אבינו האט געזאגט אזוי, 'ונתן לי לחם לאכול ובגד ללבוש, ושבתי בשלום אל בית אבי, והיה ה' לי לאלקים', וועז יעקב אבינו האט מתפלל געווען האט ער קודם געבעטן 'לחם לאכול ובגד ללבוש', און נאכדעם האט ער געזאגט 'והיה ה' לי לאלקים', זעהט מען אז יעקב אבינו האט נוטה געווען, ער האט מכריע געווען אזוי ווי דער רבי פון לובלין. דער רבי פון לובלין האט דאך געטראגן טאע דעם נאמען פון יעקב אבינו, און ער האט געזאגט אז דער אויבערשטער זאל קודם משפיע זיין גשמיות, און נאכדעם וועט זיין רוחניות.

אין די ספרים שטייט אז ס'איז דא א גרויסע מחלוקת אין די גמרא די בית שמאי אין די בית הלל אין מסכת חגיגה דף י"ב, וועלכע ס'איז באשאפן געווארן קודם, די הימל צו די ערד, בית שמאי זאגן 'שמים נבראו

תחילה', קודם איז באשאפן געווארן די הימל, און בית הלל זאגן 'ארץ נברא תחילה', די ערד איז קודם באשאפן געווארן, די בית שמאי ברענגען א ראיה ווייל ס'שטייט 'בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ', ס'שטייט קודם שמים פאר ארץ, און די בית הלל ברענגען א צווייטן פסוק וואס עס שטייט 'ביום עשות ה' אלקים ארץ ושמים', זעהן מיר אז קודם איז באשאפן געווארן די ערד און נאכדעם די הימל. אין די מחלוקה פון די גרויסע רבי'ם אין דעם קריגן זיך די בית שמאי און די בית הלל, די בית שמאי זאגן 'שמים נבראו תחילה', מ'דארף קודם מתפלל זיין אז ס'זאל נשפע ווערן הימל'ישע זאכן, תורה עבודה מצוות ומעשים טובים, אידן זאלן לערנען, דאס איז קודם, און די בית הלל זאגן ניין, 'ארץ נברא תחילה', קודם דארף מען זעהן אז אידן זאלן זיין געזונט, אידן זאלן האבן פרנסה, זיי זאלן האבן אלע גוטע ענינים, און נאכדעם וועט קומען די הימל'ישע ענינים, אזוי טייטשט מען די מחלוקה פון די בית שמאי און די בית הלל.

מיט דעם האב איך געזאגט אמאל, אידן זאגן שבת אין די זמירות פון שבת קודש, 'צמאה נפשי אל ה' ימלא שובע אסמי', אז דער אויבערשטער זאל ממלא זיין שובע אסמי, אלעס וואס איך דארף האבן, 'אל ההרים אשא עיני', אל תיקרי ההרים אלא ההורים, אז איך קוק וואס יעקב אבינו האט מתפלל געווען, זעה איך 'כהלל ולא כשמאי', אזוי ווי הלל אז ס'איז ארץ נברא תחילה, קודם דארף מען מתפלל זיין ס'זאל נשפע ווערן גשמיות, און נאכדעם וועט נשפע ווערן רוחניות.

כ'האב אזוי אינזין געהאט, די גרויסע רבי'ם זענען מחולק אין אזא מחלוקה, דער הייליגער קאזניצער מגיד מיטן הייליגן רבי'ן פון לובלין, צוויי גרויסע רבי'ם, ווער קען מכריע זיין אין אזא שווערע מחלוקה, צווישן אזעלכע גרויסע הייליגע רבי'ם, האב איך געזאגט אז אלו ואלו דברי אלקים חיים, ס'איז ביידע אמת, פאר פשוטי עם דארף מען קודם משפיע זיין גשמיות און נאכדעם רוחניות, די וועלן אנדערש נישט פארשטיין, די פשוטי עם דארפן קודם באקומען גשמיות און נאכדעם באקומען רוחניות, די בני עליה פאר זיי קען מען זאגן אז קודם זאלן זיי באקומען רוחניות און נאכדעם וועט קומען גשמיות.

שטייט אין אמרי נועם, עצר"ת איז בגימטריא קמ"ח תור"ה, דער יו"ט שבועות ווערט דאך אנגערופן 'עצרת', דאס איז בגימטריא 'קמח' מיט 'תורה', דאס איז גשמיות מיט רוחניות, אין עצרת יו"ט שבועות דער טאג פון קבלת התורה, דעמאלטס קומט אראפ פאר אידישע קינדער גרויסע השפעות, עס עפענט זיך אויף די ארובות השמים און עס קומט אראפ גרויסע השפעה, עס קומט אראפ א גרויסע שפע פון קמח, דאס איז פרנסה גשמיות, און א גרויסע השפעה פון רוחניות, תורה קומט אראפ. גייט עס דאך אריין אין די מחלוקה.

האט דער אויבערשטער געזאגט פאר משה רבינו 'כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל', האט ער געזאגט פאר בית יעקב זאל ער זאגן דברים רכים, פאר די בית יעקב פאר די פשוטי עם זיי זאל ער זאגן קודם גשמיות, שבועות קומט אראפ א גרויסע שפע פון פרנסה געזונט מיט הרחבת הדעת און אלעס וואס א איד דארף צו האבן, אלע צרכי הגוף אלעס וואס עס פעלט זיך אויס, און נאכדעם ווען די אידן וועלן האבן פרנסה וועט זיין רוחניות, און פאר די בני עליה איז פארקערט, דערפאר פאר די פשוטי עם איז דאס לשון רכה, און פאר די בני עליה איז עס דברים קשים כגידין, ס'איז אביסל שווערליך, קודם דארף צו זיין רוחניות און נאכדעם וועט זיין גשמיות.

דאס איז כלשון הזה כסדר הזה, אויף ביידע, ביידע דרכים זענען גערעכטע דרכים, גערעכט איז דער הייליגער קאזניצער מגיד, און גערעכט איז דער רבי פון לובלין, נאר עס וועגדט זיך פאר וועמען, פאר די דארף זיין אזוי, און פאר די דארף זיין אזוי.

שטיי מיר יעצט אום יו"ט שבועות, אונז האב מיר יעצט א סיום פון מסכת כתובות, און א התחלה פון מסכת נדרים, וואס באמת ביידע האבן זיי א שייכות צום יו"ט שבועות, מסכת כתובות פארשטייט יעדער, פריער האבן מיר געליינט די כתובה צווישן די אידישע קינדער און הקב"ה, און דארט איז דא די התחייבות פון הקב"ה וואס הקב"ה האט זיך מתחייב געווען געווען די חיובי כתובה פון א בעל לאשה, און אז מ'האט אדורך געלערנט מסכת כתובות וויסט מען אז ס'איז דא א חיוב פון 'מזוני', א בעל איז מחויב צו געבן מזונות, וויפיל דארף א בעל געבן

מזונות? לויטן יכולת פונעם בעל, לויט וויפיל ער איז וועדר אזויפיל דארף ער צו געבן, נו דער היילִיגער באשעפער האט געגוג פאר יעדן איינעם צו געבן פאר גאנץ כלל ישראל בהרחבה גדולה, ער האט בהרחבה גדולה פאר יעדן איינעם צו געבן וויפיל מ׳דארף.

און פון די חיובי כתובה פון א בעל לאשה איז דא ׳לרפאותה׳, א בעל איז מחויב אויסצוהיילן, אז דאס ווייב איז נישט געזונט איז דער בעל מחויב צו זארגן אז דאס ווייב זאל זיין געזונט, אין מסכת כתובות האט מען דאס געלערנט אז דער אויבערשטער איז מחויב, ס׳איז א חיוב פון הקב״ה צו היילן אלע אידישע קינדער, וואו ס׳איז דא חולי ישראל און ס׳איז נעבעך דא אסאך, אלע אידישע קינדער מ׳דארף זעהן אז אידן זאלן בלייבן געזונט, די וואס זענען געזונט זאלן טאקע זיין געזונט, און די וואס זענען נישט געזונט דארף דער אויבערשטער העלפן, דער אויבערשטער איז דאך דער בורא רפואות, ער קען יעדן איינעם אויסהיילן, ס׳איז נישטא ביי אים קיין מאנגל אין רפואות, יעדער קען אויסגעהיילט ווערן, אזוי ווי ס׳איז געווען טאקע ביי מתן תורה, דעמאלטס איז דאך געווען נתרפאו כל החולים, נתרפאו כל המומין, דער אויבערשטער האט אויסגעהיילט אלעס, יעדער איז געזונט געווארן, דאס איז פון די חיובי כתובה.

> *איך וויל ארויס ברענגען מיינע רגשי הלב פונעם יו״ט שבועות, וואו עס זענען זיך צוזאם געקומען א גרויסער ציבור לערנען היינט אינדערפרי, פאר ווען מ׳האט געזאגט ברוך שלא עשני גוי, האבן זיך אידן אראפ געזעצט לערנען, און נאכ׳ן לערנען קומען מען זאגן דעם ברוך שלא עשני גוי, עס זאגט זיך אנדערש די ברכה, עס זענען זיך צוזאם געקומען אזא גרויסער ציבור קיעה״ר, ס׳איז געווען נישט נאר דא אין דעם בידמ״ד דא, נאר אין אנדערע בתי מדרשים דא אין שטאט איז אויך געווען.*

און פון די חיובי כתובה איז ׳פרקונה׳, אם תשתבאי אפרקינך (כתובות נא.), א געפאנגענעם דארף דער אויבערשטער אויסלייזן, ממילא איז מחויב דער אויבערשטער אויסצולייזן אידישע קינדער פון גלות, אזוי איז מען זיך מחייב אין די כתובה. נו איז א שייכות אז מ׳האט געענדיגט מסכת כתובות אין יו״ט שבועות, דארט זעהט מען די אלע חיובי כתובה וואס דער אויבערשטער איז מחויב פאר די אידישע קינדער.

מ׳הייבט יעצט אן מסכת נדרים, אויך מסכת נדרים האט א גרויסער שייכות צו יו״ט שבועות, די גמרא זאגט אין מס׳ שבת, אז מתן תורה איז געווען בכפיה, ויתיצבו בתחתית ההר, אז ס׳איז געווען א כפיית הר, לכאורה איז דאך דאס א מודעה, איז דא א וואָרט פון כתב סופר פרשת יתרו, ער זאגט אז ס׳איז נישט קיין מודעה, זאגט ער, וועַן די אידן האבן געזאגט נעשה ונשמע, איז עס אריין געגאנגען ווי א נדר לדבר מצוה, און אז ס׳איז געווען א נדר, איז שוין דא אן התחייבות, און אז ס׳איז דא אן התחייבות מעג שוין זיין כפיה, ווייל אויב ס׳איז דא אן התחייבות זאגט תוס׳ איז מען כופה על פי שורת הדין, במילא איז דער כפיית הר על פי שורת הדין.

און אז מ׳שטייט אום יו״ט שבועות וועַן ס׳איז געווען מתן תורה בכפיה, אבער אז מ׳האט געזאגט נעשה ונשמע האט עס א דין נדר, במילא איז ער חייב. אזוי האט עס א שייכות, מסכת כתובות און מסכת נדרים וואס מיר הייבן אן צו לערנען אי״ה, האבן בידע א גרויסן שייכות יעצט צום יו״ט שבועות.

אין סוף פון מסכת כתובות, אין די לעצטע בלאט פון מסכת כתובות, רעדט די גמרא שטארק פון שבח פון פירות ארץ ישראל, וואס ארץ ישראל איז קלה לבשל פירותיה, אזוי ברענגט די גמרא, עס וועַרט שנעל געצייטיגט די פירות, דאס איז די גמרא דארט. איז דא א גמרא אין מסכת בבא בתרא, ס׳איז נישט אויפן פלאץ, אבער דער עין יעקב ברענגט דאס אבער יא צו, ס׳איז א גמרא אין מסכת בבא בתרא דף קמ״ו, דארט זאגט די גמרא אזוי, אמר רבי יהודה אמר רב, מעשה באדם אחד, ס׳איז געווען א מעשה פון א מענטש, ששיגר לבית חמיו, ער האט געשיקט צום שווער, כלה מתנות מיינט דאס, האט ער געשיקט יין חדש ושמן חדש בעצרת, אום יו״ט שבועות האט ער געשיקט כלה מתנות, יין חדש, דאס

הייסט ס׳איז שוין געווען נייע תבואה, איז שוין געווען נייע ווײן, און נייע אויל, אלעס איז שוין געווען בעצרת, און די גמרא זאגט, קא משמע לן שבחה של ארץ ישראל אז ס׳איז קלה לבשל פירותיה, און מ׳זעהט אז שבועות איז שוין געווען נייע ווײן און אויל.

האב איך געקלערט אזוי לענינינו, די גמרא פארציילט אונז אזא מעשה, איינער האט געשיקט אום יו״ט שבועות, די גמרא זאגט אז ס׳איז געווען שבחה דארץ ישראל, פארוואס פארציילט אונז די גמרא אז ס׳איז געווען שבועות, למאי נפקא מינה ווען ס׳איז געווען, און אז ס׳איז געווען אין א וואכנדיגן טאג ווען ער האט געשיקט איז א חילוק?. נאר עתידין בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל שיקבעו בארץ ישראל, זאגט דער מהרש״א אז די בתי כנסיות ובתי מדרשות שבבבל האבן שוין א דין ווי ארץ ישראל. אז מ׳הייבט אן צו לערנען א נייע מסכת אום יו״ט שבועות, אזוי ווי דער סדר איז יעצט האט מען אנגעהויבן צו לערנען מסכת נדרים אום יו״ט שבועות, מ׳שיקט פארן הייליגן באשעפער נייע פירות, שמן חדש און יין חדש, יין איז דאך א רמז אויף תורה, שמן איז דאך א רמז אויף חכמה, אויף חכמת התורה, בעצרת שיקט מען פארן הייליגן באשעפער, יין חדש ושמן חדש.

מ׳האט געלערנט דא אויבן אין ביהמ״ד, און מ׳האט געלערנט אונטן אויך, פיקודי ה׳ ישרים איז דאך משמחי לב, ס׳איז געווען עליוני״ם ששו ותחתוני״ם עלזו, ס׳איז געווען אזוי מ׳האט דאס געזעהן, מ׳האט געלערנט דא אויבן עליונים ששו, און ותחתונים עלזו, מ׳האט געלערנט בקבלת תורה, אידן זענען געזעצן און מ׳האט עוסק געווען בתורה, ס׳איז א נחת רוח פארן הייליגן באשעפער, דער אויבערשטער האט צוגעקוקט און געזעהן די תורה וואס מ׳האט געגעבן ביים בארג סיני דאס איז דריי טויזענט יאר צוריק האט אזא חשיבות.

אדער קען זיין שמן חדש, אז מ׳זאגט נעשה ונשמ״ע, און בכל יום יהיה בעיניך כחדשים, מ׳איז זיך מקבל און מ׳זאגט נעשה ונשמע, מ׳איז זיך מקבל אויף זיך די תורה, צו לערנען תורה ווי א נייע זאך, ווי א פרישע זאך, מיט אן התחדשות, דאס איז יין חדש און שמן חדש וואס מ׳שיקט פארן הייליגן באשעפער.

איך וויל ארויס ברענגען מיינע רגשי הלב פונעם יו״ט שבועות, וואו עס זענען זיך צוזאם געקומען א גרויסער ציבור לערנען היינט אינדערפרי, פאר וועלן מ׳האט געזאגט ברוך שלא עשני גוי, האבן זיך אידן אראפ געזעצט לערנען, און נאכ׳ן לערנען קען מען זאגן דעם ברוך שלא עשני גוי, עס זאגט זיך אנדערש די ברכה, עס זענען זיך צוזאם געקומען אזא גרויסער ציבור קיעה״ר, ס׳איז געווען נישט נאר דא אין דעם ביהמ״ד דא, נאר אין אנדערע בתי מדרשים דא אין שטאט איז אויך געווען.

נאר כ׳האב געקלערט אויף דעם ביהמ״ד דא, מ׳האט געלערנט דא אויבן אין ביהמ״ד, און מ׳האט געלערנט אונטן אויך, פיקודי ה׳ ישרים איז דאך משמחי לב, ס׳איז געווען עליוני״ם ששו ותחתוני״ם עלזו, ס׳איז געווען אזוי מ׳האט דאס געזעהן, מ׳האט געלערנט דא אויבן עליונים ששו, און ותחתונים עלזו, מ׳האט געלערנט בקבלת תורה, אידן זענען געזעצן און מ׳האט עוסק געווען בתורה, ס׳איז א נחת רוח פארן הייליגן באשעפער, דער אויבערשטער האט צוגעקוקט און געזעהן די תורה וואס מ׳האט געגעבן ביים בארג סיני דאס איז דריי טויזענט יאר צוריק האט אזא חשיבות.

דער מדרש תנחומא זאגט, וואס איז געווען די כפיית הר, די כפיית הר איז געווען אויף תורה שבעל פה, דאס איז געווען בכפיה, תורה שבכתב האט מען מקבל געווען, די כפיה איז געווען אויף תורה שבעל פה. אידן האבן זיך מקבל געווען, מ׳איז געזיצן און געלערנט, מ׳האט געלערנט די תורה שבעל פה, מ׳האט געוויזן פארן הייליגן באשעפער אז די תורה איז אונז נישט בכפיה, די תורה איז אונז צום הארצן, ס׳איז נאנט און געבינדן צו אונזער הארץ, ס׳איז געווען אשרי עין ראתה כל אלה וואו עס זענען געזיצן זקנים עם נערים, עס זענען געזיצן דורות פון אלטע אידן,

עלטערע אידן לאורך ימים ושנים טובים, דורות פון זיידעס מיט קינדער און מיט אייניקלעך, אפילו אינגע קינדער זענען געזיצן און עוסק געווען בתורה.

אשרי עין ראתה כל אלה, וואויל איז ענק, אשריכם ישראל כ׳וויל זאגן פאר אידן וואויל איז ענק, דער יו״ט שבועות וווייזט דאס, וואס איז דער יו״ט שבועות? דער יו״ט שבועות איז א יו״ט פון קבלת התורה, דער יו״ט שבועות איז נעשה ונשמע, אידן זענען זיך מקבל אז מ׳גייט עוסק זיין בתורה, מ׳האט געזאגט פארן הייליגן באשעפער נעשה ונשמע, כ׳האב געזאגט (בדרשת ליל שב״ק לפני קבלת שב״ק) מ׳האט געגעבן פארן אויבערשטן אן איינגאבע, מ׳האט געווייזן אונז האבן מיר געלערנט, יעצט האפט מען צום אויבערשטן אז דער אויבערשטער וועט באצאלן, ער וועט געבן גלייך אן איינגאבע, ער וועט געבן פאר אידישע קינדער אז ס׳זאל אראפ קומען אלע השפעות, ארץ ישראל איז קלה לבשל פירותיה, ס׳איז ווערט שנעל געצייטיגט, שנעל זעהט מען די פירות, אז מ׳איז געזיצן יו״ט שבועות און געלערנט, דאס איז פירות ארץ ישראל, ס׳איז קלה לבשל פירותיה, דער אויבערשטער וועט העלפן מ׳וועט שנעל זעהן די פירות, און מ׳וועט נהנה זיין פון די פירות.

אשרי עין ראתה כל אלה, וואויל איז ענק, אשריכם ישראל כ׳וויל זאגן פאר אידן וואויל איז ענק, דער יו״ט שבועות וווייזט דאס, וואס איז דער יו״ט שבועות? דער יו״ט שבועות איז א יו״ט פון קבלת התורה, דער יו״ט שבועות איז נעשה ונשמע, אידן זענען זיך מקבל אז מ׳גייט עוסק זיין בתורה, מ׳האט געזאגט פארן הייליגן באשעפער נעשה ונשמע, כ׳האב געזאגט (בדרשת ליל שב״ק לפני קבלת שב״ק) מ׳האט געגעבן פארן אויבערשטן אן איינגאבע, מ׳האט געווייזן אונז האבן מיר געלערנט, יעצט האפט מען צום אויבערשטן אז דער אויבערשטער וועט באצאלן, ער וועט געבן גלייך אן איינגאבע, ער וועט געבן פאר אידישע קינדער אז ס׳זאל אראפ קומען אלע השפעות

דער אויבערשטער וועט העלפן מיר זאלן אלע זיין געזונט, עס זאל זיין א געזונטן זומער, דער אויבערשטער זאל העלפן ס׳זאל אראפ קומען השפעות טובות אזוי ווי מ׳האט געזאגט, אז ס׳קומט אראפ וואס עצר״ת איז בגימטריא, קמ״ח און תור״ה, דער אויבערשטער זאל העלפן עס קומט אראפ פון דעם יו״ט שבועות גרויסע השפעות קמח מיט תורה, ביידע צוזאמען קומט אראפ, ס׳וועט זיין אידן וואס וועלן זוכה זיין ווי דער קאזניצער מגיד, און ס׳וועט זיין אידן וואס וועלן זוכה זיין אזוי ווי דער רבי פון לובלין, אבער על כל פנים יעדער וועט זוכה זיין צו ביידע השפעות, דער אויבערשטער זאל העלפן אלע זאלן זיין געזונט, און מ׳זאל האבן פרנסה בהרחבה גדולה מיט אלעם גוטן, אלע אידן זאלן געהאלפן ווערן מיט כל מילי דמיטב, בעצרת בעינן נמי לכם, לכם מיינט מען לכל צרכיכם, אלעס וואס אידן דארפן צו האבן, יעדער איד וואס ער דארף.

דער אויבערשטער זאל העלפן מ׳זאל קענען דינען דעם באשפער מיט הרחבת הדעת, מ׳זאל עוסק זיין בתורה, מיט א קביעות עתים לתורה, לערנען און דאוונען מיט אן התלהבות, מרבה צו זיין בצדקה וחסד, מדקדק זיין אויף ענינ קדושה מיט צניעות, מ׳זאל האבן אן אפגעהיטענעם זוממער, דער אויבערשטער זאל העלפן מ׳זאל האבן אפגעהיטענע אויגן מיט ריינע מחשבות, מ׳זאל זיך קענען מתנזר זיין פון די כלים וואס מ׳טאר נישט האבן, יעדער איינער וווייסט וואס מ׳מיינט, מ׳דארף נישט צו זאגן קיין פרטים, דער אויבערשטער זאל העלפן מ׳זאל האבן ערליכע ריינע לעכטיגע אידישע הייזער, דער אויבערשטער זאל העלפן אלע גוטע ענינים, פרנסה בהרחבה ובניקל בבריות גופא ונהורא מעליא, ביז דער אויבערשטער וועט העלפן מיר וועלן זוכה זיין אקעגן צו גיין דעם גואל צדק במהרה בימינו אמן.

זכות הגליון בשבוע זו
נתנדב ע"י
ידידינו הרבני הנגיד הנכבד רודצו"ח
מוה"ר חיים לעווי הי"ו
אב"י בעיה"ב וויען יע"א
לעילוי נשמת
אמו האה"ח
מרת יטל ב"ר יוסף ע"ה
נלב"ע ט"ו סיון
ת.נ.צ.ב.ה.

ברכת הקודש מוצאי חג השבועות העעל"ט

במעמד רבבות אלפי ישראל לפני בית מדרשינו הגדול בקרית יואל יע"א

א גוטע וואך און א געזונטן זוממער און אלע **גוטע ענינים פאר יעדן איינעם.** שטיי מיר יעצט מוצאי יו"ט פון אזא הייליגע יו"ט שבועות, שבועות ווערט אין די גמרא אנגערופן 'עצרת', שטייט אין תפארת שלמה פארוואס ווערט שבועות אנגערופן 'עצרת' דאס איז א לשון פון איינהאלטן, בפשטות מיינט מען איינהאלטן, עס איז אדורך יו"ט שבועות, אידן האבן געזאגט נעשה ונשמע, יעדער אינציגער איד האט געהאט דעם יו"ט שבועות גוטע קבלות, מ'האט זיך מקבל געווען אין כמה ענינים זיך צו פארבעסערן, מער תורה לערנען, בעסער דאוונען, ערליכער דאוונען, און זיין ערליך אין אסאך ענינים, סיי אין מענער שוהל און סיי אין וויבער שוהל, איז דער יו"ט ווערט אנגערופן 'עצרת' מ'זאל זעהן דאס אינצוהאלטן א גאנץ יאר, אויסצופירן די אלע גוטע קבלות וואס מ'האט זיך מקבל געווען דעם יו"ט שבועות צו דינען דעם הייליגן באשעפער הן בין אדם למקום און הן בין אדם לחבירו.

דער תפארת שלמה איינס ווען ער זאגט אז ס'ווערט אנגערופן 'עצרת' לשון עצירות פון איינהאלטן, ער רעדט פון איינהאלטן דער כח התאוה, ער זאגט, ווען דעם האט מען נישט געגעבן די תורה פאר מלאכי השרת, מ'האט נישט געגעבן די תורה פאר די מלאכים, ווייל זיי האבן נישט קיין יצר הרע, און אז זיי האבן נישט קיין יצר הרע, האבן זיי נישט קיין תאוות הגשמי, איז נישטא וואס איינצוהאלטן, א בשר ודם א מענטש האט א יצר הרע, א מענטש האט א תאוה און ער קען זיך איינהאלטן די תאוה, און ער דארף זיך איינהאלטן די תאוה, און ס'איז דא א נחת רוח פארן הייליגן באשעפער ווען א איד האלט זיך איין דעם כח התאוה, וועגן דעם האט מען געגעבן פאר אידישע קינדער די תורה און נישט פאר די מלאכים.

דאס איז נוגע פאר יעדן אינציגן איד וואס האט געהאט דעם יו"ט שבועות קבלות, פארשידענע קבלות, און איינס פון די קבלות איז, מ'האט זיך מקבל געווען זיך צו מתגבר זיין אויפן כח פונעם יצר הרע, און אויפן כח פונעם יצר הרע וואס ער ברענגט תאוות הגשמי, זיך נאכצוגעבן אלע תאוות, דאס איז נוגע פאר מענער, וואס איז נוגע די כלים וואס הייסט 'סמארטפאון', ס'איז דא א געוואלדיגע תאוה צו דעם, מענטשן זענען צוגעבינדן צו דעם מיט א געוואלדיגע תאוה, מ'דארף זיך קענען מתגבר זיין און אינהאלטן דעם כח התאוה, און ווער ס'דארף עס האבן פאר פרנסה קען זיך משתמש זיין, און נישט ער קען נאר ער דארף זיך משתמש זיין מיט א 'טאבלעט', דאס איז אינעם מענער שוהל.

אין ווייבער שוהל דארף מען אויך וויסן וואס איז נוגע פאר זיי, זיך מתגבר זיין אויף די תאוות וואס איז נוגע אין עזרת נשים, בפרט אין עזרת נשים וואס די 'סמארטפאון' פעלט זיך נישט אוים פאר קיין פרנסה, זאל מען זיך זעהן מתגבר צו זיין אויף די תאוה פון זיך צו באנוצן בכלל מיט די כלי, די זעלבע איז מיט אנדערע תאוות וואס ס'איז דא אין עזרת נשים וואס איז נוגע דעם לבוש, די לאנגע פריצות'דיגע שייטלען, אדער אנדערע פריצות וואס איז דא אין קליידונג, כאטשיג ס'איז דא א נאטורליכע תאוה אויף דעם, אבער א איד דארף זיך קענען מתגבר זיין, א אשה כשרה וצנועה דארף זיך קענען מתגבר זיין אויף די תאוות, און אין זכות וואס א איד איז זיך מתגבר אויף תאוות, וועט דער אויבערשטער העלפן עס וועט נתגבר ווערן עס וועט זיך פארשטארקערן די מידת הרחמים אויפן מידת הדין, עס וועט נשפע ווערן שפע רב פאר אלע אידישע קינדער בכל מקומות מושבותיהם אין אלע ענינים, דער אויבערשטער וועט העלפן מ'וועט געהאלפן ווערן מיט קינדער, מיט גוטע קינדער, מיט ערליכע קינדער, רפואות און ישועות פאר דעם וואס עס דארף, פרנסה בהרחבה גדולה ובניקל, און גוטע שידוכים פאר די קינדער, תענוג ונחת דקדושה פון אלע קינדער און אייניקלעך, ביז דער אויבערשטער וועט העלפן מיר וועלן זוכה זיין צו די גאולה שלימה במהרה בימינו אמן.

חברות

יסודי התורה

שע"י התאחדות אברכים דקהל עב"ל דסאטמאר

בני ברק - אלעד

ניסיסה ע"י כ"ק מרן רבינו עטרת שלמה שליט"א

ברכת התורה

בשם בני הקהילה, ימלא פינו תהילה, לשגר רב ברכות לידידינו היקר והנעלה, איש חמודות
רב חסד וכביר המעש להרבות פעלים לתורה ולתעודה, כל פה אליו יודה, כשמו הטוב כן תהילתו
כל לבו נפשו ומאודו משליך מנגד, להשיב לזולת בלב ונפש תמיד, ידיו רב לו במעשי צדקה וחסד
תהי ברכותינו לראשו עטרה, לברכו בברכת התורה, בשם כל בני החבורה, נודה ונהללו בתפארה

האדם היקר באנשים, ראש וראשון לכל דבר שבקדשים
איש חי ורב פעלים כבירים, שמו הטוב נודע בשערים

הרבני החשוב הנכבד והנעלה נודע לשם ולתהילה

מוה"ר

אלימלך שמשון וויים

מנכבדי ועסקני קהילתינו בעיה"ב לאנדאן יע"א

הי"ו

חכם לב יקח מצוות הוא הגבר אשר הטה שכמו
לסבול עול תורה ולשרת בקודש בתור

פטרון חבורת "יסודי התורה"

פה בני ברק יצ"ו

זכות התורה, יגן בעדו להתברך בשמחה ואורה, ובכל אשר יפנה ישכיל בהצלחה, ויזכה לראות ולרווות מכל יו"ח רב תענוג ונחת והרווחה, ויוסף עליו ה' אלף פעמים ככה, ויזכה להמשיך בפעליו הכבירים לתורה ולחסד תדירא, ברוח נדיבה ומסורה, ותמיד נספר תהילתו בשבח ובתפארה

המברכים בהוקרה והערכה, אסירי התורה והברכה

חבורת יסודי התורה

ד'סאטמאר בני ברק יצ"ו

